

KOL: PLAY

בס"ד. מגזין קול פליי
לתרבות ומוזיקה יהודית
ירחון מס' 9 : ניסן תשפ"א

פרויקט חגיגי

"והגדת לבנה"

אבות ובנים במוזיקה החסידית:
ר' חיים ורובי בנט, ר' ברוך ואלי צייט,
מנדי ישראל ורדיגר,
אריה ושלמה ברוגר ועוד
בראיונות משותפים

הכישרון שבלט כבר מילדות.
הברכה מהאדמו"ר לשמירה
על הגדרים. ההתחלה
במקהלת "מלכות",
והמעבר לקדמת הבמה.
אירוע הענק מול עשרות
האלפים, והסיבה מחמתה
לא ישיר לעולם שירים
בעברית. רגע לפני הוצאת
האלבום החדש, **זאנוויל**
ויינברגר מדבר על הכל

זאנוויל ויינברגר

רבי אלתר

המלמד שהמציא את
"פרעה בפיג'מה", עבר
ללמד ילדים יהודים במיאמי

הגריי"ד גרוסמן

על המסע המוזיקלי עם
מ.ב.ד. ומונה רוזנבלום

משה לאופר

הרגעים שעשו את הקריירה
של גדול המעבדים

מאז להיום

ר' סוקי ברי ובנו איצי
בראיון מיוחד

"קול פליי" מאחל לקוראיו, מאזיניו ולכל בית ישראל, חג פסח כשר ושמח

KOL: PLAY

בס"ד. מגזין קול פליי
לתרבות ומוזיקה יהודית
ירחון מס' 9 : ניסן תשפ"א

פרויקט חגיגי

"והגדת לבנה"

אבות ובנים במוזיקה החסידית:
ר' חיים ורובי בנט, ר' ברוך ואלו צייט,
מנדי ישראל ורדיגר,
אריה ושלמה ברוגר ועוד
בראיונות משותפים

הכישרון שבלט כבר מילדות.
הברכה מהאדמו"ר לשמירה
על הגדרים. ההתחלה
במקהלת "מלכות",
והמעבר לקדמת הבמה.
אירוע הענק מול עשרות
האלפים, והסיבה מחמתה
לא ישיר לעולם שירים
בעברית. רגע לפני הוצאת
האלבום החדש, **זאנוויל**
ויינברגר מדבר על הכל

זאנוויל ויינברגר

רבי אלתר

המלמד שהמציא את
"פרעה בפיג'מה", עבר
ללמד ילדים יהודים במיאמי

הגרי"ד גרוסמן

על המסע המוזיקלי עם
מ.ב.ד. ומונה רוזנבלום

משה לאופר

הרגעים שעשו את הקריירה
של גדול המעבדים

מאז להיום

ר' סוקי ברי ובנו איצי
בראיון מיוחד

"קול פליי" מאחל לקוראיו, מאזיניו ולכל בית ישראל, חג פסח כשר ושמח

מאזיני וצופי קבוצת התקשורת NEWS360 היקרים!

לאחר שנה שונה ומשונה מורכבת ומאתגרת
נראה כי האתגר המרכזי שלנו היה ונותר:
להמשיך ולשמוח. להמשיך ולחייך. להמשיך ולשיר
ולהתגבר על אוירת הקושי והצער שאפפו אותנו בשנה זו
ולהעניק ללבבות את המוצר החשוב להם מכל - השמחה.

אנחנו בקבוצת התקשורת NEWS360
פעלנו ללא לאות בכל האמצעים העומדים לרשותנו
כדי שההצלחה תהיה מעט פחות קשה
וקצת יותר מחייכת ומאירה.
שיעורי התורה המיוחדים, התפילות בשידור חי,
מופעי המוזיקה המרהיבים מהארץ ומהעולם, המשדרים המיוחדים,
תוכניות המומחים ותוכניות הפנאי המגוונות
סייעו לכולנו לצלוח את המשבר הגדול שפקד אותנו

כל זה קרה בסייעתא דשמיא בזכות
עשרות העובדים והעובדות המסורים והמקצועיים של הקבוצה
שפעלו ללא לאות תחת כל המגבלות בשבילכם, בשבילנו.

וגם כעת, ערב חג הפסח תשפ"א הבעל"ט,
בכוונתנו להמשיך ברוח זו ולהעניק לכם
את חווית הרדיו הטובה והאיכותית לה אתם זכאים.

חג פסח כשר ושלם
עו"ד אריאל דרעי
חג פסח פשוט ושלם

קבוצת המדיה החרדית הגדולה בישראל

מבית קול ברמה

אקטואליק

דומה אבל שונה

KOL PLAY

מוזיקה חרדית בעל סמליות

KOL PLAY

מוזיקה חרדית בעל סמליות

קול ברמה

אירועים חינוכיים

קול ברמה

אירועי בילוי ופנאי

קול ברמה

סדרת וידאו ברמה חדשה

קול ברמה

550 אלף מאזינים וצופים

מחתנים? מתחתנים?

עם המשכנתא של פאגי תרגישו בנח!

המומחים של פאגי יתאימו לכם את מסלול המשכנתא הכי נוח עבורכם. היכנסו לסניף הקרוב ותיהנו ממגוון הטבות

שירות רישום בטחונות
ע"ח הבנק

החזר תשלום משכנתא
ראשון ע"ח הבנק
עד 3,000 ₪

לרגל החג,
מיחזור משכנתא
בבנק אחר בתנאים
אטרקטיביים

הלוואה לכל מטרה ללוקחי משכנתא
עד 100,000 ₪
בריבית 0.25% + p בפריסה עד 12 שנה*

פאגי
הבנק הבינלאומי

***3360**
pagi.co.il

ההגבלה הבסיסית בתוכניתם ותנאי ליקוח חדשניים באמצעות קידום מותגם של התקופות הראשון בנק וחזר הלוואה ללוקחי לזיכר בסך 300,000 ₪ ומעלה אשר לא תסופקנה במשך 36 חודשים. במסגרת של פירטון לפני תום 36 חודשים תסוק העבה נספית חלקית. ההגבלה אינה חלה על הלוואות "משולבות", "אישור" ו"כלת". אין לראות בסופוסם זה משום הטבת או הנחיות לזכות המוצר ולחזק אשראי כלשהו. אשראי יועדן בבנק לשיפול רשת הבנק ולהמציא בדחונות לעובדיהם רצון, ובהתאם לנהלים לעתן הלוואות לזיכר. אי עמידה בפיקדון הלוואה או בהחזר האשראי עולה לזכר חייב בריבית פיגורים וחליני הוצאה לפועל. כל להטבת הן ביחס לתעריפון הבנק ליחידים ועסקים קטנים, כפי שיהיה משת לעת, "מבוטח" כי הלוואה אינה הלוואה לזיכר מייקת וזמנת כנגד משכנ על זירת חגים, ההגבלה ייתנו ללקוח חדש בבנק וסופית חשבון מדוי (לא עסקי), ומוחמת ככך שימקדו בו. בהחלף התקופה הראשונה לזיכר כל אחת מההגבלות, משהגבלת חדשיות בסך של 5,000 ₪ מעלה (למשכנתא) כווגדחת בתואי החבצו, פזים (ק). "זירת בסיסית" התקבלה על ידי הבנק ומעמדה משת לעת ומספרות ע"י הבנק בספרים או באחר האיומרת של הבנק (אפיקס), אין כפל מבצעים/הטבות, חבוצר כי כל חילע בק"ע העבדה אף ייתן ע"י הבנק בלבד. התגבלת בחוקי עד 2020 ל 10 או עד לעשין/ביטולן ע"י הבנק, לפי התקדמת הבנק רצאי לענות את תואי המבצע או להחסיק להיעיש בכל עת.

New
Spring
collection

BAGIR

שירות לקוחות 073-7970579 | www.bagir-il.com

בורא פרי האדמה

גם בפסח אתם יכולים ליהנות מתפוצ'יפס
קראנצ'י וטעים, עשוי מתפוחי אדמה,
בדיוק כמו שאתם אוהבים.

פסח שמח ואבורק

כשר לפסח
בהשגחת הרב
ד"ר חיים
עזריה מילר

תוכן

18: תבלין זאנוויל

שומר על הגחלת החסידית, מפתיע בקול אדיר ועובד על אלבום חדש. **זאנוויל ויינברגר** הקול של הדור החדש | אהרן אטינגר

30: משה אמת

המכשג המקרי ברי עקיבא, ההתחלה ב"עטרת ישראל" ואלי הלהיטים שרשומים על שמו. **משה לאופר** חוזר להיסטוריה | ישראל גולדמן

40: "והגדת לבנך"

סוקי ואיצי ברי, אריה ושלמה ברוגר, חיים אליעזר ושרוליק הרשטיק, ועוד. אבות ובעים בראיונות משותפים. **פריקט חג** | כתבי "קול פלי"

56: לא מאלתר

שירי ילדים שהפכו לקאלט. **רבי אלתר** מחזק ילדים יהודים גם במיאמי | יונתן ריגלר

60: סוכר דמארי

מחיים ישראל ועד לאברהם פריד: **אדי דמארי** מנפיק להיטים בכל הסגנונות | דניאל שטרן

טורים

10: הגרי"ד גרוסמן

12: הרב שלמה טויסיג

14: מונה רוזנבלום

16: פנחס ביכלר

מדורים

8: בקצרה

64: ובאו האובדים

68: משרד התרבות

73: החודש בתמונות

75: בית נאה

76: ישראל שומע ומדווח

78: קפיצה לחו"ל

80: אוכל

82: החידושים של דוליק

83: דוליק בולש

האלבום שאת עטיפתו אתם רואים כאן משמאל, מוזכר שוב ושוב בגיליון שלפניכם, בשלל כתובות. הוא היה זה שעיבד את גדולי המלחינים, היוצרים והמעבדים לעתיד, שבזמן הוצאת האלבום היו צעירים בגיל העשרה.

זהו אלבום שיצא בקעמפ "שדה חמד", שיועד לאמריקאים שהגיעו לארץ, וגם קצת לישראלים. באלבום הזה השתתפו, בין השאר, משה לאופר, כנער בן 15 (עם לחן מלחוני הראשונים ממש), ר' סוקי ברי, המעבד, המלחין והמפיק הנודע לימים, כאחד מהגנים, ירחמיאל ביגון ואייבי רוטנברג, כמלחינים, וישראל לאם שהופקד פה - גם במחנה - על חלק גדול מהעיבודים ומהניצוח על הגנים.

הוא חלק מסדרת אלבומים שיצאה בכל שנה מהמחנה, אותם הפיק ר' אלי טייטלבוים ז"ל, אך האלבום הזה, "אם אשכחך ירושלים", נחשב למוצלח שבהם, ולזה שהנפיק לימים הכי הרבה מוזיקאים ידועים מבין שירי.

ספרים וספרים

והפעם: אלו מקהלות ילדים מפורסמות הוציאו הכי הרבה אלבומים

ישיבה בייס
(9 אלבומים)

פרכי לונדון
(10 אלבומים)

פרכי מיאמי
(35 אלבומים)

פרכי ירושלים
(50 אלבומים)

כחה חילים

הקמפיינים שמובילים הזמרים החרדים

זה קורה לאחרונה שוב ושוב, וזה אולי גם מסמל את התפתחותה של המוזיקה החסידית-יהודית, וגם את ההערכה ליצירה, אם מבינים שהם - גם הם - מובילי דעת קהל. כיום, לא מעט זמרים חסידים מובילים קמפיינים מסחריים בצורה כזאת או אחרת, אם זה ממש כפרזנטורים של מוצרים שונים, אם בשירה, ואם בשימוש בשירים ידועים שלהם, כגינגלים לפרסומות שונות ברדיו.

כך למשל, הוביל בחודש האחרון הזמר אריק דביר קמפיין לקפה טורקי, בסדרת סרטונים מושקעת שפורסמה ברשת, וגם בגינגלים שרצו בתחנות הרדיו החרדיות; אריה ורולי דיקמן, הובילו מצדו קמפיין מתוקשר אף הוא, שכלל קליפ ושיר לקופת החולים "מאחדת"; להקת הילדים "צמד ילד" הקליטה עבור "השחר העולה" וזייד טויב חידש את השיר "אוטוטו" של אברהם פריד בקמפיין פרסומי ל"כללית" עם הפזמון הקליט (והנה יש לנו אפילו חרוז ל"כללית").

אז אפשר להסתכל על זה כעל התמסחרות, אך האמת היא שסך הכל אמנעו מצאו דרך להתפרנס יפה בשנה שהייתה - מה לעשות - לא פשוטה עבורם. אנחנו נהנים מקמפיינים שהם הרבה יותר מעניינים מאשר עוד קריין יבשושי, והמכירות, כנראה, גם הן צומחות. אז מה רע?

051-2051076

רעים לקבל את מסין "קול פלי" מיד חודש ישירות לוטסאפד שלחו את שמכם ל-

למיני דיגיטלי במייל, שלחו מייל ל- minuy@kol-play.co.il

עורך: חני בלייך | עריכה גרפית: מנדי שכטר | כותבים ומשותפים: הרב שלמה טויסיג, מנהל רוזנבלום, פנחס ביכלר, ישראל גולדמן, דודי רובינשטיין, ישראל כהן, יונתן ריגלר, אהרן אטינגר, יואב שורץ, ישראל ברגמן, אלי הלמן, יוסי אטינגר, דניאל שטרן, מרדכי רביב, הגרי"ד גרוסמן, אפרים רוזנשטיין, אברהם פריד, משה וולדר
מוזיק: קול פלי - עוז ברמה בע"מ | מבכיל: ערד אריאל דרעי | יוזם וניהול: צביקה כהן
מנהל תוכן ועיון: עוזר דרוק | ייעוץ מוזיקלי: יואל דיקמן | צלמי מערכת: משה ביטון, נתן איביג
הפצה: בר פוינט אופ סטיל בע"מ | בשער: זאנוויל ויינברגר, צילום: יחי'צ | מערכת וניהול: ז'בוטנסקי 7, בני ברק
דוא"ר: magazine@kol-play.co.il | טלפון: 05-5777782 | אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנון

KOL
PLAY

תתקדמו ללאומית זהב הביטוח המשלים ביותר לילדים

התפתחות הילד

45 ₪
לטיפול תרפיה במוזיקה
וטיפולים רגשיים נוספים

23 ₪
למבחן טובה/מוקסו
אבחון הפרעת קשב וריכוז

20 ₪
לטיפול בהתפתחות הילד
פזיותרפיה, קלינאות תקשורת,
פסיכולוגיה, ריסוי בעיסוק

55
טיפולים בהתפתחות הילד
בכל שנה, עד גיל 18

יישור שיניים

עד 59% הנחה*
על טיפולי אורתודונטיה לילדים

אופטיקה

21 ₪
למשקפי ראייה עם עדשות איכותיות במיוחד
עד גיל 18

לאומית
לנו זה אכפת

להצטרפות ללאומית: *507

איתכם מכל מקום: *507 מהנייד | באפליקציה | באתר leumit.co.il

*העלויות הנ"ל אינן כוללות סמכים שקופים / קיבוע נייד / קיבוע קבוע (ככל שאלה ידרשו). חלק מהטיפולים המפורטים במודעה זו כרוכים בתקופת המתנה של 6 חודשים. בכפוף לתנאי הסכם השב"ן.

בזכות החיסונים נוכל להסב בעז"ה כבני חורין ליד שולחן החג, אך כדי להכריע את המגפה - על כולנו להתחסן

אווירת חג הפסח כבר מורגשת באוויר - ואיזה חג זה עומד להיות. בדיוק לפני שנה ליוותה את הימים הללו חרדה עולמית עמוקה שהשפיעה עמוקות על ההכנות לחג וימי החג של כל בית בישראל. הניקיונות וההיערכות היו שונים מכלל שנה. שולחן הסדר וימי חול המועד היו אחרים ממה שהורגלנו. ובעיקר בעיקר ניתן לקבוע למפרע כי חודש האביב דאשתקד סימן את תחילתה של שנה שתיצר בהיסטוריה האנושית כ"שנת הקורונה".

נקודת המפנה הגיעה לקראת אמצע החורף עם פיתוחם וייצורם של החיסונים נגד נגיף הקורונה. בראיה אמונית פשוטה מדובר בנס גלוי. סייעתא דשמיא שקשה להפריז עליה במילים. הנס הזה מתעצם שבעתים פה בארץ ישראל, שיש לכל אזרחי המדינה את האפשרות להתחסן באופן מיידי - מצב שנראה אפילו עכשיו כמו חלום רחוק עבור רובם המוחלט של אזרחי העולם. אמת, בתחילת הדרך הושמעו חששות מחששות שונים (לא ע"י אנשי מקצוע!) נגד החיסונים, אולם כיום, כשנתוני ההצלחה של החיסונים במניעת תחלואה ותמותה מחד, והתפשטותן של מוטציות קטלניות ומסוכנות בהרבה - גם לצעירים -

מאידך, מתברר עד כמה כל הטענות והחששות הללו הן בגדר פייק ניוז מוחלט ומסוכן.

זה כמובן בנוסף לעצם החובה של כל יהודי חרד לדבר השם להתחסן מצד החיוב של שמיעה לרבנים וגדולי הדור שהכריעו באופן חד משמעי על החובה להתחסן. "ועשית ככל אשר יורוך" אשר מצטרף ל"ונשמרתם מאד לנפשותיכם" זה צו עליון מבחינת כל יהודי ולא רק בבחירות. אנחנו נמצאים כאמור ערב חג הפסח. בזכות החיסונים רובנו נוכל להסב בעז"ה כבני חורין ליד שולחן החג, אך כדי להכריע את המגפה צריך שכולנו נתחסן. בלי תירוצים ובלי דחיות. רק אם כל אחד ואחד ידע שהניצחון על המגפה תלוי רק בהתחסנות שלו - נוכל להגיע לשיעור שיאפשר להכריע לחלוטין את הנגיף בס"ד.

ומילה לסיום, כיהודים מאמינים בני מאמינים אנחנו יודעים שהקב"ה הוא זה ששלח את הקורונה לעולם כדי לעורר אותנו. אבל הוא גם זה ששלח את החיסונים, כמו שציינתי, זה נס גלוי. מה שנדרש מאיתנו זה רק לנצל את הנס הזה.

חג פסח כשר בריא ושמח לכל בית ישראל.

הכותב מנהל מגזר חרדי בלאומית שירותי בריאות

יעקב שוואקי פוגש את ר' חיים בנט, בשמחה משפחתית בישראל של אחד המוזיקאים החרדים

נתן איבגי
המלחמה
על האנדר

משה ולדר

מי מכיר את מעשה מבת מלך?

הזמרים החוזרים בתשובה הביאו איתם התעמקות בתורת רבי נחמן מברסלב, דבר כה נצרך בדורנו

לאחרונה נחתי דעתי על עניין מיוחד שנוגע למוזיקה ולתורתו של רבי נחמן מברסלב. כמדומה שהתורות והמאמרים של רבנו נחמן, הם מהטקסטים המושרים ביותר מבין כתבי החסידות השונים, מ"שירת העשבים" ועד "ואפילו בהסתרה" של יואלי קליין, עובר דרך "בעניין השמחה" של אהרון רזאל ועד לאחרון שבהם, "לב נשבר" של נפתלי קמפה.

אחד מהדברים שהכניסו את תורתו של רבי נחמן אל המוזיקה היהודית, היא תנועת התשובה הגדולה מלפני שלושים שנה, שהולידה והצמיחה מתוכה הרבה יוצרים מקצועיים עם מה שמכונה "ניסיון של בעלי תשובה" בתחום המוזיקה והאומנות. בילדותי שמעתי בבית הרבה מוזיקה של עדי רן, שהיתה נחשבת אז לחדשה וזרה למוזיקה החסידית. בתחילה נהניתי מהאנרגיה, מהצרחות ומה"מילי דשטותא" שהוא שר. אבל כשהתבגרתי, למדתי להעריך את הטקסטים והגעגוע שבמוזיקה שלו ואת בלדות הרוק השקטות שיצר ביד אומן ("אל תסתכלי אחורה", "מה יש לכם לדאוג"), מוֹתֵךְ השירים הללו, נחשפתי מבלי דעת להרבה תורות ואמירות שקשורות לרבי נחמן מברסלב. משפטים כמו "אין ייאוש בעולם כלל", "זרוק את הפוחה של אדם גדול/ צריך ללמוד

להתפלש בחול", ואפילו את הטקסט המלא של "הפתקה" של רבי ישראל דב אודסר, שלמרות העוררין על אמינותה, זכתה ללחן יפהפה...

בהמשך, בבחרותי, התחלתי להקשיב גם לשירים של שולי רנד, היוצר והתמלילן הענק ששווה סדרת טורים בפני עצמה, שבתוך שיריו טומן הרבה מתורתו של רבי נחמן. על השיח הפשוט עם בורא העולם ("איכה", "אבא שלום") על מלחמת היצר ("בן מלך שעשוי מאבנים טובות") על ההתבודדות ("מוחין דקטנות") ועל המסע הגדול של הנשמה, בת-המלך עליה מספר רבי נחמן בסיפורי מעשיות, שנדחתה מן הארמון ומתגעגעת לשוב אליו למרות שהרבה אנשים מזלזלים ואומרים שאין לה עוד סיכוי לשוב ("דע בני אהובי", "סגולה"). אהרון רזאל, גם הוא מזכיר בחלק משיריו עניינים של התבודדות ("קום צא לשדה"), ושל דרכים ונתיבים בעבודת ה' ששואבים משיטת ברסלב ("דרך חדשה", "עוד כמה תפילות").

כל הדברים הללו, הם הנגשה של תורת רבי נחמן אל הציבור כולו, באופן שכל לב מרגיש מסוגל להתחבר אליו. לא פחות מכך שהדבר תורם לנפש המאזין, הוא תורם גם לשכל. כי דרך השירים הללו אפשר להכיר את דרכו הייחודית של רבי נחמן מברסלב בעבודת ה'. דרך פשוטה ואמיתית, לא שופטת, לא נושאת פנים וכל-כך נצרכת לדור הזה המלא במבוכה.

עשרת הלהיטים של
החודש בדיון "קול מלא"

<<
סיבת הסיבות
ישי ריבון

<<
מחשבות טובות
מוטי ויט

<<
ה'ישמור
קובי ברומר

<<
יבוא המלך
משה דוד
וייסמנדל וארי היל

<<
מובטח
שמעילי אונגר

<<
דער רבי איז דא
יהודה גרין

<<
שבת מלכתא
אהרון רזאל
ויאלי קליין

<<
אל תאמר
דודי קאליש

<<
דעת תורה
רולי דיקמן

<<
והיא שעמדה
יעקב שוואקי
ויענת רזאל

אריאל דרעי לפרוץ את החומות

קשה להישאר סטטי ואדיש למוזיקה. ערב חג הפסח, זה הזמן להשתחרר מאילוצים – דרך המוזיקה

"וזהו כגן המנוח ותהי עליו יד ה'". מהו אותו מנגנון פנימי שמקשר בין הנגינה, השירה והשמחה להתעלות של קדושה, ליד ה' שתנוח עלינו ואפילו לנבואה?

במוזיקה, יודע כל חובב מתחיל, יש ממד מרכזי של חופש, של יציאה מד' האמות שסוגרות ומצמצמות אותנו. דילוג על חומות שמקיפות וסובבות אותנו לעיתים בלי שנחוש בהן. לא לחינם המוזיקה גורמת לנו לנע, לרקוד ולזוז במקום, לעיתים בהתלהבות ולעיתים בדבקות. קשה להישאר אליה אדיש, סטטי ומקובע, גם אם אתה אפוף במחשבות או שוקע בדמיונות. קצת שירה של שמחה בווליום הנכון, ואתה בדרך החוצה. כל זה קורה כי המנגינות, הצלילים, המילים הנכונות והתווים המדויקים, מצליחים להוציא אותנו מעצמנו אנו, מאותן פינות דחוקות שנדחקנו אליהן, מאותם חדרי הלב שנסגרו בלי שרצינו בכך, ומשם הדרך להתעלות והדבקות בה' - קצרה.

ערב פסח, חג החירות, הוא נקודת הזמן המדויקת שלנו לפרוץ את החומות שבנינו סביבנו, לקרוע מעל ידינו את האויזים הרמיוניים שמגבילים ומקטינים אותנו. לצאת לחירות במובן הבסיסי של המונח: להשתחרר מהסטיגמות, להשתחרר מאילוצים חברתיים שאין להם לא תוחלת ולא תכלית. וזהו הדרך היותר קלה, נעימה שמחה ומקפיצה לעשות זאת אם לא באמצעות המוזיקה?

ברדיו "קול פליי" אנחנו מתכננים לחג החירות בסדרה מיוחדת של תוכניות מוזיקליות מרעננות ומרגשות, שתכליתן לגרום לרוח שבכולנו לנשוב, לפרוח ולהפריח את עצמנו במסילה העולה בית ק-ל.

חג חירות שמח!

יואלי דיקמן ממליץ לכם להשקיע האזנה נוספת

והפעם: בחירות מוזיקליות

החיים שלנו הם בחירה אחת גדולה, בכל נושא וכמעט בכל תחום שאנחנו פוגשים בחיינו. וכמובן, גם במוזיקה קיימות תורות "הבחירות".

המאזין שלוחץ פליי בשביל ליהנות מאלבום של אברהם פריד או מרדכי בן דוד, רוצה לחוות חוויה שלמה עם האלבום. כמו שבן אדם שמגיע למסעדה ומקבל תפריט לבחירה, הרי לא לעולם לא יתחיל מהקינוח, ימשיך לבשר ורק אז יבקש את הסלטים...

אותו הדבר בעולם המוזיקה, הכל מורכב מבחירות, כשזמר יצא לדרך עם אלבום, הוא חייב לבחור לחנים בשלל סגנונות, זאת על מנת שהמוצר יהיה מגוון ושמהמאזין יחוה חוויה שלמה וייחודית. לא רק "קינוח", לא רק "בשר" ולא רק "סלטים", אלא ארוחה שלמה, המורכבת מפריטים מגוונים. כך האלבום, יורכב מסגנון הבלדה, ויתפתח גם לסגנונות הפאנקי והדיסקו, ואם מדובר באהרל'ה סמט, כמובן שהוא לא יפספס לבחור גם מנת "פרייעלך" לאלבום שלו, ואילו במקרה של אברהם פריד, לרוב הוא ישתדל לבחור לאלבום שלו גם את סגנון הסווינג, כמו למשל השירים "בין כך וכך", "התייצבו" וכו'.

ולבסוף, השלב הקריטי של סגירת האלבום רגע לפני שהוא יצא, נקרא "מאסטרנינג". זהו שלב של זיקוק אומנות הבחירה, בו אתה כבר מוכרח לבחור "מי יהיה הראשון ברשימה" ומדוע, כלומר - איזה שיר יפתח את האלבום, שהלא השיר הראשון הוא הרושם הראשוני של המאזין על כל האלבום. אז מובן שלא נפתח עם שיר שקט ומרדים. מובן גם שאחרי השיר הראשון הקצבי והמרשים שפתח את הארוחה, לא יוכל לבוא עוד אחד קצבי, גם לאוזן מגיעה קצת מנוחה...

לכן, אחרי השיר הראשון נבחר להמשיך התפריט שיר יותר רגוע, וכך תמשיך בחירת שירי האלבום, על הסדר הזה, כשסופו של דבר המאזין יחוה מנעד רחב של חוויות מוזיקליות כדי למצות במאה אחת את המוצר המוזיקלי.

והבחירות המוזיקליות לא מסתיימות רק באלבום, אלא גם באיזה זמר נבחר לחתונה? מי תהיה התזמורת? ועל רקע איזה שיר נבחר לצעוד לחופה?

מה שנותר לנו לשאול הוא רק: מתי נלמד לבחור נכון...

הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א
magazine@kol-play.co.il

כך הפילה שירת 'ישראל בטח בה' את מסך הברזל

הרב גרוסמן, מרדכי בן דוד, וילד חסי שקיבו ליהדות. במהלך המסע בברית המועצות

ה' אחד" בקול גדול. הבנתי כי זו שעת כושר נדירה וכי יש לנצל עד תום החלטתי על אתר כי יש למסד את ההתעוררות ולפתוח כאן, במקום הזה, סניף של מוסדות 'מגדל אור'.

זה היה נראה להם כמו חלום, נעמתי ואמרתי להם: יהודים יקרים, כאן סגרו תלמודי תורה על בריח. כאן נעלו שערי ישיבות על מנעול, כאן בעזרת ה' נפתח ישיבה ותלמוד תורה ונחנך את ילדינו בדרך התורה, זה הזמן, אמרתי להם, לחזור למקורות.

במקום פניתי אל ידידי היקר רבי אליעזר רוזנר, איש של מסירות נפש, שכיהן באותן שנים כיו"ר 'קרן וולפסון', ואמרתי לו: רבי אליעזר, קבע לנו פגישה דחופה עם שרת החינוך של רוסיה, כדי שנוכל לקבל אישור להקמת מוסד תורני, כאן במוסקבה.

היהודים ההמונים קמו על הכיסאות ומחאו כף. בהתרגשות החלו לשיר: 'ישראל, ישראל, ישראל בטח בה'. היסיתי את הציבור הרגוע והרוחש והוספתי: "לא רק במוסקבה נקים מוסדות, גם בלנינגרד".

חרף כל הקשיים וכנגד כל הסיכויים, נקבע לנו פגישה משותפת עם שרת החינוך. החינוך הסובייטי היה רגיל לתת פקודות ולא לקבל. אבל אנחנו באנו בכוח מסירות נפש ופקדנו עליהם שאנחנו חייבים בניין ומוסד ראוי.

היא חתמה במקום על אישור להענקת מבנה מפואר בו הקמנו את הישיבה במוסקבה, וכמו לא היה די בכך, פנה רבי אליעזר בתמימות אופיינית לשרת החינוך, "זמה יהיה עם לנינגרד?"

"אה, לא ידעתי", התנצלה שרת החינוך. באותו יום רשמנו בסייעתא דשמיא ניצחון שני של האור מול החושך, היחיד מול הרבים, בכוח מסירות הנפש.

אלפי בנים ובנות למדו והתחנכו בין מוסדות 'מגדל אור' בלנינגרד ובמוסקבה, והכול בזכות האור שהוצת באותו לילה והלב שנפתח בזכות הנגינה היהודית השורשית.

ישראל בטחה בה.

ב תקופת שנות השמונים המאוחרות נפל דבר בעולם. מיכאיל גורבצ'וב נבחר לתפקיד המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית והחל לערוך רפורמות בכל המבנה של ברית המועצות. העם מאס בקומוניזם ולאחר כמה ניסיונות הפיכה מצד השמרנים, גברו החופש והדמוקרטיה והשפיות שבה לאיתנה ברחבי רוסיה. עם פירוקה של ברית המועצות,

כשהגיעו הידיעות על נפילת מסך הברזל התעורר רצון עז בלבי לבקר את אחינו היהודים היושבים שם משך שבעים שנה תחת המגף הרוסי, ללא טיפת אידישקייט ורוחניות.

פניתי לידידי, משמחי אלוקים ואנשים, רבי מרדכי בן דוד ורדיגר ורבי משה מרדכי (מונה) רוזנבלום, והלהבתי אותם לרעיון שלי. הצעתי הייתה לנסוע למקום ולדליק את הניצוץ היהודי, להבעיר את הגחלת שלא כבתה.

הקשר שלי עם רבי מרדכי מתחיל הרבה קודם, והיא קשורה למורי ורבי הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זצ"ל, ששינוי הסתופפנו בצלו. מרדכי היה מאד קרוב אליי רגשית, את השיר הידוע 'שמחם בנין שלם' הוא יצר בהשראת הרבי. כלילי שבת, כשהרבי הגיע ל"שמחם כבנין שלם", זה היה נורא ואיום. הוא היה יושב ובוכה. מרדכי השתתף פעם בטיש הזה, וכל כך התרגש עד שהחליט שצריך שיר על המילים האלה.

את ההכנות הלוגיסטיות התחלנו כאן בארץ. פניתי ל'נטורי קרתא' שיש להם מושג כהרפסת מודעות ענק וביקשתי את עזרתם להדפיס מודעות גדולות המבשרות על באנו. שכרנו אולמות ענק במוסקבה ולנינגרד.

נסענו בלב לא קל, מלאי ציפייה, האם אכן יבואו העם להתעורר לדבר ה' או שמא תהא זו ברכה לבטלה. כשנכנסנו לאולם, ידעתי כי "נצח ישראל לא ישקר". האולם במוסקבה היה מלא עד אפס מקום. ולהערכת המשטרה המקומית נכחו במקום למעלה משלושת אלפים יהודים. מספר דומה נרשם גם באולם בלנינגרד.

התעוררות עצומה הייתה במקום, יהודים שהסתירו את יהדותם וכאלו שבקושי ידעו דבר וחצאי דבר ביהדות, התעוררו משירי הדבקות שר מרדכי שר בפניהם בשפת האידיש ור' מונה פרט על מיתרי הלב.

באחד משיאי רגעי הערב, נישגתי למיקרופון ופניתי לאחינו בני ישראל יושבי חושך וצלמוות כה הרבה שנים, יהודים יקרים, אמרתי להם, אתם חלק מעם ישראל, אתם שייכים לעם מיוחד שבמשך אלפי שנים עבר גלויות וניסיונות קשים, אולם אף אחד לא היה יכול לו. שמעתם מהוריהם בודאי על פרעה מלך מצרים ששעבד את אבותינו משך שנים ארוכות, וה' גאל אותנו משם ביד חזקה ובמפתל הרשעים. בכל השנים עברנו מושלים, דוכסים ופריצים, ועם ישראל בכוח האמונה בה ניצח ונותר קיים.

הרבה דמעות נשפכו באותו ערב. יהודים שבמשך שנים הסתירו כל סממן יהדות, הניחו כיפות לראשיהם וקראו "שמע ישראל ה' אלוהינו

להשתבח להתרווח

פותרים בפניכם הזדמנות חדשה לחווית מגורים משפחתית ברמה אחרת

הרב שלמה טויסיג רב קהילת בעלזא, ניו יורק
shloimesinger@yahoo.com

חודש של ישועות

באמצע הלילה היהודי טיג, והברכה התקבלה. פנצ'ר

בבקשה תגיד לי מה אני יכול להחזיר לך כבר עכשיו.

משהו בקול של ר' זאב, שכל כך רצה להחזיר לו טובה על העזרה, גרם לאותו יהודי להיפתח והוא ענה לו: בעצם, כן יש משהו שאתה יכול לתת לי. אני נשוי כבר הרבה שנים ואין לי ילדים, אז אני רוצה שתיתן לי ברכה. ר' זאב התרגש מאד ודמעות עלו בעיניו. הוא תפס את היד של אותו יהודי, ומכל הלב בירך אותו באמצע ברחוב בשעת לילה מאוחרת, שהקב"ה יעזור לו שיהיה לו זרע קודש של קיימא.

עשרה חודשים לאחר אותו מקרה, ר' זאב מקבל טלפון. המטלפן מעבר לקו אומר לו: שלום, קוראים לי כך וכך, אתה זוכר אותי? אני זה שעזרת לי עם הגלגל. ר' זאב מיד ענה: בטח שאני זוכר אותך! והיהודי מעבר לקו מבשר לר' זאב: רק רציתי לספר לך שאשתי ילדה כעת תינוק בריא ושלם, ב"ה.

ובכן, אין לנו מושג על הכח של ברכה אמיתית היוצאת מעומק הלב. לא צריך להיות אדמו"ר או מל"ו צדיקים כדי לזכות לכח הברכה. גם ברכה פשוטה מכל הלב יכולה לפעול. ישועות לכל אחד ואחד מאיתנו, ואם החודש הזה הוא חודש שמוקף בישועות - אז זה בטח זמן נכון לכל אחד לעצור לשנייה ולחשוב על כל אחד ואחת שמסביבנו שצריכים ישועה, להתפלל עליהם ולברך אותם מעומק הלב באמת שיוכלו לישועה להם הם וזקוקים.

ואם נהג כך, כמובן שגם הקב"ה ינהג בנו מידה כנגד מידה ויברך אותנו עצמנו. ו"יקיף" אותנו בישועות, שנוכל לראות בקרוב את הישועה האמתית, "כימי צאתך מארץ מצרים - אראנו נפלאות", אמר.

!! החודש אשר ישועות בו מקיפות", כך מכנה הפייטן האלוקי את חודש ניסן, ביוצרות למוסף של שבת החודש. הרבה מאד פירושים יפים נכתבו על המילים הקדושות האלו ואין כאן המקום להאריך בכולם, אך בלא כלום גם אי אפשר. אז הנה ווארט אחד בשם צדיקים שהסבירו את המילים הללו כך: מכיוון שחודש ניסן מוקף לפניו בחודש אדר ולאחריו בחודש אייר, ושני החודשים האלה הם הנוטריקון של א"נ ד' ר'ופאך, הרי כאן רמז שהחודש הזה שבאמצע שני החודשים הללו, חודש ניסן, מוקף בישועות מאת הקב"ה.

מה יותר מתאים לנו מלשמוע כאלה מילים, במיוחד בעת הזאת. הרי עברנו שנה לא קלה בכלל. כל אחד ואחד מאיתנו בוודאי יכול לכתוב ספר שלם על השנה האחרונה, אם זה על עצמו, על משפחתו, ידידיו הקרובים, שכנים וכו'. וכעת, בתקווה שדברים קצת ישתחררו ויחזרו יותר לשגרה בעז"ה לקראת חג הפסח, כל-כך מתאים שחודש כזה יהיה מוקף ומבורך בישועות שכל אחד מאתנו כל כך צריך.

בהתאם לדברים איתם פתחנו, אני רוצה לשתף הפעם עם הקוראים סיפור מדהים ביותר ששמעתי ממש לפני שהתיישבתי לכתוב את הטור הנוכחי:

יהודי בשם ר' זאב זילבר וזוגתו מניו יורק, הוזמנו לחתונה בלוס אנג'לס, מה שהיה עבורם ההזדמנות להיות בפעם הראשונה בלוס אנג'לס. הם הגיעו ללוס אנג'לס לילה לפני החתונה, שכרו רכב בשדה התעופה ויצאו לדרךם לכיוון המלון. בינתיים בדרך, לא הרחק מהמלון, הרכב פתאום התחיל להתנענע, ור' זאב הבין שיש לו פנצ'ר בגלגל. הוא חשב לעצמו: וואו, כמה מושלם להתחיל כך את הביקור הראשון שלי בלוס אנג'לס... הוא ביקש מאשתו שתישאר ברכב, והוא בינתיים ייצא לחפש עזרה.

למזלו הגדול, בפנית אותו הרחוב היה בית כנסת, ור' זאב ניגש ליהודי הראשון שיצא מתפילת מעריב ושאל אם הוא יכול לעזור לו עם הגלגל. הלה מיד נענה בשמחה. ניגש לעזור, ותוך רבע שעה הגלגל כבר הוחלף והכל היה מסודר. ר' זאב, יהודי אמיד, הוציא כסף מכיסו ברצונו לתת ליהודי שעזר לו, אך אותו יהודי סירב באומרו שהוא לא עשה את החסד הזה בשביל כסף ובשום אופן לא רצה לשמוע על כך. במקום כסף, הוציא ר' זאב את כרטיס הביקור שלו ואמר לו: אם אתה אי פעם מגיע לגיו יורק וצריך כל דבר שלא יהיה, תתקשר אליי בבקשה. ור' זאב הוסיף ואמר לו: ובכל זאת,

השחר
ועת אברהם - ב"ק שמש

למנוח אברהם - בן שמואל

להשתבח ולהתרווח

דירות 3,4,5 חד', דירות גן ופנטהאוז

₪ 1,200,000 החל מ

• ליווי בנקאי וערבות חוק מבר •

הבאנו לכם את הטוב ביותר בבית שמע - בשכונת 'רמת אברהם' האיכותית כדי שתתמקמו בדירה כלבכם, הצופה לטוף עוצר נשימה בצמוד למרכזי המסחר, ולהיות חלק מההילה איכותית ופורחת. כי מגיע לכם לגור בהרחבת הדעת.

***9670**

מזנון | גולדשטיין

ר' משה מרדכי (מונה) רוזנבלום

magazine@kol-play.co.il

השמחה – כלי או יעד?

סיפור יציאת מצרים בשירה, להציא את הרגשות, שולח ליל הסדר

יצירך בגן עדן מקדם") אדם וחווה היו צריכים לבנות, כי העובדה שהם נמצאים בגן עדן, היא גם חלק מעולם העשייה, כמו שכתוב בתורה, שהקב"ה הניח את אדם הראשון בגן עדן "לעבדה ולשמרה". אמרו חז"ל: לעבדה, מצוות עשה, ולשמרה - אלו מצוות לא תעשה, לעומת זאת, בעולם הבא, זה כבר מקום לקבל שכר, זהו המקום של עוה"ב וחידוה במקומו, מקום השמחה בעצם, לא כאמצעי למשהו, אלא כיעד, שם זהו היעד בעצמו.

את חשיבות תפקידי השמחה והמוזיקה היהודית אצלנו, רואים כבר אצל הנביאים, כאשר רצו להתנבא, כמו שכתוב: "והיה כנגן המנגן, ותהי עליו יד ה'", רואים, שכדי לזכות בנבואה היו משתמשים בכלי הקודש הזה - נגינה - שמביא לידי שמחה, ומכאן הדרך כבר קצרה לרוח הקודש.

מכאן רואים, שהנגינה קשורה לעבודת הלב, לחובות הלבבות, אבל המעניין הוא שדבר דומה נאמר גם על עבודת האיברים - שהיו שרים כשהיו מקריבים קרבנות, וגם בזה חייבים לומר שהשירה בזמן הקרבת הקרבנות באה להשלים את החלק של הלב בעבודה המעשית של הקרבנות, להוסיף את הרגש לפעולה, זאת היות ועבודת האיברים המושלמת - היא עם הלב, כמו שנאמר "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה", גם במצווה מעשית, האדם צריך את עולם הנגינה והשמחה.

גם כשאני עושה את עבודת האיברים, אני צריך לחזק במקביל את עבודת הלב, חתה אפשר וצריך לעשות רק על ידי שמחה שמביאה לשלמות הזאת.

שנוזה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים, ולשמחה אמיתית ושלמה! פסח כשר ושמח.

נחנו נמצאים בערב חג הפסח, חג שמהותו זמירות ושירות לבורא העולם, כמו שנאמר לגבי הרגלים "ושמחת בחגך". האר"י ז"ל כבר הגדיר שפסח מרמז על פה סח, הפה, משמש לשיחה וגם לדיבור, שהם שני דברים שונים. דיבור - הוא מסירת אינפורמציה, למשל, אני רוצה לדעת איך אני מגיע ללוד, ומישהו מסביר לי: סע ימינה, ואז שמאלה וכך תגיע ללוד. לעומת זאת, "שיחה" משמעותה - יש לי הרבה מה לומר. אני עם "בטן מלאה" ואני מוציא החוצה את הרגשות שלי, כמו שכתוב במשלי: "דאגה בלב איש - ישחנה", ובגמ': "אל תקרי ישחנה אלא ישיחנה", מלשון שיחה.

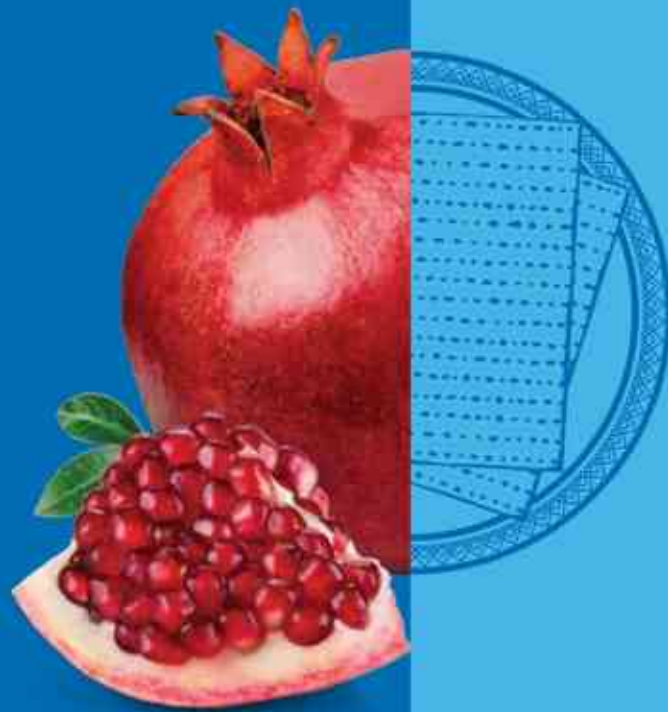
גם למוזיקה יש כאן תפקיד מרכזי. תפקיד המוזיקה, הוא להגדיר רגשות שהצטברו "עמוק בבטן" בפרט בתקופה הזאת - המון רגשות של הוראה ואמונה, את כל זה צריך לפרוק בשיחה של סיפור יציאת מצרים גם דרך השירה, היות והמוזיקה בטבעה מעוררת רגשות. רבי חצקל לוינסקי זצ"ל שואל: מה פירוש הציווי של הקב"ה "ושמחת בחגך"? הרי אנחנו מחויבים כל השנה להיות "תמיד בשמחה", אז מה הכוונה שצריך לשמוח דווקא בחג? ועונה: כמו שבחג יש לנו קרבן מוסף, שהוא תוספת על קרבן התמיד, אותו הדבר בחג: יש לנו תוספת על ה"תמיד", שהוא השמחה הנוספת על שמחת התמיד של כל השנה, השטייגן של החג בשמחה, הוא פי כמה מאשר כשהאדם לומד ללא שמחה.

השמחה אינה "יעד", חידד לי החברותא שלי, הרב אליעזר שוואב שליט"א, היא בעצם "כלי", היעד הוא לעבוד את ה' - "בכל לבבך", אלא שכדי להגיע ליעד אני צריך משהו שיקח אותי לשם, ולזה משמשת השמחה.

כל דבר ששייך לעולם הזה, שייך לעולם העשייה, הגמרא אומרת על המילים האחרונות של פרשת ואתחנן, "היום לעשותם" - "היום לעשותם, ולא מחר לעשותם, היום לעשותם ומחר לקבל שכרם". כלומר, שכל דבר בעולם הזה, או שהוא עשייה בעצם או שהוא מוביל לאיזושהי עשייה, אחת הדוגמאות לכך היא הנושא של שמחה, השמחה היא לגמרי כלי לעבודת ה', כי אינו דומה בן אדם שעושה ולומד מתוך שמחה, לבן אדם שעושה ולומד כאשר אינו שייך לשמחה מאיזושהי סיבה.

לדוגמא, חז"ל אמרו: "כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים". מבאר המהר"ל שלבנות את חורבות ירושלים זהו מצב של השראת השכינה בירושלים, וגם בבית היהודי נאמר, "זכו - שכינה ביניהם". מה האמצעי להביא את הוזה הצעיר לכך? אומר המהר"ל: לשמח אותם! כי חתן וכלה צריכים לבנות את הבית שלהם, ובלי שמחה - אין להם את הכלים לבנות את הבית, לכן, מי שמשמח חתן וכלה, מביא להשראת השכינה, כי הוא כמו מי שבונה את הרוחניות של ירושלים, גם את מה שהיה בגן עדן ("כשמחך

כשאחרים
רואים
ניסן

אנחנו
חושבים
תשרי

סוחבים את הוצאות החגים במשך חודשים?
יש הלוואות שעושות לכם סדר!

לפחות חשבון חדש
50,000 ₪ 50,000 ₪ תשלומים
ללא ריבית!*

הלוואת דיגיטל ללקוחות לאומי

באישור מיידי ועד 84 תשלומים

ההלוואה ניתנת באתר, ביישומון, בעמדות לאומי
לשירותים, בסניפים ובמרכז בנקאות 5522*

אפשרות לדחיית תשלום הקרן
לחקופה של עד 6 חודשים

לאומי
leumi

לאומי. בנק שחושב מחר.

*בכפוף לעמידה בתנאים. פרסום זה אינו מהווה הצעה או התחייבות לסיוע הלוואה. אישור כל הלוואה, סכומה ותנאיה כפופים לשיקולי דעת הבנק. אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרום חיוב בריבית פיגורים והליכי הצאה לפועל. *הלוואה ללא ריבית ההלוואה מיועדת ללקוחות פרטיים חדשים אשר יעבירו לחשבונם בלאומי באינטגרציה משמורת חודשית ויבצעו חשב חודשי מינימלי כחודשים אשראי שהופק על ידי לאומי, בסכומים ובתנאים כפי שיקבעו על ידי הבנק. וזאת לראשונה בחוץ 6 חודשים מפחיתת החשבון ולאורך חקופת המבצע. הלוואה נשאת ריבית שנתית קבועה, הלקוח יזכה בסכום הריבית מדי חודש בכפוף לעמידה בתנאי המבצע. כללי הצטרפות לכל אחת מההטבות מוענית בחתימה על מסמכים מתאימים ובאישור הבנק. המבצע בחוקף עד 31.12.2021 לאומי רשאי להפסיק או לשנות את תנאי המבצע בכל עת וללא כל הודעה מוקדמת. תנאי המבצע המלאים והמחייבים מפורסמים בסניפים ובאתר הבנק.

פנחס ביכלר מנהל מחלקת "מנחת"
p0527645882@gmail.com

הלל מרפסות בים סוף

ערבוב נמלא של טעמים צליליים. מניח חצר

כל אחד בדרכי אבותיו ויחד עם זאת להאזין למנגינה של שכנו הקרוב.

ובכן קוראים יקרים, זוהי בעיניי המזכרת המרגשת ביותר מימי חג הפסח דאשתקד! לראשונה תושבי שכונה שלמה, המורכבת מפסיפס מרהיב של עדות, קהילות וחצרות, מוצאת את עצמה מתאחדת עם פלייליסט מחיקלי עשיר, שונה ומגוון לחלוטין. לראשונה מוצא את עצמו בן עדות המזרח המתגורר קומה מעלי, שר 'תתקבל' שאחרי מעריב של ליל פסח בניגון 'טאנץ' קרלינאי יוקד; לראשונה מוצאת את עצמה משפחת חסידי באבוב מהבניין ממול מזמרת בדבקות את ה'מה אשיב' הישיבתי; וכך, לראשונה, בני הבית שלי שבימים כתיקונם לא רגילים לשמוע, למשל, נעימות קרליבך או 'פרחי' עתיקים במערכת הסטריאו הביתית, נחשפים למנגינות "חדשות" מהאוצר הבלתי נדלה של הניגון היהודי לדורותיו, שבטיו ועדותיו.

לא אשכח את חילופי תפקיד 'בעל התפילה' של הרחוב בחג הראשון של פסח. לתפילת מעריב והלל של ליל הסדר ניגש תושב חסיד רחמסטריווקא אדוק, ולמרות זאת הליטאים שבמרפסות לא ריתרו על 'פתחו לי שערי צדק' המיתולוגי, והחב' 'דניקים' סחפו אותנו עם "לי אתה ואודך": למחרת לתפילת שחרית ניגש בן עדות המזרח (ולא אתנגד גם השנה לתפילה מיוחדת שכזו...) כשבמוסף ותפילת טל זכינו לשמוע את קולו של מגיד שיעור נודע מאחת הישיבות הליטאיות הגדולות המתגורר באחד הבניינים הסמוכים.

ובחלוף שנה, פינו מלא שירה על כל החסידים, הטובות ונפלאות החיסונים שהקב"ה מיטיב עימנו, ויחד עם זאת, לא נבצר מקומם של אי אלו זיכרונות מלבבים שהיו מנת חלקנו אך לפני שנה. זיכרון האחדות המזיקלית הלזו.

בתקווה ובתפילה שנוזה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בב"א.

כסח, מצה וקורונה, זה מה שאפיין את חג הפסח דאשתקד, או 'ליל הסגר' - כפי שאנשי הטקסטים כינו את ליל היום טוב הראשון שבו. בני חורין? אמממ, קצת פחות.

סמוך אני ובטוח כי בשעה ששורות אלו נכתבות, תחילתו של הראשון לחודשי השנה, יושבים מושכי העט למיניהם, סופרים, פרשנים והוגי דעות, ומעלים בקולמוסיהם תיאורים מעוררי השראה מחג הפסח הבלתי נשכח של תש"פ. תוכנות וחוויות, הלל המרפסות ושאר ירקות, אותן תקראו בוודאי בין מאות ואלפי עמודי המלל של מגזיני חג הפסח הנוכחי, תשפ"א.

ואולם כמי שטורו החודשי עוסק יותר בענייני מוזיקה ונגינה יהודית, אבקש להתייחס דווקא לחלק המוזיקלי המיוחד והשונה והפורח שצף לו באותו 'פסח לדורות' שחווינו אך לפני שנה.

אפתח אם כן בתיאור מאלף ששמעתי לפני קרוב לשני עשורים מפיו של כ"ק הרבי מטאלנא שליט"א מירושלים, שנודע בנועם זיו אמרותיו המתוקים מדבש, היה זה באחד מימי חול המועד פסח כשמודעות בירושלים סיפרו על דרשת חג לבחורים מפיו של הרבי שליט"א בבית מדרשו דאז, ברחוב דוד חזן בירושלים, הרבי העלה בדרשתו את דברי חז"ל ששחו כי אחד הניסים המיוחדים של קריעת ים סוף, היה העובדה שהים התחלק לשנים עשר שבילים, לכל שבט שביל משלו, בו הוא חצה את הים לבדו, ואולם, הוסיף האדמו"ר, להווי ידוע כי המחיצות בין השבילים היו עשויות מים זכים, כך שכל קבוצה ראתה את חברתה וכל שבט יכול היה לראות ולהרגיש חלק מהשבט הצועד לצידו.

אם כן, תמה הרבי, ממה נפשך, אם היה רצון לחבר בין השבטים, מדוע יצרו לכל אחד שביל משלו, ואם המטרה הייתה להפריד ביניהם, למה אפשרו להם מחיצות של מים ותו לא?

אלא, השיב הרבי במתק לשונו, זו וגם זו הייתה המטרה, וזוהי תפארתו של עם ישראל שבאה לידי ביטוי יותר מכל במהלך יציאת מצרים, בימי התהוותו לעם: היכולת להכיר כל אחד את מקומו, הליכותיו ומנהגיו שלו ולצעוד לפיהם בדבקות, ויחד עם זאת היכולת להכיל את האחר, לכבד את אורח הפיהם השונה, זהו המרכיב המופלא ביותר של העם היהודי, אם כן אפוא, המשיך הרבי בתיאורו המאלף, תארו לעצמכם את עם ישראל צועד לשבטיו במעמקי ים סוף, חסידי גור שרים 'בצאת ישראל' במארש פולני אופייני, לצידם חסידי וי' ניץ עם 'בצאת ישראל' איטלי ומרגש. לצידם בני עדות המזרח מסלסלים במקאמים מזרחיים ולצידם בני ישיבות ליטא מומרים ניגון ערגה מנובהרדוק. היש לך עם סגולה שכזה?

זהו סוד קריעת ים סוף בחג הפסח, סיכם האדמו"ר, היכולת לצעוד

התרופה כשרה לפסח? חמודי מצה

לרשותכם ארבע אפשרויות לבירור כשרות התרופות לפסח תשפ"א

באפליקציה
או באתר

אפליקציית
כללית
או באתר: clalit.co.il

חוברת
מעודכנת

בהפצה
בעיתונות
החרדית

רובוט ווצאפ
חכם

שילחו בוטסאפ
את שם התרופה
למספר 055-9982701

מוקד טלפוני
קולי 2701

זמין לשירותכם
24 שעות ביממה
מכל טלפון

כללית

כללית. צעד לפני, בשביל הבריאות שלך

המלך

של הדור החדש

הוא מככב מעל הבמות הגדולות ביותר של היהדות החרדית, קולו הצליח לכבוש קהל רב ומגוון, והוא מקפיד מאד על גדרי הקדושה ויעזוב בעיצומו אירוע שאינו מתאים לגדרים שלו • רגע לפני שהוא מוציא את אלבום הבכורה, **זאנוויל ויינברגר** מספר על הדרך הארוכה שעשה בתוך שנים ספורות אל הצמרת • הוא נזכר בחשש שלו להופיע באירועים, חוזר אל האסון האישי שחוזה השנה בפטירת אביו ע"ה לאחר שנדבק בקורונה, ומצהיר: "הסגנון שלי הוא הכי חסידי שיש. לעולם לא אשיר שירים בעברית"

אהרן אטינגר

צילומים: שלומי טריכטר

האישיות שלו, את הבן אדם עצמו. הוא אדם מלא בשמחה פנימית וברוחניות. תמיד כשתדבר איתו הוא ישלך ווארט שבדיוק מתאים לשיחה, אדם רוחני ושמח שאני מאד מעריך. לשיר ביחד עוד לא יצא לנו, אבל נפגשתי ושוחחתי איתו מספר פעמים."

חסידות דושינסקא הוציאה מתוכה, בתחום המוזיקה, לא רק את זאנוויל, אלא גם את המלחין החסידי המוכשר ר' משולם גרינברג ("מלוד", "דוד המלך" ועוד). "משולם ואני בני דודים", מספר זאנוויל, "וכמוכן שיש לנו קשר גם משפחתי וגם בתוך החסידות מעבר למוזיקה. באלבום החדש שלי בעו"ה הולך להתפרסם שיר חדש שלו, אני חושב שהוא אחד המלחינים הגדולים בדורנו."

ההתחלה: בתוך האולפנים

כשנפתחה מקהלת "מלכות", לא חלם זאנוויל שהוא עתיד להיות חלק בלתי נפרד ממנה, אבל זה קרה בתוך זמן קצר - ובמפתיע. "כשפנחס (ביכלר, מנצח המקהלה: א.א.) אסף 20 חברי' שיועדו לשיר והתחיל באימונים לשירה באירועים ובאולפן, בכלל לא הייתי במפגש הראשוני הזה. פנחס נפגש אז עם כולם, אבל אני חשבתי שבכלל לא שייך שאצטרף. הייתי אז בחור ישיבה, ולא חשבתי שזה מתאים, ואז, באחד הימים פנחס עשה הקלטות באולפן וחפץ קולות נוספים, ואז הציע לי וליוסי אחי להצטרף."

פנחס ביכלר, מנצח ומנהל מקהלת "מלכות", מצטרף גם הוא לשיחה וזוכר. "הקלטתי אז כל מיני דברים באולפן, ובאחת הפעמים, כאשר נגמר לי התקציב ולא יכולתי לקרוא לחברי' הוותיקים שתמיד הקליטו קולות באולפנים, אמר לי מיכאל ויינברגר, אחיו של זאנוויל, ששווה לי לנסות להכניס למקהלה את אחיו, הוא אמר שיש לו שני אחים צעירים שגראו לו שמתאימים למקהלה. הם אמנם עוד לא בעלי ניסיון באולפנים, אמר, אבל גרמה לו שהם יקלטו את העניינים מהר מאוד. היו אלה זאנוויל ויוסי, שאכן מהר מאד נכנסו שניהם למקהלה."

אז התברר שלך ב"מלכות" התחילה באולפנים.

זאנוויל: "כן, מאז אותו מפגש, התחלתי לשיר המון באולפנים. כ"ה, היה ביקוש גדול, ובכל יום הייתי נוסע מירושלים לבני ברק ולהיפך, להקלטות."

זאנוויל מצטט מעט, אבל ביכלר מוסיף: "אתה צריך להבין שבזמן ההוא, מונה רחנבלום לא היה פותח אולפן בלי שזאנוויל יהיה שם וישיד במקהלה. הוא היה הפייבוריט שלו. וזה בגלל שזאנוויל יכול לתת את הכל מבחינת חבר מקהלה: גם את הקולות הנמוכים וגם את הקולות הגבוהים, והוא גם קולט במהירות ושר במדויק. הוא מאד מוזיקלי, ומבין מהר מאד את הדינמיקה של השירה, כך שהוא בעצם הביא איתו לכל הקלטה את כל החבילה שחבר מקהלה יכול להביא -

בתוך שנים בודדות עשה זאנוויל ויינברגר את הבלתי ייאמן, הבחור הצעיר, שהיה חבר מן המניין במקהלת "מלכות", שבה את לב הקהל בהופעות, ובהלחן שכנראה היה בלתי נמנע, עבר מהר מאד, במסלול

המהיר, אל קדמת הבמה. היום, הוא נחשב לזמר שאין דינר או אירוע תורני שמכבד את עצמו, בו לא יופיע זאנוויל כמסמר האירוע, קול הפעמונים שלו מזוהה כזוהי שיכול להטות בין סגנונות רבים ושונים שבמנועד הצלילים במוזיקה החסידית. משירים יותר קצביים וקלילים ומחורזות ריקוד מקפצות, ועד ליצירות חזנות מסובכות עם מעברים קוליים מורכבים במיוחד, באלה כמו באלה, מצליח זאנוויל לעורר השתאות בקרב הקהל, בשליטה האבסולוטית שיש לו במיתרי הקול שבגרונ.

כעת, רגע לפני הוצאת אלבום החדש והמדובר - עוד נגיע אליו, כמוכן - נפנה זאנוויל להסתכל אחור, ולסכם את הצעדים הראשונים אך המשמעותיים, שטבע במוזיקה החסידית. "התחלתי לשיר כילד", מספר זאנוויל, "אבל שרתי אז רק בחסידות שלי, בדושינסקא, כי אבי ז"ל רצה לשמור עליי, והחליט שלא אשיר במקומות חיצוניים, יותר פתוחים, כדי שחלילה לא אחשף לדברים שילד חסיד לא אמור להיחשף אליהם. הוא אמר אז לאחים שלי ולמפיקים שרצו אותי: 'זאנוויל לא הולך לאירועים מחוץ לחסידות'. וכך היה."

כשזאנוויל מזכיר את אחים שלו, זה הזמן לספר שויינברגר, ככלל, היא משפחה מוזיקלית מאד, ושני אחיו הגדולים, מיכאל ויוסי, שרים במקהלת "מלכות" עד היום ונחשבים לנדבך חשוב במקהלה. "כשהייתי נער", הוא זוכר, "הם שרו במקהלה של נילנדר, כך שגדלתי בבית שהשירה הייתה חלק בלתי נפרד ממונ". עד היום, באלבומים חסידיים רבים מאד, תוכלו לראות קרדיטים לאחים ויינברגר, שמפליאים בביצועי מקהלות באולפנים ונותנים נופך חסידי מיוחד לשירים. "אבל אני עצמי", מרגיש זאנוויל, "לא חשבתי בתור ילד להיות זמר, כמוכן שתמיד אהבתי מוזיקה, כל החיים שלי שמעתי מוזיקה בבית ושרנו בשבתות ובחגים עם האחים. בכל הזדמנות שיש תופפתי עם הידיים על השולחן, ציירתי ציורים שתיארו מתופפים, ובכל זמן פגעי התעניינתי דווקא בתיפוף, אבל באיזשהו שלב, אחי, שיש להם כאמור הבנה מיוחדת בשירה, אמרו שיש לי פוטנציאל לשיר, ואז התחלתי לשיר במקהלות הילדים באירועי חנוכה בדושינסקא ובשמחות של הרבי שליט"א, ולפי המחמאות שקיבלתי הבנתי שאנשים נהנים, ואז נכנס לי לראש שאולי כן אהיה זמר."

מה שמעתם בבית? אלו אלבומים?

"אני חייב להקדים ולומר שלמרות שאחיי שרו תמיד במקהלות, וגם אני - באירועי החסידות, המוזיקה לא הייתה 'עסק' בבית. נניח, הם לא חזרו מאולפן והפכו את זה לנושא, 'הייתי באולפן ושרתי כך וכך'. זמרים לא היו אצלנו הנושא בבית. מה ששמעו בבית אלו האלבומים של ר' משה גולדמן ז"ל, אלבומים של ר' יוסף משה כהנא ואלבומים חסידיים נוספים מהסוג הזה. אבא ז"ל לא רצה להכניס הביתה דברים שהם לא ממש חסידים אותנטיים, אפילו לא מרדכי בן דוד ואברהם פריד. לחסידות דושינסקא, אגב, אין אלבומים משל עצמה. בזמנו היו רצונו להוציא שירים של החסידות מעל גבי אלבום, אבל האדמו"ר הקודם העדיף שזה לא יקרה. ובגלל שגדלתי ממש רק על המוזיקה החסידית המאד אותנטית, אז כשבנתי והתחלתי לשיר באירועים, היתה לי הרבה עבודה - לשמוע את האלבומים הישנים של פריד וכן דוד ושאר הזמרים מהעבר, להיות מעודכן ברפרטואר אותו אני אמור לשיר. להשלים פערים."

וכשנחשפת לראשונה לחומרים האלה, מה אהבת מהם?

"כמוכן, יש את הזמרים הגדולים שכולם אוהבים, מרדכי בן דוד ועוד הרבה שאני אוהב, אבל הזמר שאני נחשב כאחד ששר ב'שטאנץ' שלו - אבל הלוואי ואגיע לרמה שלו - הוא כמוכן אברהם פריד. אני מאד אוהב את הסגנון שלו, את השירה שלו ואת הלב שלו, וגם את

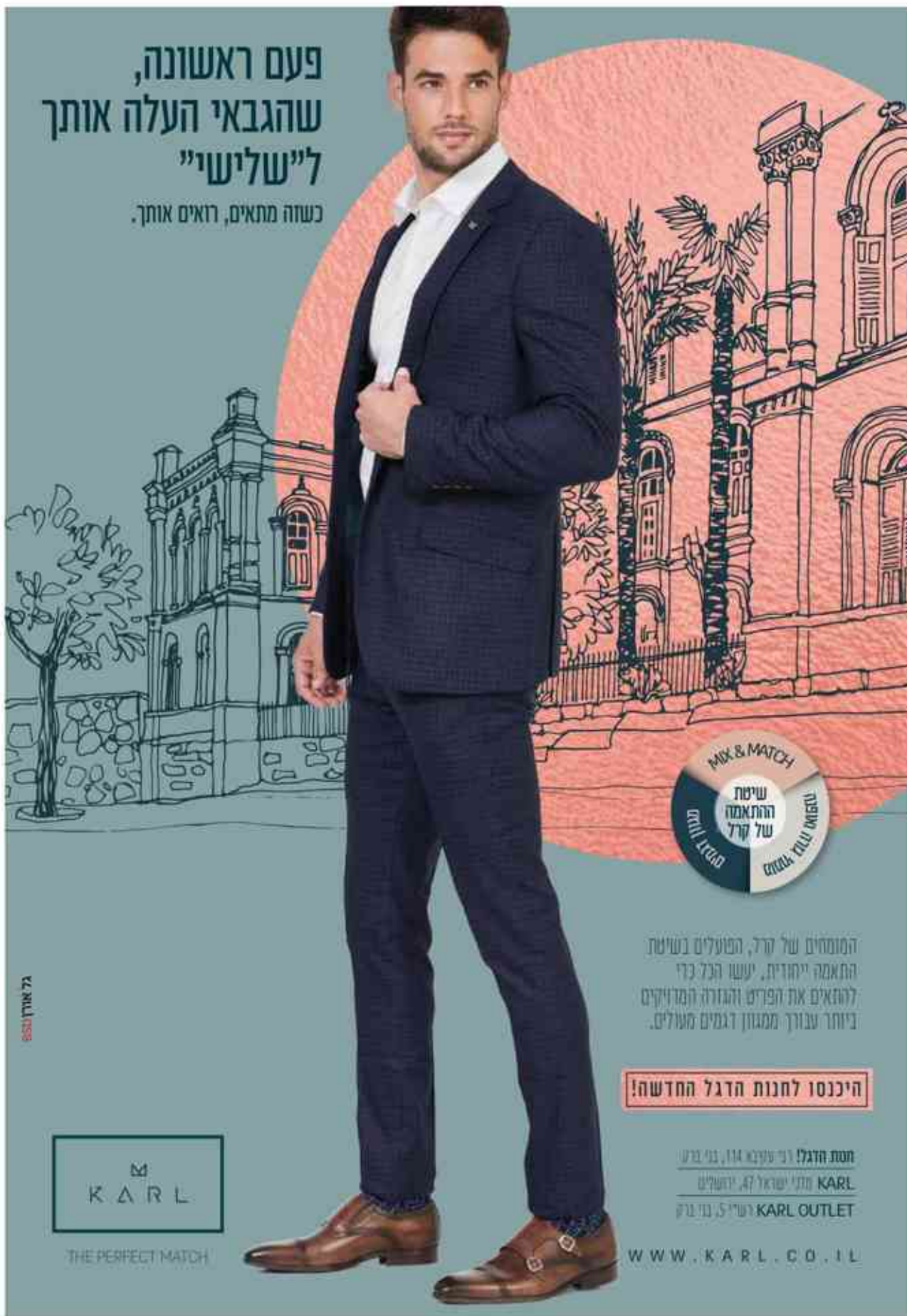

בהקבלת מירב לזמן הער"ח קיבסוק בבני ברק

פעם ראשונה, שהגבאי העלה אותך ל"שלישי"

כשזה מתאים, רואים אותך.

המונחים של קרל, הפועלים בשיטת
התאמה ייחודית, יעשו הכל כדי
להזאים את הפרט והגזרה המדויקים
ביותר עבורך ממגוון דגמים מעולים.

היכנסו לחנות הדגל החדשה!

חנות הדגל! ר"י טקסא 114, בני ברק

KARL מנצי ישראל 47, ירושלים

KARL OUTLET ירש"י 5, בני ברק

THE PERFECT MATCH

WWW.KARL.CO.IL

עם המלחין מנחם אבר

עם מנחם שר התורה שליט"א

עם מנחם מקהלת 'חולות', מנחם ביכלר

עם יוסי גרין, בעת העבודה על האלבום החדש

ואמר: אתה חייב, פשוט כפה עליי, 'קח את המיקרופון ותשיר סולו, אז לא היתה לי ברירה ושרתי, וב'ה קיבלתי פידבק טוב. זמן קצר לאחר מכן יצא קליפ מהאירוע הזה בו אני שר, 'זכור שנים עשר שבטים', ומשם הכל התחיל, התחלתי לשיר סולו באירועים, בהתחלה הייתי גם חבר מקהלה וגם סולן, עד שממש עברתי לקדמת הבמה כזמר סולו, עד היום ב'ה'."

מול 40,000 איש בארה"ב

מאז, בתוך שנים ספורות, הפך זאנוויל ויינברגר לקונצרט של ממש, ומוזמן לאירועים המרהיבים ביותר שיש ליהדות החרדית להציג. כשהוא נשאל על האירועים הגדולים בהם הופיע עד היום, הוא משיב שמדובר כמובן בסיומי הש"ס, בשנה שעברה. "אלו היו אירועים ממש גדולים", הוא מספר. "בארץ הופעתי בין השאר ב'סיום' בהיכל ארנה בירושלים ובסיומים בהיכל יד אליהו. שרתי גם בסיום של 'דרשו' בניו ג'רזי, לפני 40,000 איש. זה היה מדהים."

ביכלר: "אפשר לומר שזאנוויל לא פספס כמעט אף סיום בשנה שעברה, הוא שר בסיום המרכזי של 'דגל התורה' ביד אליהו; בסיום המרכזי של אגו" בארנה; ועבר יחד עם 'מלכות' ושאר הזמרים, בכל הסיומים השונים של 'דרשו' ברחבי העולם היהודי, בארץ ובח"ל, אפשר לומר שכמעט כל אחד שסיים את הש"ס במוחזר ה'13 בשנה שעברה, זכה לשמוע את זאנוויל."

ובכל הסיומים שרת אותם שירים?

זאנוויל: "כל אחד מהם היה עם פרטטור שונה. ניסינו שלא לשיר את אותם חומרים, אפילו באירועי 'דרשו' בהם אירוע רך אירוע. כמובן שהיו מספר יצירות שנכתבו במיוחד ל'דרשו' ואותן כמובן שביצענו בכל סיום, אבל בכל אירוע ניסינו לשלב גם שירים שלא היו באירועים האחרים, וכאן הקרדיט לפנחס המנצח, שהיה טוב ביצירת

כל הסולמות, שליטה מוהירה ברמה מפחידה, אילתור, הבנת תפקיד וביצוע מעולה."

באיזה אלבומים שרת אז למשל?

זאנוויל: "שרתי במקהלה באלבום הראשון של יואלי גרינפלד, 'תזכנו', למשל, באלבומים השונים של ישראל ורדיגר, ובעוד הרבה הפקות של מונה רוזנבלום ומשה לאופר, וגם של נפתלי שניצלער, שהיה שולח להקליט את המקהלות כאן בארץ ורצה שגם אני אשתף בשירה."

מתי עשית את המעבר לאירועים?

זאנוויל מחייך. "זה ממש היה בכפייה של פנחס. לא רציתי את זה בכלל."

ביכלר: "היה שלב עוד לפני כן, שזאנוויל עבר מאולפנים לאירועים, אבל עדיין כחבר מקהלה ולא כסולן."

זאנוויל: "וגם זה היה בכפייה..."

ביכלר: "אני חייב להודות, זה היה 'חיסכון' עבורי לקחת אותי, כי הוא היה עושה תפקידים רבים. הוא היה חבר מקהלת 'מלכות' באירועים במשך כשנה, אבל אנשים נחשפו לקול הגדיר שלו, ודי הכריחו אותי להביא אותו לקדמת הבמה, כסולן."

זאנוויל, למה בעצם חששת מלהופיע באירועים?

"פחדתי מהבמה. בתור ילד, וגם כבחור אחרי בר מצווה, שרתי במקהלה כאמור אצל הרבי, ופעם הייתי מצונן ונתקעתי באמצע הסולו שלי, והוה, מאז היה לי פחד לשיר סולו באירועים, עד שאפילו אמרתי לעצמי: אני לא עושה יותר את הדבר הזה בחיים שלי. ואז, כשאני כבר חבר ב'מלכות', נערך ערב מחווה לידידי השדרן יוסי גיל, ובאנו כחברים לברך ולשיר קצת עם המקהלה, ואז פנחס אומר לי, מהרגע להרגע: זאנוויל, קח את קדמת הבמה, אתה עושה סולו. אמרתי לו: פנחס, רד ממני, אני ממש לא עושה סולו. אבל הוא התעקש

יריד הספרים הגדול בעולם

עולם שלם של ספרים מחכה לך

במוסד הרב קוק

כ"ב – כ"ט בניסן (4-11.4)

– א'-ה' 10:00-22:00, ו' 9:00-13:00 –

מוקד הזמנות: 02-651-5592

www.mosadharavkook.com

משלוחים בתשלום לכל חלקי הארץ!

תצוגת ספרים ענקית מכל השנים, כל הכותבים, כל המגזרים כל הסגנונות
תנ"ך וראשונים ורמב"ם והלכה והגות וחסידות וספרי עזר ואישים וקבלה ותפילה וחגים

פלייליסטים שונים לכל אירוע ואירוע והתאמת השירים".

אתה בסך הכל זמר צעיר, וכבר כבשת את הבמות הגדולות ביותר.

"הדברים האלה, כלומר הבמות הגדולות, לא עושים לי הרגשה שונה מכל אירוע אחר. באירועים כאלה אני די מתחמק מהמקום מיד אחרי החלק שלי. רגע אחרי שאני עוזב את המיקרופון, אני נכנס לרכב ויחיד הביתה. אני לא מחפש להיות כוכב ומישהו שירוצו אחריו. הדברים האלה לא עושים לי טוב, נכון. אני מאד אוהב לשיר ובוודאי שזה כיף ונחמד לשיר בפני ציבור גדול, אבל כשאני מסיים אני לא הולך לפגוש את החברה, לשמוע כיצד שרתי ואיך היה וכו'. אלא מסיים והולך הביתה".

אבל בכל זאת, בשונה שעברה יצא לך במסגרת סיומי הש"ס להופיע במיכל גדולי ישראל. יש הרגשה שונה?

"כמובן. זה יותר מחייב ויותר מלחץ. אתה פתאום רואה מולך את שר התורה מורן הגר"ח קניבסקי, רשכבה"ג, כשאתה שר. הוא נכנס לאולם באמצע ששרת, וממש התרגשתי מאד".

ביכלר: "בסוכות, זאנוויל השתתף במעמד 'הקבלת פני רבו' לגר"ח, אירוע שהיה ממש מצומצם ועבר בשידור ישיר לכל העולם היהודי. הוא עמד מול ר' חיים ושר 'שערי שמים פתח'. זה בהחלט היה אחד האירועים הכי מרטיטים. אנחנו יושבים ממש מול ר' חיים, במרחק קצר מאד, ושרים. זה גם היה זמן קצר לאחר שהרב החלים מהקורונה, והרגשות היו בשיא".

זאנוויל: "ב"ה, אני גם מאד קרוב לר' חיים, אליו אני נכנס כמה פעמים בשנה. ואז, בסוכות, אני שר ורואה אותו מול עיניי. הרגשתי שאני עומד טפח מעל הקרקע, לא יודע בכלל איפה אני נמצא".

"הסגנון? חסידי-קיצוני"

בשנתיים האחרונות עובד זאנוויל במרץ על אלבום הבכורה המדובר שלו, עליו הוא חושף כעת פרטים לראשונה.

באיזה סגנון הולך להיות האלבום?

"חסידי-חסידי. בלי שום דברים מודרניים, לא מבחינת השירים ולא מבחינת המוזיקה. אפילו מוזיקה אלקטרונית שמקובלת היום, בקושי שילבנו".

פנחס: "מבחינת המוזיקה, זה באמת יהיה חסידי-קיצוני, כלומר הכי חסידי שיש. אבל מבית סגנון - כמו זאנוויל, זה לא יהיה נכון לומר שזה 'כמו אייזיק האניג' או 'כמו פריד' או מישהו אחר, כי יש פה סגנון חדש, הגשה חדשה. עם מגעדים שהמאזינים לא הכירו, ויצירות בעלות חידוש".

עם מי אתה עובד על האלבום?

זאנוויל: "לקחנו שירים מכל המלחינים הכי טובים: פינקי וובר, הרשי וינברגר, הרשי

פחדתי מהבמה. בתור ילד, וגם כבחור אחרי בר מצווה, שרתי במקלה כאמור אצל הרבי, ופעם הייתי מצוין ונתקעתי באמצע הסולו שלי, וזהו, מאז היה לי פחד לשיר סולו באירועים

רוטנברג, משולם גרינברגר, ומהמפיק יוסף משה כהנא שגם מעורב בהפקת האלבום, לצד יוסי האניג, המפיק בפועל, יהיה גם לחן מדהים של יוסי גרין, שסיימתי להקליט לא מזמן. השמעתי את האלבום לאדם שנחשב למייבין במוזיקה, והוא אמר לי שהוא חושב שיש כאן חומרים שלא היו הרבה זמן במוזיקה שלנו. בעז"ה, הולך להיות אלבום משובח. מבחינת המעבדים, את האלבום יעבדו יואלי דיקמן, משה לאופר, אברמי גי, אלי לשינסקי, צבי בלומנפלד מ'פריילעך' בארה"ב, יהודה גלילי ועוד. מתי הוא ייצא? זו שאלה אחרת. התאריך המקורי היה לפני שנתיים, אבל זה נמשך. אני מקווה שהוא ייצא בקיץ הקרוב".

איך אתה מסביר את ההצלחה העצומה לה זוכה בשנים האחרונות המוזיקה החסידית-אונטית?

"אין לי הסבר לזה. אבל רואים את זה בשטח, שהיום אנשים יותר מתחברים למוזיקה המאד חסידית מאשר לזו ה'ליטאית'. בקליפים שהפיק פנחס, 'שלום זכר' ו'קידוש', הוא שילב שירים חסידיים ישנים, ניגון 'לכה דודי' העתיק של צאנז רשבאעס וזי הייליג ביסט דו', שירים נוסטלגיים ואונטניים, ואנשים פשוט נהנו מזה. אין חתונה שלא מבקשים ממני את השירים האלה, ואני פשוט נדהם".

פנחס: "לדעתי יש פה גלגל. הרי פעם, לפני 50-40 שנה, כבר היינו במוזיקה הזאת. זאת היתה המוזיקה הכי דומיננטית בזמנו, גם בקרב המבצעים ששרו בהברה ליטאית. לדוגמא, מתייחסים לר' בן ציון שנקר דל כמי ששר מוזיקה חסידית 'רגילה' כי הוא שר בהברה הליטאית, אבל מה היו השירים שלו? שירים חסידיים לחלוטין! ואותו דבר עם מרדכי בן דוד ושאר הזמרים הוותיקים בתחילת דרכם. לאחר מכן, פריד ובן דוד רצו לחדש, ויצרו מוזיקה מתקדמת יותר, עם מילים שונות מהמקורות, ואז זה התחיל להתגלגל עוד, ואנשים כבר חיפשו מילים מפרקי אבות וגמרות שונות ורדא ביה' ולתנא' וכו', ומשם זה הגיע לבסוף לדורנו, שמלחינים שירים ומילים גם יחד, במגוון שפות וסגנונות".

"גם מבחינת הסגנונות והמקצבים הכל השתנה. פעם, החידוש היה שכל אלבום חסידי יש מקצב מוזרחי, הורה. גולדמן היה עושה אחד כזה בכל אלבום. היום כל דיסק יכול להכיל גם פאנק וג'אז והמון סגנונות ודברים חדשים. ואיכשהו, דווקא מכל הסגנונות והשפע, אנשים מעדיפים לחזור לחסידי הישן. כמו פעם, דווקא בתוך הבלגן של המקצבים, החידושים והסגנונות, אנשים חיפשו בסוף את המקור, את הרגיל, הפשוט והחסידי, עם מילים פשוטות. נכון שגם פה יש חידושים, נניח שירים חסידיים מאד אבל עם מילים ביידיש, כמו 'פאר דיר' או 'ר' ישעיה ב"ר משה' וכו', אבל מבחינת הסגנון והסטייל, אנשים היום רוצים את רגיל והיפה. אפילו שמילי אונגר שהתחיל עם אלבומי חידושים ומקצבים מיוחדים, חזר באלבומו האחרון לסגנון החסידי מאד".

זאנוויל, אתה תשיר שיר כמו "אבא מלך העולם"? תשיר שירים בעברית?

"לא. אני באמת הולך על הקו המאד חסידי, ואצל החסידים - לשיר בעברית זה כבר פחות חסידי. זאת למרות שאני מסכים שהיום זה כבר כמעט נהיה לסטנדרט, וזאת כי יש לי קו מנחה, והוא אומר שאני לא שר באירועים, ובטח שלא באלבום, בעברית, אתה שואל מה אעשה אם חתן יבקש בכל זאת שיר בעברית? לרוב אתחמק, זה בוודאי לא משהו שאני רוצה לשיר, ובטח לא אתחיל לשיר אותו מעצמי".

ממש בשבועות אלה יצא סינגל חדש של זאנוויל לאור, "זהנה נער בוכה", הסינגל הזה מתכתב עם מאורע אישי כואב מאד שחווה זאנוויל

DREAM

COME TRUE

דירת החלומות שלכם

באר כ

מגוון דירות יוקרה החל מ- 4 חדרים, דירות גן ודופלקסים רחבי ידיים עם מרפסות סוכה, מרחבים ירוקים ומעטפת קהילתית מושלמת.

אחוזה
ארץ

קהילה צומחת בבאר יעקב

נפתחו לשיווק בנייני *5037 הבוטיק המפוארים

beer-yaakov.gama-investment.co.il

תנאי תשלום נוחים | ייעוץ למימון | ערבות בנקאית

בברכת פסח כשר ושמח לכל בית ישראל

הדברים האלה, כלומר הבמות הגדולות, לא עושים לי הרגשה שונה מכל אירוע אחר. באירועים כאלה אני די מתחמק מהמקום מיד אחרי החלק שלי. רגע אחרי שאני עוזב את המיקרופון, אני נכנס לרכב וחוזר הביתה

לאחרונה: פטירתו של אביו ע"ה, לפני כמה חודשים. לאחר שנדבק מקורונה, ולאחר שכבר סחב אתו כמה מחלות רקע קודמות. ביכלר: "לזאנוויל יש עוד אח קטן בבית, ילד מיוחד, שהיה גר לבד בבית, עם אבא ואמא. ברגע שהאבא נפטר, לא היה ברור אם הוא מבין את הסיטואציה, מה אירע. כמוכן שאמר לו, אבל לא ידעו אם הוא מבין או לא. הוא הגיע להלוויה, כשהוא נראה עדיין אפאטי למתרחש, ואז באמצע ההלוויה הוא התפרץ בבכי ומטלטל שזעזע את כל המלווים. הוא שאל, ביידיש: זה אבא? זה היה רגע נורא, וכולם התחילו לבכות אחריו. מאוחר יותר, עלה לזאנוויל הרעיון לשיר הזה, 'איך אפשר לומר לא לבכי של ילד יהודי'. התחלנו לעבוד עליו לאחרונה, ובתוך חודש וחצי בלבד הוצאנו אותו לאור."

הצלחת לחזור לשיר אחרי מה שאירע?

זאנוויל: "אז כמוכן, בשבעה ברור שלא שרים, אבל אחרי השבעה קיבלתי היתר מרב לשיר, בתור פרנסה. ועדיין, הלב שלי לא נתן לי לשיר. התחלתי לשיר והרגשתי שאני לא נמצא שם, שזה לא הולך לי. אבל בהמשך, הצלחתי להתגבר, לקחתי את זה למקום הפוך: אמרתי לעצמי: הנה, אני הולך לשמח חולים לעילוי נשמת אבא. לשמח חתן וכלה לזכות אבא. הבנתי שזה שאני שר ומשמח, רק משמח אותו שם למעלה. ואז חזרתי לעצמי, ב"ה, ועדיין, מה שקרה כמוכן משפיע עליי. אפשר לומר שאני שר מהלב יותר מאי פעם."

מה מבחינתך השיא שלך עד היום?

"לא יודע... כי בכל פעם שאני מסיים אירוע ענק, אומרים לי: זה היה השיא שלך! ואז למחרת יש עוד אירוע ענק ואומרים לי עליו: זה השיא. אבל כמוכן, מבחינת גודל של אנשים, סיום הש"ס באמריקה, מול 40,000 איש, לפני שנה, היה שיא מרגש."

רגע לפני שאנחנו נפרדים, זאנוויל רוצה להוסיף מילה. מדין הכרת הטוב: "אני רוצה להודות בהזדמנות הזו למפיק ול'בוס' שלי, פנחס ביכלר, שדואג לי על כל צעד ושעל. יש לו את הראש הנכון וההבנה מה צריך לעשות לאורך הקריירה, וכמוכן גם במציאת הרפרטואר הנכון של השירים באירועים והפקות. בעיניי הוא האדם שהכי מבין במוזיקה בסגנון שלנו, החסידי. זה גם הזמן להודות ליואלי דיקמן שמלווה אותי בהקלטות הסולו לאלבום, ופשוט מוציא ממני דברים שלא ידעתי שקיימים בתוכי. הוא יודע מה הציבור רוצה לשמוע ממני, ומצליח להוציא ממני את המיטב. זה לא מובן מאליו, כי הוא עובד איתי על שירה שלי גם לשירים שהוא לא עיבד ושאינו לו אינטרס בהם שייצא מושלם, ועדיין הוא נותן את כל מה שיש לו." ■

נכון או לא נכון

שמועה מספרת שילד שרת באלבומים שונים בשם בדוי. נכון?

"זה לא נכון. לא שרתי באלבומים בכלל כילד, רק פעם אחת, באלבום שלם שהפיק יוסי גיל, אבל האלבום הזה נגנז. אביו ע"ה נתן לי לשיר עבור יוסי, כי הוא ידע שיוסי ודאי עושה פרויקט שהוא יהיה שלם איתו ואין לו מה לפחד. חידשתי שם כמה שירים ישנים וטובים, אך משום מה האלבום לא ראה אור."

אפרופו יוסי גיל, מספרים שהוא הראשון שזיהה את הכישרון שלך, נכון?

"זה נכון. הוא היה זה שלחש לאחיי הגדולים שיש כאן משהו. הוא אמר לאחי מיכאל: הילד הזה עוד יהיה גדול ויודע, עד היום, בכל דבר שיש לי לשאול, יוסי הוא הכתובת. הוא שומע, מביע את דעתו ויודע בדיוק מה צריך לעשות. הוא אחד המבינים הגדולים בדור, גם במוזיקה וגם בהבנת ההתאמה של שיר לזמר. אחרי השירה שלי באלפן אני משמיע לו את התוצאה, לשמוע מה הוא אומר."

מספרים שאלבום החדש הקלטת לא פחות מ-17 שירים. נכון?

"לא נכון. נסחפתי... המספר המדויק עדיין לא ידוע, אבל בטח לא 17. זה מעניין, כי באמת הרבה שואלים אותי אם הקלטתי כל כך הרבה שירים שייפיקו לשני אלבומים, אולי בגלל שאני עובד על האלבום כבר זמן רב. האמת היא שבסך הכל הקלטנו כ-13 שירים, וכנראה יהיו חלק שיישארו בחוץ לאלבום הבא, מחוסר מקום. אם האלבום היה יוצא רק בדיסק און קי, אז אולי אפשר היה לכלול את כל השירים."

יש סיפור שמסתובב על אירוע ענק שנטשת עוד לפני שנעלת לבמה בעקבות אי הפרדה מלאה. נכון?

"זה נכון, זה היה באחד האירועים בו שרתי, באירוע הזה, פשוט לקחתי את עצמי והלכתי משם ברגע שראיתי שהפרדה אינה לשביעות רצוני, לא רציתי להיכנס לויכוחים, הסיפור כן הסתיים בסוף בטוב, כי כשהייתי בחוץ סידרו מחיצה כראוי, וכן שרתי לבסוף באירוע הזה. בעל האירוע עצמו אמר לי: בהתחלה חשבתי עליך שזה לא בסדר שכך הלכת, אבל דע לך שאני מעריך את מה שעשית."

"על הדברים האלה אני מתיעץ עם הרבי. אני מגיע אליו לבקש ברכה, ומספר לעתים על העבודה שלי, מה שאני עושה. מתחילת הדרך אמר לי הרבי: אם תשמור על גודי הצניעות ולא תשיר במעורב, תישאר להיות חסיד כמו שצריך - תהיה לך ברכה והצלחה. אחרי אותו אירוע, סיפרתי לרבי על כיצד התקינו מחיצה לאחר שהכרזתי שאני הולך, והרבי נהנה. הוא אמר לי: תמשיך כך ולא תתחרט."

למרות מה שאמרת בכתבה, שמועה עקשנית מספרת שהשיר 'אבא מלך העולם' הוצע לך. נכון?

"לא. מעולם לא שרתי ולא אשיר שיר בעברית. יש הרבה שמועות וסיפורים שמספרים עליי, וזה אחד מאלה. זה בכלל לא הסגנון שלי לשיר בעברית."

מספרים שאתה קורא תווים. נכון?

"כמעט. אני מנגן על פסנתר, תווים אני קורא פחות."

אומרים שהקמת אולפן אישי אצלך בבית. נכון?

"נכון. תקופת הקורונה אפשרה את הרצת הפרויקט, ואכן היום אני מקליט לרוב בבית."

New Collection!

קולקציית
קיץ 2021
על המדפים

— רשת רקורד משיקה סניף בירושלים! —
רקורד, חליפות מחויטות מבדי צמר משובחים ובגזרות מושלמות

RECORD
MENSWEAR

סניף בני ברק: רבי עקיבא 89 | סניף מודיעין עילית: נתיבות המשפט 38
סניף ירושלים: מרכז ספיר 7, גבעת שאול (צמוד לפרקש כובעים) | טל' רב קווי: 077-4060090
שעות פתיחה - סניף בני ברק ומודיעין עילית: 11:00 - 23:00 | סניף ירושלים: 10:00 - 22:00 | יום ו': 10:00 - 13:00

דירות מרווחות פוגשות מרחבים

3

דק' מכביש
443

7

דק' לתחנת הרק"ל
העתידית ברמות ירושלים

14

דק' ממטרופולין
מודיעין

כנריקה, דירות יוקרה גדולות במרום 'משהב' גבעת זאב - מול נופי בראשית

מגוון דירות גדולות 6,5,4 חד', דירות גן ופנטהאוזים במפרט גבוה ומפנק מעבר לסטנדרט. כולל יחידת הורים, מרפסות גדולות, מחסן וחניה לכל דירה למשפחות השואפות לשקט ואיכות חיים בלב קהילה איכותית, במרחק דקות הליכה ממוסדות חינוך, בתי כנסת, קאנטרי ענק ומרכזי קניות.

כנריקה. הזדמנות של בית לחיים

כנריקה
HEIGHTS
יוקרה מושגת שקט

KANERICA.CO.IL 02-6515666

שירותי נדלונות
דיוור ופיתוח

המלחין והמעבד משה לאופר
ציין השנה 40 שנות יצירה, הלחנה
ועיבוד • כעת הוא נזכר בתחנות
המרכזיות שהרכיבו את חייו
המוזיקליים: העבודה רבת השנים
לצד אברהם פריד, העיבוד המיוחד
שעשה למרדכי בן דוד, אלבום
השיא ליעקב שוואקי והשיר שלו
ש"פוספס" ולא קיבל את הבמה
הראויה לו • ההיכרות עם אריה
ברנר בשיבה. הלהיטים שהולחנו
כבר בגיל 14 • ה"תחרות" מול
המעבדים המועטים בשנות
ה'80' וה'90'. ודור ההמשך
המוזיקלי לבית משפחת לאופר
• משה לאופר שלא הכרתם

בד נתונים

ישראל גולדמן

צילום: ציפורה ליטמן

ההתחלה / עליתי ארצה בשנות ה'70 מאנטוורפן שבבלגיה. אבא ז"ל היה בעל תפילה, ואהבנו מאד לשיר בבית. כבר בתור ילד אהבתי מוזיקה ונמשכתי לתחום. בשנות העשרה, השתתפתי בקעמפ' שדה חמד של האמריקאים של הרב אלי טייטלבוים שהתקיים בארץ, ושם התחברתי עם המעבד ישראל לאם, הייתי מגיע לחדר מוזיקה לראות את העבודה שלו. באלבום שיצא מהקעמפ, מופיע לחן שלי בשם "צדיק כתמר".

הלחן הראשון / השיר הראשון שהלחנתי הוא "מי שעשה ניסים", ששרו פרחי ניריזרק. פגשתי שם בקעמפ שדה חמד את העשי ליבוביץ', שהיה מעבד בזמנו. אז, כמובן, עוד לא הייתה אפשרות לשלוח שירים באימיל, ושלחתי לו קסטה לארה"ב. אחרי כמה חודשים, הגיע לי פתאום תקליט בדואר, ופתאום אני רואה: "מי שעשה ניסים" - לחן: משה לאופר... באותה תקופה הלחנתי גם את "אגיל ואשמח" ו"קרב פזורנו". אלו היו השירים הראשונים שלי, שהלחנתי בגיל 14. את "אגיל ואשמח" שרו בתחילה "קול סלתיק" של הרב ברוך צ'ייט, ואחרי כן הקליט את השיר גם מרדכי בן דוד. את "קרב פזורנו" שר אברהם פריד.

לייבילה השול / את לייבילה הכרתי כשנפגשתי איתו במקרה ברחוב רבי עקיבא בבני ברק. המפגש המקרי הזה, הוליד עבודה משותפת. הוא פנה אליי אז ואמר שהוא שמע שאני מלחין, וכך התחברנו והבאתי לו את השירים "אחת שאלתי" ו"ידע כל פעול", אותם שר בתקליט של סוקי ודינג. אחרי זה, הוצאנו כמה וכמה תקליטים אותם עשינו ביחד. את השיר "כיצד מרקדין" שהלחנתי, שר במקור לייבילה. הביצוע של מרדכי בן דוד לשיר, הוקלט רק תקופה ארוכה לאחר מכן. את השיר הזה, אגב, הלחנתי לרגל החתונה שלי עצמי, ואני תמיד מקדיש את זה לאשתי שכל החיים עומדת לצדי ותומכת. היא חלק מההצלחה, ב"ה.

האלבומים הראשונים / האלבום הראשון שעבדתי, היה "אור חדש" של מנשה פטמן. גם הזמר שמעון קוגל ז"ל, פנה אליי באותה תקופה. עוד לפני כן הוא כבר עשה כמה תקליטים, אבל רצה אז לעשות תקליט עם תזמורת גדולה. הוא אמר לי: "שמעתי עליך קצת ואני מאמין בך". עבורו עיבדתי את התקליט "נשמת כל חי". זה היה בגיל 20:21.

עטרת ישראל / למדתי בישיבת "עטרת ישראל", ורק בימי שישי ובזמנים הפנויים למדתי תיאוריה במוזיקה בשיעורים פרטיים. בישיבה למד אז גם אריה ברונר, ונהיינו ידידים טובים. הוא זה שמשך אותי לעבוד עם אחיו, שמואל ברונר. שמואל הציע לי לעבד

עבורו שירים, ואז הלחנתי ועיבדתי עבורו את השיר "חיים שתהא בנו". הברונרים בלגים במקור וגם אני, אז מצאתי שפה משותפת עם שניהם. בהמשך מצאתי מישור שישקיע עבור תקליט לשני האחים, והלחנתי עבורם את השיר "מעין עולם הבא" שהצליח מאד. היום, שמואל עובד הרבה עם בני אלי, שהלחין עבורו את השיר "ועננו בורא עולם", וגם לי יצא לאחרונה לעבד עבורו שיר נוסף.

מתנה "בני תורה" / הייתי מעורב בעשייה המוזיקלית של המחנה, מרן ראש הישיבה הגרב"מ אורחי, קרוב משפחה שלי, אהב את המוזיקה שלי, והמחנה היה המקום בו יכולתי להוציא את זה החוצה. ארגנתי את ערב השירה שהיה במחנה, וניצחתי עליו. יצא גם אלבום משירי המחנה, אותם הלחינו בחורים מהמחנה - ואני עיבדתי. אחד מהמלחינים האלה, אגב, היה אביעזר גליקסברג, היום מנהל חז"ר "אורחות איש" בהר נוף בו לומדים נכדי.

אברהם פריד / המפיק שייע מנדלוביץ' הפיק תקליט בשם "החברה" (לא הלהקה של אלי גרסטנר), ורצה שאעבד שם כמה שירים. הלחנתי ועיבדתי שם את "הרחמן הוא יזכור", שפורסם בתחילה ברביעיית "אנעים זמירות" של מונה רוזנבלום, ואחרי זה שר אותו גם מ.ב.ד.. שייע הכיר אותי עוד מקעמפ שדה חמד, ולכן פנה אליי. שייע היה זה שבעצם גילה את פריד, ועוד לפני עשה איתו שני תקליטים עם מעבד אחר, מרטי לורנטר. בתקופה הזו אני הייתי האחראי לארגן את הנגנים להפקות הללו. הייתי 'השמש', ואז, כאשר באתי לארה"ב בתור חתן לביקור באיזה אירוע, שייע השמיע לפריד וליוסי גרין את העיבודים שעשיתי עבורו, ואז הם החליטו שאני אעבד את התקליט הבא של פריד, "תנו שבח", שבו עיבדתי את כל האלבום, ובו אף נכלל השיר שלי "ענני הגפן". כך התחילה העבודה המשותפת של פריד ואני, שהולידה למעלה מעשרה אלבומים משותפים. שהצליחו מאד, ב"ה. אבריימל זכה משמים בקול מתוק וחזק, עם הרבה רגש. מבטא כל פסוק ופסוק כמו שצריך להיות.

מרדכי בן דוד / זה היה כמו שרשרת כזאת. מרדכי שמע את האלבום שעשיתי לפריד, התלהב, ואז החליט לעשות איתי גם כן אלבום, וזה היה האלבום "הולד און", שהורכב גם הוא בעיקר מלחנים של יוסי גרין. בהמשך, עיבדתי עבורו אלבומים נוספים, בהם למשל האלבום "ירושלים לא למכירה", ועוד. כמו מרדכי, לא היה ולא יהיה, יש לו קול מאד עמוק, עם הרבה נשמה, מבצע עצום, שכיף לעבוד במחיצתו.

דדי גראנור / דדי הגיע אליי באיזשהו שלב, ורצה לעשות אלבום בסטייל של בן דוד ופריד. הוא התחבר אז לייוסי גרין שהמליץ עליי, והתחלנו לעבוד על האלבום הראשון, "רצה הקב"ה". דדי הקפיד מאד על איכות, ישב איתי על כל דבר, לראות שהכל יושב כמו שצריך. יש לו נשמה גדולה והוא ידע ומבין מוזיקה. לרוב, אני כותב את העיבודים לבד, אבל במקרה של דדי הוא ישב איתי כמה פעמים, ונתן לי רעיון לפתיחות של השירים, ועוד רעיונות מוזיקליים. לעבוד בצל של דדי היה משהו מיוחד. הוא השרה שמחה סביבו כל הזמן, אני מתגעגע לזמנים האלה, ומקווה שנעשה עוד אלבומים.

אייזיק האנצ / אייזיק, לו עיבדתי כמה אלבומים, הוא בעיניי המלך של המוזיקה החסידית. הוא פרץ דרך בשירה החסידית המקורית, פתח את הבמה להרבה זמרים חסידים שהתחילו לשיר אחריו. לפניו, המוזיקה ה"חסידית" הייתה יותר ליטאית, והוא היה בין אלה ששינו התמונה, עד שהיום המוזיקה החסידית בהברה החסידית, הפכה לגדולה הרבה יותר מהמוזיקה בהברה הליטאית. אין הרבה זמרים - וגם לא בעלי תפילה - כמוהו.

כ"ק האדמו"ר מפיטסבורג צ"ל / האדמו"ר, שנפטר השנה, היה קרוב משפחה שלי. שם משפחתו היה לייפר. שזה בעצם גלגול של לאופר. הוא הלחין שירי רגש גדולים מאד, ועשה עם מונה רוזנבלום הרבה תקליטים. אבל בתקופה האחרונה רצה לעבוד גם איתי, אז

גם אחרי 15 שנות פעילות
ו-67,340 תיקים מנצחים...

**זו זכות לנצח
בכל פעם מחדש!**

החברה המרכזית
למימוש זכויות
פובליים בזמיות. מובילים באחריות.

***5700** לתיאום
פגישה:

• מס הכנסה • חברות הביטוח
• ביטוח לאומי • קרנות הפנסיה

באמת מעבד משכמו ומעלה, ואני לא יודע אם הגעתי לרמה שלו. אנחנו בידדות ואפילו מתפללים לעתים ביחד. יצא לנו גם לעבוד ביחד. למשל, הוא עשה מקהלות לאלבומים שונים שעיבדתי, כמו התקליט עם לייב'ה השל או באלבומים שונים של פריד, וגם באלבום משירי חב"ד שהפיק שייע מגדלוביץ'. לא היו אינטריגות מיוחדות, כי גם פריד, שאיתו אני עבדתי בעיקר, וגם מרדכי, איתו מונה עבד בעיקר, שניהם היו גדולים מאד, וכל אחד התעסק במוזיקה שלו. פריד ידע שהטעם שלו הוא לא בדיוק הטעם של מרדכי, ולהיפך. אני יכול להעיד שפריד לא הסתכל אף פעם מה קורה אצל אחרים. למשל, השיר "שהחיינו" שהלחנתי, היה אצל פריד שנתיים, ובסוף הוא הרגיש שזה לא בשבילו, ואז הצעתי את השיר לשוואקי - שלקח אותו מיד והשיר הפך ללהיט. אמרתי אז לפריד: נו, אתה מרגיש שפספסת? אבל הוא אמר: ממש לא, כנראה שזה לא היה ה"כאשר" (שירדך) שלי.

בסוף, גם מונה וגם אני ניגשים לעיבוד אותו הדבר. רק שמונה מכניס את הטעם שלו ואני את שלי. למי שמחפש הבדלים בינינו, אפשר אולי לומר שמונה משקיע מאד בפתיחים שלו, ואילו כשאני עושה עיבוד לשיר, אני משתדל להלחין פתיח שיוכלו לשיר אותו. כמו ב"שמחם" או ב"רחם".

פתיחים / מכל הפתיחים שעשיתי במהלך השנים, יש כמה שאני מאד אוהב באופן אישי. למשל, אני מנגן המון על הפסנתר פתיח שעשיתי לשירים "ודבריו חיים" ו"אדון השלום" של יוסי גרי, ששר פריד. אצל מרדכי בן דוד, אני מאד אוהב את הפתיח שעשיתי עבורו לשיר "כי אלוהים" באלבום "כולם אהובים".

ישראל לאם / את ישראל הכרתי כאמור כבר ב"שדה חמד", כשהסתכלתי על עבודתו. גם הוא קרא לי אז ה'שמש' שלו. גם אז, כבחור צעיר, הוא כבר היה מאד מוכשר. הערב הראשון בו ראיתי אותו מנצח על תזמורת גדולה, היה כאשר ניצח על תזמורת סימפונית בערב בהיכל התרבות משירי קרליבך ובאבוב. זה היה משהו.

ר' משה גולדמן ע"ה / הוא שמע תקליטים שלי, וכשהגעתי לארה"ב, זמן קצר לאחר שנישאתי, הוא קרא לי. הוא היה חסיד באבוב, ויש לי אח חסיד באבוב. כך שהתחברנו מיד, קרוב ל-20 אלבומים עיבדתי עבורו, כשגולדמן על ההלחנה ואני על העיבודים. בכל קיץ נולד תקליט חדש שכוה, בסדרת "מחנה שלוה". היו לו לחנים נפלאים, שניים מהם, למשל, הם "קולי שמע" ואהבת עולם. היינו ממש כמו אחים. בכל זאת, עברנו יחד דרך ארוכה. גם כאשר חלה הספקנו לעשות יחד עוד תקליט אחד. אין היום הרבה מלחינים כאלו. ב"ה, הוא תמיד אמר לי שהוא מרגיש שהוצאתי מהלחן מה שהיה צריך. הוא היה ת"ח גדול, והיה כיף לעבוד איתו. המפיק נפתלי משה שניצלער אומר לי שעד היום הוא לא מספיק לשמוע את הדברים שעשינו אז.

מכל היצירות שלו, אני הכי אוהב את "כנשר". זו יצירה מאד מעניינת, שגם היתה לי בה את העבודה הכי יצירתית מבחינת העיבוד. למרות שהצלחנו בס"ד להוציא אלבום כל שנה, צריך לזכור את התנאים: בקושי יכולנו לדבר בטלפון, כי השיחות לחו"ל היו יקרות, ובעיקר שלחנו קלטות עם המוזיקה מאחד לשני, על ידי טובות שביקשנו ממכרים שנסעו מפה לשם ולהיפך...

יועזרליך / האלבומים המיוחדים האלה, שזכיתי לעבד בהם כמה שירים, כמו "אחת שאלתי", הם בהחלט ב"משפחה" ובצבע של אלבומי גולדמן. אפשר לומר שהמפיק, נפתלי משה שניצלער, הגיע לאותה תוצאה - אבל כמוזן עם עיבודים יותר מודרניים ומעודכנים.

משפחת לאופר / ב"ה זכיתי שילדיי ממשיכים את הדרך. כשאני

כס קול של תקופה / אברהם פריד

בימים הראשונים בהם פגשתי את משה לאופר, לא שיערתי בנפשי עד כמה המפגש המוזיקלי והחברי הזה, שזמן עברי המפיק שלי אז שייע מגדלוביץ', יעצב את פסקול האירועים והשמחות לשנים רבות. עד ימינו אנו. נסו לדמיין חתונה יהודית ללא "ענבי הגפן", "כיצד מרקדין", "זהו למשיסה", "כשם שאני" ועוד רבים וטובים.

ראויה כל שמחה להיות שלמה, ואין היא שלמה ללא לחניו של משה לאופר. כי משה הוא אמן בנשמתו. היוצר מנגינות שבכוחן להשפיע על כל אחד מאיתנו. הן גורמות לנו להתרוממות רוח, לריקוד, לשמחה ואף להתרגשות ולהתעוררות הנשמה.

שלושה שותפים הם ביצירת שיר חדש: כותב הטקסט, המלחין והמעבד. בטח שאלתם את עצמכם לא פעם, מהו ההבדל בין המלחין למעבד? היכן מסתיימת עבודתו של המלחין ומתחילה עבודתו של המעבד? ובכן, אם יש מישור שאחראי אולי יותר מכל אחד אחר על טטטוש הגבולות בין התחומים הוא משה לאופר, שעבודיו מציגים גם יכולת הלחנה מופלאה, הבאה לידי ביטוי בפתיחים של השירים ובקטעי המעבר בתוכם, עד שהפכו לחלק בלתי נפרד מהשירים עצמם.

זכיתי אני, שמשה ברוב טובו העניק לי במשך השנים את המיטב שבלחניו ובעיבודיו, שירים שגם בחלוף זמן רב, עדיין משרים בשמחות, באירועים ובהופעות. זכה משה לגדל בכיתו את דור ההמשך המוסיקלי הכישרוני - בניו, אלי ובני, אשר ינקו משורש נשמתו ומוכיחים כי הביקוש לנשמה לא מסתיים אף פעם.

עבדתי על עיבודים לאלבום מלחניו, יצא אלבום מיוחד מאד, אלא שאז למרבה הכאב הוא הסתלק מהעולם. הוצאת האלבום נדחתה, והוא כנראה ייצא לקראת הירצו, בשנה הבאה. בין השאר ישירו באלבום שלמה כהן, אייזיק האניג ולוי פאלקוביץ'.

מונה רוזנבלום / מונה היה אחד ה"מורים" שלי בתחילת הדרך. בגיל צעיר, הייתי בא אליו הביתה ומשמיע לו שירים שהלחנתי, ממש כמו שהיום הרבה מלחינים שולחים לי את שיריהם. אלא שבתקופה ההיא לא היו הרבה מלחינים, הוא אהב כמה שירים שלי, כמו "ה' עוז" ו"אל תירא", ושילב אותם באלבום לרביעיית אנעים ומירות. הוא אחד ויחיד בדורנו. כישרון כמו שלו אי אפשר למצוא, גם מבחינת התזמור, וגם מבחינת העיבוד והקולות שהוא עושה.

שואלים אותי לעתים על ה"תחרות" כביכול, שהיתה בתקופה בה אני עיבדתי לפריד והוא עיבד למרדכי בן דוד. ובכן, אני שמח שאדם כמוהו היה במשך השנים ה"מתחרה" שלי, במירכאות. הוא

SPRING COLLECTION 2021

MAN LEIBOVICH **ליבוביץ**

בני ברק | ירושלים | מודיעין | בית שמש | אשדוד | חיפה | נתניה | עבריה

1-599-500-455

דדי הקפיד מאוד על איכות, ישב איתי על כל דבר, לראות שהכל יושב כמו שצריך. יש לו נשמה גדולה והוא יודע ומבין מוזיקה. לרוב, אני כותב את העיבודים לבד, אבל במקרה של דדי הוא ישב איתי כמה פעמים, ונתן לי רעיונות

אבל להפוך את העיבודים של היום לאלקטרוניים ומודרניים מדי, לדעתי זה הורס את השיר, יש אנשים, דווקא גם מהציבור החסידי יותר, שאוהבים את המקצבים החדשים, אבל בעיני המוזיקה שלנו צריכה את העטיפה הנכונה. חבל לקחת דבר איכותי, לחן טוב, ולהפוך אותו ללא איכותי. כשאתה לוקח שיר חסידי ועושה אותו מודרני מדי, אז אולי מבחינת ההפקה זה יישמע מעולה, אבל מבחינת האיכות של השיר החסידי - זה פוגע.

מלחינים ומעבדים 2021 / אני אוהב לשמוע דברים שעושים נפתלי שניצלער, המפיק הנפלא, ויואלי דיקמן. התוצרים של דיקמן הם מורכבים ומהנים את האוזן, והוא עדיין מעבד בטעם קלאסי ולא יותר מדי מודרני. רואים שהוא יודע מוזיקה ושיש לו טעם טוב. גם את הלחנים והעיבודים של אלי קליין ואיצי ברי אני מאד אוהב, יש להם סטייל משלהם, הם מאד מוזיקליים ועושים דברים יפים. גם המלחין הרשי ויינברגר מלחין שירים מיוחדים מאד.

אלבומים מיוחדים / אם אני צריך לציין מכל מאות האלבומים שזכיתי לעבד מכל השנים אלבום אחד שעשיתי, אני חושב שזה הדיסק "שמעתי" של יעקב שוואקי. היה בו משהו חדש. סמל של תקופה חדש, עם טעם חדש שחיבר בין הדורות. אצל מרדכי בן דוד, אני חושב שהאלבום הטוב ביותר שעיבדתי לו היה "ירושלים לא למכירה", ואצל אברהם פריד, כמוכן האלבום "חזק", שם יצאו לי עיבודים וגם לחנים מאד טובים. יגאל צליק, שהכרתי עוד כילד שרץ אחריו בשדה חמד, צלצל אליי פעם ואמר לי על השיר 'כח' שמופיע ב'חזק': 'דע לך שבעיניי זה השיר הכי יפה במוזיקה החסידית, מכל מה ששמעתי'. אני גם יודע למה הוא אהב את זה, הוא מאד מחובר לסטייל של השירים האלה, זה היה שיר שהולך ממנו למדור.

יוסי גרין / יוסי הוא מלחין גדול מאד, ואני זכיתי לעבד הרבה שירים שלו. השירים שלו הם משהו לא רגיל, עולמי. גם הטקסטים שהוא בוחר מיוחדים. המחמאה הכי גדולה שקיבלתי ממנו כמעבד, היא "אני לא הורס לו את השירים..."

שלמה יהודה רכניץ / יש לו שירים מאד מיוחדים. העבודה עם רכניץ, לו עיבדתי את השיר "ותערב" ששר מרדכי בן דוד, הייתה מעניינת. הוא קרא לי ללוס אנג'לס, והשמיע לי שירים שלו. לפני הכל, הוא רצה לדעת חוות דעת שלי עליהם, ובהתחלה עשינו 'דמו', ורק אחר כך אלבום. כשבאתי אליו, והוא רצה לשמוע חוות דעת אמיתית, הוא היה שואל על כל שיר שלו, מה אני חושב עליו מ'עד 10. כמוכן שאמרתי לו את דעתי, למרות שלעיתים הדעה שלנו כמוזיקאים לא בהכרח יכולה לנבא מה יהיה להיט. היו כל מיני שירים שחשבתי שיהיו להיטים, והם לא היו. למשל, השיר "זה הזמן" ששר אברהם פריד (שיר שבהתחלה נתתי לדדי, ולבסוף הגיע לפריד) חשבתי שיצליח מאד, אבל לקח הרבה שנים עד שזה קרה. רק לאחרונה הוא 'נגאל' והפך - בעיקר בארה"ב - לשיר מאד חזק עד שאין היום חתונות באמריקה בלעדיו.

לוייק טובול / לוייק, המפיק החב"די מצרפת, הוא חבר טוב שלי. עשינו יחד את פרויקט "משה לאופר מנגן חב"ד", ממנו יצאו במשך

עם דוד ההמשך, אלי נבי לאמר

עם בנימין נתניהו

נמצא באמריקה ופוגש את התעשייה שם. אנשים אומרים לי שאין מוזיקאי כמו אלי, הוא מאד מוכשר, ממש גאון מוזיקלי. הלחנים שלו מאד מיוחדים. הוא ספג ממני, אבל יש לו את הסטייל שלו, יש לו שירים שאני פשוט מתפעל מהם, כמו 'כשושנה', 'שיר המעלות' ואם תחנה' ששר יידל ורדיגר, או 'מובדלים' ששר מרדכי בן דוד. גם לאלבום החדש של יידל הוא כתב כמה לחנים, ביניהם שיר מיוחד בשם "יהי בנסוע הארון". לאחרונה, גם הבן של אלי, צבי, שעדיין תלמיד ישיבה, בולט בכישרונו ואף עיבד שיר בעצמו, הוא מאד מוכשר, וגם הוא מנגן.

בני, שאין צורך להציג אותו, גם הוא מוכשר מאד. הוא הלך יותר לעולם האירועים ומנגן בחתונות ובאירועים יוקרתיים. אבל עושה גם עיבודים ושירים עם הרבה טעם. הוא גם עוזר לי הרבה בהפקת הנגנים באולפן, יש לו טעם איך התזמור צריך להישמע, והוא משפר הרבה מהעבודות שלי - בו בזמן שהוא משכיל לא לגעת בעיבוד עצמו. אני חייב לומר שלא הכרתי אף ילד ללכת למסלול הזה של המוזיקה, אבל הם מעצמם הרגישו שיש להם את זה.

הדור הטכני / אני לא שולל שימוש בסאונדים יותר חדשניים.

מה נשתנה הפסח הזה?

שבפסח הזה נשמור ביתר שאת
האחד על השני,
על משפחותינו ועל קהילותינו.

באחריות, ברגישות ובערכות הדדית
בע"ה ננצח!

חג פסח כשר, שמח ובריא

למידע נוסף ולהנחיות המלאות:

למענה במסחנים
בטלפון
052-9104104

קו המידע
לציבור החרדי בטלפון
104 שלוחה 6

מוקד מידע
לאומי בטלפון
104

פורטל החירום
הלאומי בכתובת
oref.org.il

פיקוד העורף

השנים כבר 4 אלבומים, מיוחדים מאד, זה החזיר אותי לתקופה בה עשיתי את אלבומי חב"ד עם אברהם פריד, אותם היינו מוציאים בין האלבומים הרגילים של פריד, חזרו להצלחה רבה, לוי"ק מבין גדול במוזיקה, ותמיד כשצריכים אותו - הוא נמצא.

חזקי וייס / חזקי, המלחין מוהליאמסבורג שהתפרסם בשירים 'פאר דיר' ו'שימו לב', עובד איתי לא מעט, וכעת אנחנו עובדים על אלבום שלם מלחניו אותו ישיר מרדכי בן דוד. יידל ויסי טיכרג מפיקים את האלבום, ואני ובני אלי ואני עשינו את רוב העיבודים, והאלבום הזה כנראה ייצא כבר לחג השבועות.

אלבומים בהכנה / חוץ מהאלבום לחזקי, אני עובד בימים אלה על עיבוד עבור יעקב שוואק, לשיר שבתאי שהלחין עבורו הרשי ויינברגר. אני עובד גם על אלבום מלחני המלחין יואל ישראל זופניק, ממנו כבר יצא השיר 'קלי למה עזבתני' ששר ברוך שלום. לזופניק יש ארגון גדול של צדקה והוא גם מלחין שירים ואנחנו עובדים על אלבום מלחניו, בו ישירו בעז"ה כל הזמרים הגדולים, ביניהם למשל אברהם פריד, אני עושה שם כמה עיבודים, ובני עושה את הקולות. אני עובד גם על שיר חדש של מוטי שטיינמץ, שהלחין מלחין מארה"ב.

טעם של פעם / יצאתי לא מזמן מהאולפן של נפתלי שניצלער ב'1 בלילה, ומולי הגיע אברך חסידי בן 23 ושאל: אתה משה לאופר? כשהשכתי בחיוב, הוא שאל: משה, אני שומע את הדברים שיוצאים היום, ואני שואל אותך: איפה השירים של פעם? וזה אדם שבכלל לא נולד כשעשיתי את הדברים ההם - והוא עדיין שם לב שחסרים עוד שירים כאלה בגוף של היום. אני טוען שמוזיקה טובה עם נשמה ועיבוד טוב, בהחלט יכולה להיכנס גם ללב של הנוער של ימינו. אפשר להתקדם מבחינת סאונד והקלטות דיגיטליות, אבל לא להרוס את המוזיקה שלנו. כשמישהו בא אליי, הוא יודע שאני מקפיד על הדברים האלה, ואף פעם אף זמר לא יבקש שאעשה לו עיבוד אלקטרוני. ב"רילקס" עם אברהם פריד, שיצא השנה, עשינו ממש מעט אלקטרוני, וגם הוא - בטעם, בני הקליט שם את כל המוזיקה שכתבתי, ובסוף הכניס

**אל תיקחו!
סיכון כפול!**

**עישון
עלול לגרום
למחלת
קורונה קשה**

6800* התקשרו למוקד הגמילה הארצי או לקופת החולים

כללית: 2700* | מכבי: 3555* | מאוחדת: 3833* | לאומית: 507*

קצת סאונדים עכשוויים. אבל כל שדרת העיבוד - נשארה לפי הטעם שלי. מעבד, בעיניי, צריך לדאוג שהשיר יהיה הכי יפה וטוב. ליפות אותו. ולפעמים, כשהוא מכניס לשיר כל מיני סאונדים משונים, זה בא על חשבון השיר.

עיבוד אלקטרוני / זמרים שבאים אליו מתחננים שאעשה להם יותר כינורות, יותר כלים חיים, הם צמאים לכינורות. אחד השירים היחידים שכן עשיתי להם עיבוד שהוא קצת אלקטרוני, היה "ירושלים לא למכירה" ששר מרדכי בן דוד, אבל הוא היה שיר באנגלית עם סטייל מסוים מאד, שלו התאים עיבוד כזה. אגב, המפיק נפתלי שניצלער סיפר לי שיש שיר - לא יהודי - שיצא לאחרונה, בו לקחו ממש את הרעיון של העיבוד הזה שעשיתי בזמנו. ובכל מקרה, לעולם לא אעשה כזה עיבוד על מילים כמו "הנה מה טוב" או שאר מילים מהמקורות.

השיר שהתפסס / יש כל מיני שירים שלי שחודשו במשך השנים, כמו "אלוקי נשמה" שחודש כמה וכמה פעמים, גם על ידי אברהם פריד שאמר לי הרבה שנים שהוא רוצה לחדש אותו - ואכן לבסוף עשה זאת. שיר אחר, שאני חושב שלא קיבל את המקום הראוי לו ויש מקום לחדש אותו, הוא השיר "אתה הראת", ששר איירה הלר.

האלבום "דילקס" / היה משהו מאד מעניין באלבום הזה שעיבדתי השנה, ומורכב ממחרוזות שירים ולהיטים ידועים: המפיק, יוחי בריסקמן, לא אמר לי בשום שלב של ההפקה מי הולך לשיר באלבום, והוא גם לא אמר לאברהם פריד - ששר באלבום - מי עשה את העיבודים, יוחי כמובן נתן לי את הסולמות המוזיקליים שאעבד לפיהם, אבל רק בשלב המיקס, שבוע לפני הוצאת האלבום, נודע לי שמי ששר באלבום הוא אברהם פריד, ולמרות זאת, העיבודים שם מושקעים מאד. וזו תשובה לכל מיני אמנים שלפעמים פונים אליו ואומרים: אנחנו רוצים עיבודים "כמו שעשית לפריד". הנה, באלבום הזה אפילו לא ידעתי שפריד ישיר בו, ועדיין כתבתי דברים יפים לפי דעתי, כי אני משתדל לכתוב לכל אחד מכל הלב. ■

רכניץ רצה לשמוע חוות דעת אמיתית, הוא היה שואל על כל שיר שלו, מה אני חושב עליו מ-1 עד 10. כמובן שאמרתי לו את דעתי, למרות שלעיתים הדעה שלטו כמוזיקאים לא בהכרח יכולה לבא מה יהיה להיט

חברותא שמתאימה לי בדיוק

החפיסה שלי
הווינסטון שלי

*תחיר חומלץ לצרכן

Winston

עכשיו
בחפיסה
מעוגלת

30*

אזהרה - מחקרים רפואיים קובעים כי 75% מהתקפי הלב עד גיל 45 הם בקרב מעשנים.

האבא

הרב
יששכר ברי

הבן

איצי ברי

מתיקות מוזיקלית בבית הירושלמי

איצי ברי, המעבד והיוצר העכשווי הנודע מהצמד "קליין־ברי", גדל בביתו של המוזיקאי ר' יששכר (סוקי) ברי, ושאב משם את הידע שעוזר לו היום כשהוא מנפיק להיטים לטובי המוזיקאים. ערב פסח תשפ"א, הושבנו יחד את האב והבן לשיחה מיוחדת על אז והיום: מי הכניס את ה"סינטי" הראשון במוזיקה החסידית, מאיזה עיבוד של סוקי התלהב איצי במיוחד, מהו הפרט המוכמן שנמצא בכל האלבומים שהפיקו הצמד "סוקי ודינג", מה היו עושים בני משפחת ברי בזמן ההקלטות של סינגולדה ומה הורה הגר"י הוטנר זצ"ל לסוקי, בעת שנגן בחתונות ובאירועים

יהודה רוזנבוים

ופריד, היה בשביל 'אנקל מושי' ועוד פרויקטים באנגלית שהיו נחשבים למתקדמים מאד בזמנו, זה לא אומר שהפרויקטים היותר מודרניים האלה היו 'אני', אבל זה בהחלט היה חלק ממני, הצליחו להוציא את זה ממני, אז גם בתחילת דרכו של איצי, בכל תחילת התקופה בה עבד עם דוד פרידה, אלו הדברים שרצו שהוא ילחץ ויפיק, והוא עשה את הדברים האלה, בשל הדרישה, כמו למשל, השיר just do it ששר יונתן שינפולד (כילד), גם אצלי וגם אצלו זה לא אומר שהשירים האלה בהכרח מייצגים אותנו".

איצי: "ההשגחה הובילה אותנו לזה, ועשינו גם את זה במהלך השנים".

סוקי: "אבל זו לא בהכרח הזהות שלנו".

איצי: "אני מסכים לגמרי. היום, במבט לאחור, אתה מסתכל על המוזיקה של היום מול המוזיקה שהייתה לפני 30 שנה, כשאבא יצר ועבד. אבל אל תשכח שכשאבא יצר והפיק, אלו היו הדברים הכי חדשניים שהיו בזמנו. למשל, באלבום 'רברים' שאבא הפיק בזמנו עם ר' אלי טייטלבוים ע"ה, היה את הסינטיסייזר הראשון במוזיקה החרדית!".

הפרט המוכמן בתקליט

בכל זאת, ר' סוקי, מה הגבת כששמעת את השירים הראשונים שהוציא איצי, שהיו נועזים במקצת לזמנו?
"רק הקשבתי ונהניתי, לא הגבתי. אפילו פנימית לא הרגשתי צורך להגיב על זה. כל מה שאיצי עושה, אני שמח בו".

אתה מאזין לשירים שאיצי מלחין ומפיק?

"לא מספיק, אני לא יכול לומר ששמעתי את כולם. אבל אפילו את הדברים שאני עשיתי במהלך השנים כמעט ולא שמעתי. כי אין שום סיבה, אם יש לי ברירה אם לשמוע כעת את 'וכל מאמינים' שהפקתי ועיבדתי למורדכי או לנגן אותו בעצמי על הפסנתר, ברור שהרבה יותר כיף זה לשכת

בסלון הירושלמי אישם במרכז שכונת אונסדורף בירושלים, יושבים כעת אב ובנו סביב הפסנתר, ומנגנים ביחד נגינה שמיימית. מצד אחד, הרב יששכר (סוקי) ברי, אחד מ"ממציאי" המוזיקה החסידית הנוסטלגית והוותיקה, שהפיק ועיבד עשרות ומאות אלבומים במוזיקה החסידית, ביניהם אלבומים ידועים מאד למורדכי בן דוד ("וכל מאמינים"), אברהם פריד ("מעגל השנה") ועוד מאות הפקות מהירועות ביותר במוזיקה החסידית, ומי שהלחין כמה מנכסי צאן הברזל הידועים ביותר,

בצד השני יושב בנו, איצי ברי, מי שהוא ושותפו, אלי קליין, הפכו לצמד המפיקים המבוקשים ביותר במוזיקה החסידית בעשור האחרון. עם אינספור אלבומים, סינגלים, הפקות ומה לא, שהפיק, הלחין ועיבד לכמעט כל הזמרים שניצבים היום בשורה הראשונה במוזיקה החסידית.

ערב חג הפסח, החג של "והגדת לכנך", כינסנו אותם לשיחה משותפת על אז והיום, על המוזיקה הנוגעת אותה וזה ר' סוקי להפיק לפני עשרות שנים, לעומת המוזיקה העכשווית, 2021, שהיום עוסק בה בנו איצי.

ר' סוקי, הסגנון של השירים שמוציא היום איצי, קצת שונה מזה שאתה הלחת. אתה מאזין לשירים שלו? מביע דעה?

סוקי ברי: "ראשית, אצלי הנחנה הזאת, שהשירים שלו שונים מהותית ממה שאני הפקתי, כלל לא ברורה. פשוט איצי עובד היום עם הכלים שיש היום, ועם השפה שבה משתמשים היום, ואילו אצלי, בזמנים ההם, הכלים היו שונים והשפה הייתה שונה. זה פשוט היה זמן אחר בהיסטוריה, וגם מה שעשיתי אז היה נחשב למתקדם, אז אני לא רואה שינוי בינינו. מה שיצא ממני אז היה טבעי, ומה שיצא מאיצי היום הוא גם טבעי. הזמנים הם שהשתנו.

"אני מכיר את כל השירים שאיצי עשה בתחילת הדרך, וגם אצלי, כשעוד הייתי עובד בארה"ב, חלק גדול ממה שעשיתי מחוץ לדברים הקלאסיים שהייתי עושה למורדכי

מוזיקליות מדור לדור. ר' סוף ואיצי ברי בסלון הבית הירושלמי, בזמן הראשון לגנזין 'קול מלי'

ולנגן. ליצור משהו חדש."

איצי, אתה גדלת לתוך בית מוזיקלי. זה מה שהניע אצלך את הכל?

"תראה, נכון שנולדתי וגדלתי כאן, אבל זה לא היה כמו אצלי היום. שהכל קורה בבית. רק בגיל די מאוחר הבנתי מה אבא עושה, בשנות העשרה. לקח זמן עד שבכלל התעניינתי במוזיקה. לפני כן שמעתי דברים שאבא היה מעורב בהם, אבל אני לא יכול לומר שגדלתי על המוזיקה הישנה ההיא. רק בשלב מסוים קלטתי שאני ישן וקם עם המוזיקה של אבא. אבא היה מגיע בכל שישי לגלגל פז' ושמם היו נותנים לו את האלבומים החדשים שיצאו, כך שדרכו נחשפתי גם למוזיקה החדשה. האלבומים שאבא הפיק ובאמת גדלתי עליהם. היו המאוחרים יותר בקריירה שלו, אלבומים כמו 'אול סטאר', או 'שיבחו אהובים' של ויז'ניץ'."

סוקי: "אני חייב לומר שגם אני עצמי לא ידעתי בדיוק מה אני עושה, לקח זמן עד שהבנתי שאני מפיק ומעבד. אני זוכר כיצד עשיתי את האלבום 'רק שבת אחת' של מרדכי בן דוד, בגיל 20. נפגשנו בארה"ב דינג, אני ומרדכי, קצת לפני שהגעתי לארץ, ואז יצא האלבום הראשון שעשינו ביחד, 'וכל מאמינים', עליו עבדנו בבין הזמנים של אותה שנה. שנה לאחר מכן, בבין הזמנים הבא, יצא 'רק שבת אחת' ששוב עשינו ביחד. את כל המוזיקה עשיתי בבין הזמנים, והשארתי להם להקליט את השירה. בזמן שאני כבר הייתי שקוע בישיבה כאן בארץ, במשך השנים, כמעט ולא התעסקתי במשך השנה במוזיקה, אפילו שזה היה בראש ובלב שלי כל העת. הייתי בחור ישיבה ואברך רגיל, ורק בבין הזמנים עבדתי על ההפקות האלה."

"לפעמים הייתי עובר ברחוב ושומע מהבתים את הדברים שעשיתי. חו הייתה ממש הפתעה בשבילי, כי לא התעסקתי בזה הרבה, ולראות שההפקות אכן מצליחות ומושמעות בבתים, היה ממש הפתעה. נשיקה מהקב"ה, אני זוכר כיצד הלחנתי פעם, עוד כשהייתי בארה"ב, שיר בשם

'קלי חיש גואלי' ביחד עם החברותא שלי, עם האלי קליין שלי, ותקופה לאחר מכן, כשהגעתי לסטייפלר בפעם הראשונה, שמעתי לתדהמתי מישהו מהבית מנגן את השיר הזה על חליל, ולא האמנתי. זאת הייתה הרגשה עילאית, הרגשתי שהקב"ה נתן לי להיות שם ברגע המיוחד והמעניין הזה. אגב, אחר כך קצת 'התקררתי', כי כידוע הסטייפלר כמעט ולא שמע... אבל עצם זה ששמעתי שמנגנים את השיר שלי בביתו, בקודש הקודשים, היה מיוחד עבורי. אז כמו שאיצי אומר שהוא גדל פה אצלנו ולא ידע ממה שאני עושה, אז גם אני, לא ממש הרגשתי מה קורה. לא התעסקתי עם זה."

כעת, איצי מגלה לנו פרט מוכמן ולא ידוע מהקריירה של אביו ושל ההפקות של סוקי ודינג ("דינג", הלא הוא שותפו של סוקי להפקות, דוד גולדינג). הוא מוציא קלטת ישנה אותה הפיק אביו, ומבקש שנסתכל על החלק העליון של הקלטת, שם מוטבע: BH57. איצי: "BH זה ראשי תיבות של 'בין הזמנים', 57 אומר את השנה. כלומר, הקלטת הזאת הופקה בבין הזמנים תשנ"ז. וכך על כל תקליט ותקליט שהפיק אבא! אם תסתכל, תראה שבכל הפקה שלו, מוטבע באיזה בין הזמנים היא הופקה, הוא עבד על הדברים האלה רק בבין הזמנים."

"הקשבנו ל'ניגוני בית אבא' ונכנסנו לאווירה"

איצי, מה אתה "קנית" מוזיקלית מאבא?

"ראשית, בסוף מוזיקה זו מוזיקה, אז יש את הבסיס: הרמוניה, לשמוע מה כלים עושים, מה התפקיד של כל כלי, וזה למדתי כשהיינו בישיבה. אני ואלי קליין היינו מגיעים הרבה לאולפן כשאבא היה מקליט אצל ג'ף הורביץ או בגל קול, ולמדנו מזה המון. ובכל פעם שהיתה לנו התלבטות כמו: מה ההרמוניה הנכונה לשיר, אלי היה אומר: תשאל את אבא שלך. אבא ליווה אותנו ממש, ודאי בהתחלה, הרבה מאוד, עד

שירי פזמונות

של שירה ושמחה : בקול פליי

2. ושרתי

את השירים השמחים והמקפצים
בדיוק בשבילי

1. ובחרתי

בתחנה המודיקאלית
הכי שמחה על הסקאלה

4. ושמחתי

ב-19 שעות של שמחה
הפורצת מתוך הלבבות

3. והתחברתי

לתוכניות ולמגישים בדיוק בטעם שלי

קול פליי : תמיד צעיר

מזל
FM
107.6
רדיו

◀ רדיו קול פליי

מנגנים לכם את החג
במגוון תוכניות

// הלל ושיר

// עולים לרגל

// מדור לדור

// והגדת לבנך

// מאסטר פליי חג בשטח

// חג וד"ש

חג פסח בלב ושמחה!
רדיו קול פליי: FM 107.6

KOL:
PLAY

ר' סוקי, עד כמה עורדת את איצי לעסוק בשירה?

סוקי: "בהתחלה, ראיתי שיש לו כשרון בקצב, וראיתי את הניצנים של הכישרון המוזיקלי, ומאידך הוא גם היה מצוין בלימוד, אז הלכתי לראש הישיבה שלי ושאלתי אותו מה לעשות עם איצי: האם לעודד את הכישרון, למרות שאין סיבה, כי זה לא בער לו והוא לא הראה שזה חסר לו, או שלהנחות אותו לעזוב את זה בינתיים. והר"י אמר: כל זמן שאין סיבה והוא לא מבקש את זה, אין סיבה לדחוף אותו לעסוק במחיקה. הוא עוד היה אז צעיר מאד, אבל לא הרבה אחרי זה, הוא כבר הגיע לזה לבד וזה כבר כן התחיל לבעור לו, אז אני רוצה להגיד שעודדתי אותו, אבל האמת שלא עודדתי מספיק".

איצי: "אבא לא דחף אותי לזה, אבל מעולם לא עצר אותי. הוא כן לקח אותי מתי שהוא הלך לאלולפן, כמובן לא על חשבון הלימודים בישיבה".

סוקי: "היתה תקופה שאנחנו, כל המשפחה, היינו באים להקלטות כשסינגולדה בא להקליט גטרות".

איצי: "אני זוכר את עצמי מגיע עם אחיות שלי לאלולפן של ג'ף הורביץ, כשאבא הקליט את עמית ליסטונד לאלבום של סיום הש"ס".

סוקי: "גם הקלטתי את איצי עצמו לבר המצווה שלו. חשבנו שיש לו קול יפה, ואז זה לא היה כמו היום, שלכל אחד יש אולפן בבית, אז לקחתי אותו לג'ף, אני ניגנתי בפסנתר ואיצי שר. הוא ביצע כמה שירים שאהבנו לשיר במוספחה, וגם שיר מאבא שלי, החזן יחזקאל משה ברי שיחי, שעבר במוספחה".

קומיציים בלב אונסדורף

איצי, מה ההפקות שאביך הפיק שהכי אהובות עליך?

איצי: "אז כמובן, כל הסדרה של 'מעגל השנה' ששרים מרדכי בן דוד ופריד; וגם 'ניגוני בית אבא' של מרדכי ושיבחו אהובים' של ויז'ניץ. עד היום אנשים פוגשים אותי ואומרים ששיבחו אהובים ו'ניגוני בית אבא' הם מבחינתם היסודות של המוזיקה החסידית. מאיר אדלר אמר לי את זה על 'ניגוני בית אבא', היו בזמנו אלבומים שלמים של בעלזא שאבא עיבד, כמו האלבום 'תהא השעה הזאת', ובאמת יצא שגדלתי על מוזיקה מאד חסידית. לבר מזה, מאז שאני ילד אבא עשה 4'3 קומיציים בשנה אצלנו בבית, בהם משתתפים תלמידים שלו מפעילות הקירוב שלו, וגם חברים ושכנים. במשך השנים זה כבר נהיה למשהו שמושך אליז את כל השכונה. אני זוכר שבאחת השנים הגיע אפילו מרדכי בן דוד, עם קן ברגס, הרב ברוך צ'ייט, חבר טוב של אבא, גם היה מגיע המון. אז גדלתי לתוך האווירה הזאת. יותר מאוחר היו חומרים שאבא ממש שיתף אותי בהפקה. בהתחלה הוא היה נותן לי לעבור על הקלטות שלו אחרי המיקס. לשמוע שהכל נשמע לי טוב ואם יש לי הערות, ועם השנים זה התפתח לכך שהיה שואל אותי מה דעתי, אם לעשות הרמוניה כזאת או כזאת. ממש נתן לי ביטחון עצמי".

ור' סוקי, מה השירים של איצי האהובים עליך?

"יש כמה שירים שלו שאני מאד אוהב. למשל, 'הקשיבה אל רינת', לחן שעוד לא פורסם, שאיצי הלחין ממש בתחילת דרכו והביע בו את נשמתו. ניסיתי אז לעודד אותו

"אהבים לעבוד בצמדים". איצי ברי ואלי קליין

ר' סוקי עם נגן הכינור הנודע איל שילוח

שמצאנו את הקו שלנו, למעשה הוא מלווה אותנו עד היום ואני אתן דוגמא:

"לפני כחצי שנה הוצאנו את השיר 'ה' הוא האלוקים' (שרים אהרל'ה סמט, ארי היל, 'ואלי קליין' ושייע גרוס), וזה על מנגינה שאבא עשה ב'ניגוני בית אבא' של מרדכי בן דוד, על 'חסל סידור פסח'. לפני שבכלל שניגשנו לשיר, הבאנו את 'ניגוני בית אבא', שמנו באולפן כמה פעמים, כדי להקשיב לאווירה שקורית שם, לאש. אחרי זה אמנם עיבדנו את השיר בסגנון אחר לגמרי, אלקטרוני, אבל שאבנו מהאלבום ההוא את מה שהיינו צריכים כדי להעביר הניגון הזה בצורה הנכונה. נכון, אבא עשה את זה עם נגנים חיים והכל ואנחנו אלקטרוני, אבל רצינו להעביר את אותה האווירה, וזה קורה לנו הרבה פעמים, שאנחנו יושבים ומקשיבים לאלבום שאבא עשה, כמו 'מעגל השנה', כדי לשמוע משהו שקורה שם שאין היום, את המתקנות והחמימות שהיו אז, ולתרגם את זה למה שקורה היום".

באלבום 'רבדים' שאבא הפיק בזמנו עם ר' אלי טייטלבוים ע"ה, היה את הסינטיסייזר הראשון במוזיקה החרדית

היה אז רבי יצחק הוטנר זצ"ל, וכשהייתי בן 17, הוא קרא לי אלי, ושאל אם אני מנגן בחתונות. כשהשבתי בחיוב, הוא שאל אם אני מנגן גם בחתונות ללא הפרדה, השבתי שכולם יודעים שאני לא עושה זאת, אבל לעתים, לקראת סוף אירוע ההתנהלה בנפרד, קורה שאנשים מורידים את המחיצות, ואז הוא פסק: אם כך, אני מבקש שלא תנגן יותר בחתונות מהסוג הזה בשום פנים ואופן, ובכלל, לנגן בחתונות זה דבר יפה עד שתהיה בן 20, אבל אחרי גיל 20 זה כבר לא בשבילך. וכך עשיתי, מגיל 20 הפסקתי לנגן באירועים."

ואז הגיעו ההפקות.

"בריוק, תיעלתי לשם את הכישרון, הכרתי באותה שנה את דינג, שתפקידו היה אז להעסיק את ילדי 'פרחי לונדון' כשהגיעו להופיע באר"ב, בין ההופעות, הוא גם היה פעיל באחד ממחנות הקיץ בטורונטו, ושכנע אותי לבוא למחנה הזה. במחנה ההוא פגשתי את מרדכי בן דוד ואת דדי גראנר, שעוד היה נער צעיר מאוד, ואחרי זה התחלנו לעבוד על האלבום הראשון שהפקנו למרדכי. אחרי זה גם יצא לדינג ולי ללמוד ביחד בישיבת 'איתרי' בארץ. כך הכל התחיל."

עם מרדכי בן דוד גם היתה סגירת מעגל לפני כמה שנים, כשמרדכי, איתו התחלת את ההפקות, הפיק אלבום עם איצי ואלי, "צעקה".

איצי מתגנב לענות: "לאבא היה חלק גם בזה. כשמרדכי התעניין בעבודה איתנו, סיפרתי על כך לאבא, ואבא אמר שהוא מאד היה רוצה שמרדכי ירגיש בנח איתנו. כי מרדכי אוהב לעבוד עם הדור הצעיר, אבל הוא צריך להרגיש בנח עם מי שהוא עובד. אז אבא דיבר עם המפיק שייע מנדלוביץ, ידידו של מרדכי, שאכן דיבר איתו עלינו ופתח את הדרך. אגב, במשך תקופה ארוכה מרדכי לא שר שום שיר בשום אולפן אחר שאינו האולפן הביתי שלו, והפעם הראשונה שמישהו אחר הקליט אותו, היתה כשהקלטנו אותו אצלנו לשיר 'נקום', זה קרה בזכות השיחה של אבא עם שייע."

סוקי: "רציתי להעביר למרדכי את המסר שמדובר בחברה עדינים שישמרו על הסגנון שלו. דיברתי עם מרדכי ועם שייע, ושייע מאד קידם את השותפות הזאת בין איצי ואלי למרדכי, שהתקדמה אכן לבסוף לאלבום. אני לא יכול לומר שזו היתה 'סגירת מעגל', אבל זה בהחלט נחת עבורי. צריך לזכור שכשאני עבדתי עם מרדכי, בכלל באתי במקור מעולם של חזנות והכל נעשה בפשטות כזאת. לא היתה לי מחשבה איך אני מגיע אליו. זה דור אחר. אפילו כשדינג אמר לי, 'בוא נעשה פרויקט עם מרדכי', בקושי ידעתי שהוא נחשב לשם. נכון, אהבתי את השיר שלו 'הגני', אבל דינג היה זה בעל החוש המיוחד להבין שכדאי לנו לעבוד איתו."

איצי: "אבא אף פעם לא ניסה להתערב בתוך הברנז'ה של המוזיקה. הוא מאז ומתמיד נחבא אל הכלים, עובד בבין הזמנים, ופחות מעורב עם הזמרים עצמם."

סוקי: "הייתי פוגש זמרים אחרי שנים מאז שהפקתי להם פה הפקה, והם לא האמינו שזה אני."

אולי באמת תסביר, איך קרה הנס הזה של הפקת אלבום שלם בבין הזמנים אחד?

סוקי: "האמת היא שבעולם זה לא כל כך נדיר שקבוצת מוזיקאים הולכת ביחד לאיזה מקום לכמה שבועות, סוגרת את עצמה באולפן

שגם ישיר את החומרים שלו, שיהיה קצת זמר, יעביר את המסרים שלו בעצמו, אבל הוא עוד לא בחר את הדרך הזאת. בנוסף, אני גם מאד נהנה מהניגונים החסידיים שלו, כמו 'אורך ימים' ששרים זאנוויל ויינברגר ואהרל'ה סמט, או 'בסיעתא דשמיא' של שלמה כהן. אני אוהב את הנשמה החסידית שיוצאת בשירים האלו."

יש משהו שדומה אצלכם, שניהם בחרתם לעבוד עם שותפים כל השנים. אתה עם דינג ואיצי עם אלי קליין.

סוקי: "נכון, ואצל שנינו זו לא סתם שותפות אלא חיבור אמיתי. יש אנשים בתחום המוזיקה שהפיקו הרבה אלבומים - לבד, ויש כאלה שלא יכולים לעבוד לבד, צריכים עוד מישהו, ואנחנו כנראה כאלה."

איצי: "אני זוכר שכשהתחלתי לעבוד עם אלי בישיבה, חשבתי שאבא לא יעודד את זה, אבל הוא אמר לי: כל עוד שזה עובד - זה מצוין! והזכיר לי שגם לו היה את דינג. נפגשנו אז עם פרידה, ואבא שמע את הדברים הראשונים שעשינו אז, ועודד אותי."

ר' סוקי מאשר, ומפזם את השיר "לך לך" של יונתן שיינפלד מהאלבום הראשון. איצי: "בהתחלה פחדתי להשמיע לאבא את Just do it, אבל בסוף אזרתי אומץ והשמעתי. אבא הבין שזה מה שרוצים לשמוע היום, והכל בסדר."

סוקי: "בשותפות ביני לבין דינג, הוא כביכול היה היותר מודרני ממני, אבל אני חלקתי על ההגדרות האלה, כי סגנונות המוזיקה השונים הם בסך הכל שפה של מוזיקה. כשאני שומע משהו מודרני יותר במוזיקה, אני לא רואה את צד ה'פרוסקייט' של זה, אלא את המוזיקה עצמה, ואם זה מדבר לאנשים - זה מספיק לי."

איצי: "אבא אף פעם לא בודק אם השיר מזכיר סגנון כזה או כזה. אם הוא טוב, הוא טוב."

כנער, אצל דוד ורדיגר

הקריירה של סוקי, התחילה כאשר שר כילד במקהלות ילדים. "אבא שיח" הוא חזן, וגדלתי לבית מוזיקלי", הוא מספר. "כשהייתי בן 12-11 שרתי במקהלות שונות וגם בחופות כסולן, אגב, כילד יצא לי לשיר פעם עם ר' דוד ורדיגר ו'ל ואפילו התארחתי אצלו בשבת, כשבשולחן ישב גם מרדכי בן דוד, שהיה אז נער צעיר. זו היתה חוויה בהמשך, כשהייתי בן 15-16, טלפנתי לתזמורת 'נגינה' הידועה וביקשתי להצטרף לתזמורת. מעבר לקו המנהל שאל אותי: בן כמה אתה? כי הקול שלי עוד לא לגמרי התחלף והיה נשמע צעיר. אמרתי לו: 15 וחצי. הוא שאל: במה אתה מנגן? אמרתי לו: באורגן. אז הוא אמר: קודם כל, אנחנו לא משתמשים באורגן אלא רק באקורדיון, ושנית, אתה צעיר, אז תמשיך להתאמן, ועוד כמה שנים תהיה איתנו בקשר. ידיד של המשפחה ששמע על האכזבה שלי, אמר לי: יש לי רעיון בשבילך כיצד להיכנס לעולם האירועים כנגן, וזה יעלה לך רק 35 דולר. אמרתי: אוקיי, אני מוכן, מה לעשות? והוא אמר: פשוט מאד, לך לבית דפוס, וחבין שם שלט 'תזמורת סוקי ברי - ברוקלין', וזהו. אחרי זה, אתה רק צריך לנגן באירוע כלשהו עם השלט פעם אחת, ואז תראה שתקבל כבר הזמנות, וכך היה."

אז ר' סוקי התחיל כנגן באירועים, אבל בתוך שנים ספורות הפסיק לנגן, בהוראת רבו. "באותן שנים הלכתי לקעמפ שדה חמד בארץ ישראל, כשהייתי בן 16-17, בשנים הגדולות של הקעמפ. הייתי חבר חדר של ישראל לאם, שגדול ממני ב-10 שנים. הוא כבר ניגן עם תזמורות גדולות, והוא לימד אותי רבות אז, וגם שיתף אותי בחשיבה על העיבודים. גם יגאל צליק היה שם במחנה, עם המקהלה שלו, והתחברתי גם אליו. אחרי המחנה, התקבלתי לתזמורת 'נגינה', וכבר ניגנתי בהופעות באר"ב. גם עם 'פרחי לונדון' יגאל צליק, הרב שלי

לאבא לפעמים יש חלומות. הרבה
פעמים אבא בא אליי עם סוג של חלום
לעשות מוזיקה כזאת וכזאת, בסגנון
מסוים, ואז אני צריך לעצור ולהגיד:
אבל אבא, זה לא כלכלי

איצי ברי ואל קליין עובדים עם
נפתלי קמפה ונעים באולפן

בסוכה של משמחת ברי,
עם מרדכי בן חוד

השנה ברוחניות ולימוד, אתה מגיע לבין הזמנים כשיש לך
המון רעיונות והמון רגש והמון שמחה שהצטבר במשך
השנה. הרי גם שמעת שיר פה ושיר שם ואתה יודע מה
הולך. ואז, כשאתה כולך מלא, אתה יכול בזמן קצר מאוד
להוציא את הרגש מתוכך אל תוך התווים. הבת הגדולה
שלי, חזרה פעם מגן היידיש שלה, ושרה את 'ישמחו
במלכותך' של מעליץ, שיר שהציבור לא הכיר אז בכלל.
את השיר הזה הכרתי מהגננת התמימה של ביתי, שיר
מעולם אחר ומזמן אחר, ואז פרסמתי את השיר אצל

ומוציאה אלבום בתוך
שבועות ספורים. אני אומר
תמיד לצעירים שיש שתי
דרכים להביע מוזיקה.
כמו המשל שהחזון אי"ש
אמר על קירוב רחוקים: אם אתה כלי שמתמלא
כל הזמן במים, המים שמטפטים ממך יכולים
להשקות גם אחרים. כי הכלי מתמלא כל הזמן מחדש,
אבל אם אתה מרוקן את מה שיש בתוכך ולא מתמלא,
הכלי יתרוקן מהר מאוד ולא יוכל להשקות אחרים.
כשאתה תמיד מלא, אתה יכול גם לתת לאחרים.

"כך גם במוזיקה: אם משהו נותן כל מה שיש לו, מהר
מאד הוא יהיה ריק. אבל אם אתה ממלא את עצמך כל
הזמן, בכל דבר נעלה שלא יהיה, גם בתורה כמוכן וגם
בטבע וכו', המוזיקה והשמחה ינטפו ממך כל הזמן. אותו
דבר לגבי מה ששאלת: אם אתה ממלא את עצמך בכל

כשיש מספיק יוגורט לכולם
זה פלא!

אברהם פריד ב'מעגל השנה'. זאת דוגמא מצוינת לאיך עושים דיסק בבין הזמנים. את השירים ספגתי כל השנה, ואז בבין הזמנים כתבתי להם עיבודים ושלחנו להקלטת שירה".

כותב עיבודים בספרייה שקטה

במשך השנים יצא לכם לעבוד על משהו ביחד?

איצי: "היו כמה פרויקטים. כמו שאמרת, כשכבר הייתי בישיבה גדולה, כמעט כל דבר שאבא עשה אז הוא שיתף אותי. גם בשלב העיבוד, למשל, בשיר 'לא אירע רע' שאבא הלחין ומרדכי בן דוד שר ב'כולם אהובים', הלכנו יחד לאולפן אבא ואני והקלטנו את המוזיקה אצל שמואל יונה. בהמשך, מכיוון שאבא תמיד היה כותב את כל התווים לעיבודים בכתב יד לאחר שהכל נוצר אצלו בראש, ממש את כל התפקידים של כל הכלים, אני הייתי זה שמעביר את הכתב לתוכנה הממוחשבת. בבין הזמנים היו ימים שאבא היה הולך לספרייה שקטה לימים שלמים, כדי לכתוב את כל מה שיש לו בראש".

סוקי: "כשהייתי בחור, הייתי נוסע בבין הזמנים להורים בברוקלין, ואז יושב על הטיילת ליד הים, כותב את העיבודים, מעביר להפקה, חוזר לארץ חוה, לא מעורב יותר מהשלב הזה. הייתי מקבל אחרי זה את הקלטת לאחר שיצאה, ושומע איך יצא. זה היה סוג של 'פגע וברח'..."

איצי: "כשהייתי מעביר למחשב את מה שאבא כתב, למדתי מזה המון. אתה יושב לתרגם את כתב היד לתוכנה, ואתה פשוט לומד מזה. איך נראים התווים, ואיך הנגנים מנגנים את מה שכתוב, אז בהחלט היתה לנו אז עבודה משותפת".

סוקי, אתה מפיק אלבומים עד היום?

"פה ושם. סדרת אלבומי הילדים 'אנקל (דוד) מויש' עדיין

יצאת לאור, כולל בידאו, אני גם מעורב בהפקות של ר' יוסף משה כהנא שיצאות מידי פעם".

יש לכם חלום לעשות משהו משותף?

סוקי: "אף פעם לא דיברנו על זה. אנחנו שנינו פחות מתכננים, אלא הולכים להיכן שהחיים לוקחים אותנו".

איצי מחייך. "לאבא לפעמים יש חלומות, הרבה פעמים אבא בא אליי עם סוג של חלום לעשות מוזיקה כזאת וכזאת, בסגנון מסוים, ואז אני צריך לעצור ולהגיד: אבל אבא, זה לא כלכלי".

סוקי: "אני מלא רעיונות, יש לי המון רעיונות שצצים לי בראש, ולכן טוב שיש את איצי, שאומר לי מה מכל זה אקטואלי".

איצי: "כשהתחלתי להתעניין בעיבודים, הייתי מסתכל עליו וכל כך מתפעל ממנה שהוא עושה, עד שחשבתי שלי אין את זה. אבא פעם עשה עיבוד אחד ב'אול סטאר' לשיר 'גל עיני ואביטה'. שמעתי את העיבוד שלו וממש השתגעתי, שאלתי אותו: איך חשבת על הדבר הגאוני הזה? כמוכן שזה דבר שלומדים עם הזמן, וכיום אני ב'ה כבר יודע לעשות לבד. אבל אז, אבא אמר לי: פשוט תחשוב על ה'נפלאות מתורתך', על המילים. וכשהוא עיבד למרדכי את 'אני מאמין' שהולחן בקרונות בדרך לאושויץ, הוא הרגיש מה שהיהודים עברו אז בקרונות, ורק אז עיבד. למדתי מזה שפעמים רבות המילים יכולות לעשות את העיבוד עליהן הוא נכתב".

סוקי: "איצי למד לתת למנגינה לדבר, לכבד אותה. היום לא כולם עושים את זה, ישר חושבים על המוזיקה ואיך לדחוף את העיבוד אותו הם רוצים מלכתחילה, לעתים ללא קשר לשיר עצמו".

לסיום, מה אתם מאחלים האחד לשני?

סוקי: "איצי מצא איזושהי דרך שהוא ב'ה בונה, משפחה מדהימה שממה שאני רואה היא מאד תמימה ובעלת חמימות יהודית, משפחה באולד פשן (בסגנון הישן), בית מלא אהבה ותמימות, ואני מאחל לו שיהיה לו הרבה נחת מהמשפחה. ומבחינת הקריירה, שתמיד הכוס שלו תהיה מלאה, כך שהוא יוכל לתת גם לאחרים מהכוס שלו".

איצי: "ואני מאחל לאבא שנמשיך לעשות ביחד דברים יפים. אבא אמנם לא לוי, אבל תמיד אומר שהוא מוכן ללוות בנגינה את המשוררים בבית המקדש, אז אני מאחל לו שזוכה לזה".

דנונה

פלא – היוגורט

מלון סטריט

חדש! דנונה במתיקות מעודנת
עכשיו במארז משפחתי

שושלת מוזיקלית

האב, הרב ברוך צ'ייט מייצג את המוזיקה החסידית הנוסטלגית, בנו, אליהו צ'ייט, כבר פורץ דרך משלו ומנפיק להיטים בסגנון חדשני ועכשווי. אז מה חושב האב, המלחין הדגול והמפורסם, על השירים המודרניים של הבן? ומה השירים הכי אהובים על אליהו, מלחני אביו?

ישראל גולדמן

הגדרות ברורות, עד היום לא שמעתי אף פעם פירוש מה זו מוזיקה חסידית או יהודית. כששומעים היום את התזמורות בחתונות החסידיות, שומעים מקצבים אלקטרוניים, פעם, סאונד כזה לא רק שהיה אסור, אלא נחשב לעבודה זרה - והיום רוקדים לצליליו בהתלהבות. בלי לשאול כלום. אני חושב שהפירוש של 'שירים חסידים' הוא - שירים שלנו, ניגונים. זה מה שמעורר את הנשמה ואת הלב ונותן לאדם חשק להתקרב לקב"ה. שאלתי פעם את מרן הגר"ז אויערבאך זצ"ל בדיוק על הנקודה הזו, מה נחשב בסדר במוזיקה ומה לא, והוא אמר: הדבר היחיד שפסול במוזיקה הוא ניבול פה ופריצות, שזה אסור מהתורה, אבל מחיקה בעצמה - אי אפשר לפסול. כמוכן שצריך לדון איך בדיוק לעשות, כי כל מוזיקה משפיעה על כל אדם. אבל מחיקה כשלעצמה, אם נעשית בדרך טובה, אין בה פסול.

"ומכאן לשאלתך: בוודאי ששמעתי את השירים של אליהו. איזו שאלה. הוא שולח לי את השירים כשהוא מתחיל לעבוד עליהם, ואני נותן את דעתי, אם אני מרגיש שצריך לחזק ולשפר את הרעיון ואת השירה. אבל הוא אדם שצריך לעבוד את הקב"ה בסגנון שלו, וכך הוא אכן עושה. הוא גם מלמד, ויש לו שיעור ותלמידים שהוא מחזק, והשירים שלו משפיעים".

אלי, מה אתה "קנית" בבית של אבא?

"אבא השפיע עליי בהכל. גדלתי בבית, שלכד משבת, אם לא היתה לפחות גיטרה אחת על הספה, זה היה חידוש. פעמים רבות, במוצאי שבתות אבא היה יוצא לעשות קומזיצים בשיבה (ישיבת מערבא בראשה הוא עומד) או בשיבת חפץ חיים, וכבר מגיל מאד צעיר הייתי מצטרף, בהתחלה, כעוזר טכני באירועים הללו, ואז גם יושב בצד לראות איך אבא מעביר את הערב. וכמוכן, תמיד אבא היה מלווה את האירוע לא רק בנגינה אלא גם בסיפור או חידוש מיוחד. דבר תורה, כך שתמיד קיבלתי את המסר שהמוזיקה אינה העיקר, ואם היא לא מהווה כלי ודרך להתקרב לקב"ה, אין בה טעם.

"וכמוכן, השבתות, עם אבא ושאר אחיי. הזמירות תמיד היו חלק עוצמתי במהלך השבת, ועד היום אצלי בבית המוזיקה והשירה הן חלק מהותי מהשבת. בשלב אחר

את המלחין הרב ברוך צ'ייט. אין צורך להציג, מאות שירים שהפכו לנכסי צאן ברזל הולחנו על ידו במשך השנים. די אם מזכיר את "כל העולם כולו", "מי האיש" ו"לא אמות כי אחיה", וכבר עולות מאליהן המנגינות המוכרות והמתוקות כל כך.

בשנה האחרונה, בולט בכישרונו המוזיקלי בנו, אליהו צ'ייט, שמנפיק להיטים בקצב מסחרר, המנוגנים ברדיו וחזקים לאהדה מציבור המאזינים. כאלה הם למשל, "בן של מלך" ו"ר' משה סופר", וכבר בקנה לא מעט שירים נוספים, שלצד עמקותם ואופיים המוזיקלי המיוחד, הופכים גם לפריטי חובה בפלייליסט המוזיקה היהודית. כינסנו את שניהם לשיחה משותפת ומיוחדת.

ר' ברוך, הסגנון של אלי שונה קצת משל הרב, מה אתה חושב על השירים שלו?

"זה קשור ל'והגדת לבנך'. בהגדה יש לנו את החכם ואת הרשע, ומה ההבדל ביניהם מבחינה גישה? ובכן, לגבי החכם כתוב 'כי ישאלך'. הוא שואל. ואילו לגבי הרשע כתוב 'כי יאמרו אליכם בניכם'. הרשע לא שואל, הוא אומר. הוא מביע דברים, ולא מעניינת אותו התשובות. זה גם הדגש בחינוך, מי שמחפש ושואל ומעוניין לעשות את הדבר הנכון, הוא החכם, אצל אליהו, אפשר לומר שב"ה מעניין אותו לעשות, לחנך, לקרב, ולעורר לבבות עם המוזיקה שלו. גם בזמן שאנחנו הוצאנו את התקליט הראשון, בשנת 67', היה רעש סביב זה, 'איזה סגנון!', 'זה לא מתאים לשירים חסידים' וכו', וזה למרות שהיה מדובר בשירים כמו 'מי האיש' וכדו', אבל הביקורת היתה בעיקר בגלל העיבודים עם הגיטרות, שלא היו אז הסטנדרט. שהיה הקלרינט והאקורדיון שהיו הכלים המובילים אז בחתונות, ומה שעשינו באלבום - גם היה חידוש. בעצם היה לנו אינטרס לעורר כך את הנוער, כי הדברים שהיו מתאימים למבוגרים אז, לא התאימו לצעירים, ואכן, לפי מה שראינו, הצעירים קיבלו הרבה חיזוק מזה.

"אותו דבר לגבי אליהו. הוא מעוניין לשאול, לברר ולעשות החלטות, כשהכוונה שלו היא לקרב אנשים, ולכל אחד יש את הדרך שלו. אני חושב שכל יוצר, חייב ליצור על פי ההבנה שלו, לעשות את החתומת שלו. הרי אין

בפשטות. אני לא אשכח לעולם, לא את ההופעות של ר' שלמה, אלא איך שאחרי ההופעות ישבנו איתו עד 2 ואפילו 4 בבוקר, לשיר את אותו שיר משך שעה או יותר. היום לא יודעים איך לעשות זאת, אבל אז שרנו את אותו שיר אולי שלושת רבעי שעה, ולא יכולנו לעזוב אותו".

אלי, מה השירים הכי אהובים עליך של אביך?

"כמובן שגדלתי על כולם, ואצלי לא רק שהם שירים של אבא, אלא חלק מהילדות. אבל בעיקר מאד אהובים עליי שירי השבת שלו, שלא כולם ידועים, וזאת כי לפעמים יותר מתחברים לניגון עצמו כשאין מישהו שמנגן ואין רמקולים, אלא רק יושבים סביב שולחן השבת, נטו עם השירה עצמה. ומהשירים האלה, יש שני שירים, 'הרחמך והוא אשר דיבר' (של 'בני הרבנים') שהם ממש מהאהובים עליי, ויש עוד שיר, שהוא במקור על המילים 'שומר ישראל' ואצלנו בבית שרים אותו על 'שיר המעלות', שגם אותו אני מאד אוהב".

ר' ברוך: "באמת חייבים להקליט את השיר הזה שוב. אני לא יודע של מי היה הרעיון לשים על הניגון הזה את 'שיר המעלות', אבל זה סוגר לנו יפה מאד את סעודות השבת. עושים אצלנו הרמוניה בשיר הזה, כשכולם שרים ביחד, וזה מסיים את הסעודה במצב חיובי מאד".

הרב, מה השיר האהוב עליך של אליהו?

"אני אוהב לשמוע את כולם, אני לא יכול להגיד על משהו יותר או פחות, אני גם מקשיב מאד למילים, כי אליהו לעתים לוקח מדרש או חז"ל עם מנגינה שלא דווקא בטיה למילים הללו, וחוזר על המילים בניגון שכתב. ולחזור על כך שוב ושוב, משפיע על הנפש ועל הפנימיות של האדם. אפילו הדברים הפשוטים שלו, שהם בלי הרבה טקסט, כשאתה חוזר על הרעיון המרכזי בשיר, כמו 'אני בן של מלך', אתה מתחיל לחשוב על המילים ולהפנים".

"אני כמובן עדיין בדעה ששיר שבאמת קשור לעם ישראל, אנשים יזכרו גם אחרי 20-30 שנים, ועדיין ישירו אותו בסעודה שלישית,

בחיים, ראיתי את הצד ההפוך, מה אנשים יכולים לעשות במוזיקה באופן שלילי, ואז הבנתי את התפקיד המיוחד הזה, של להיות שומר תורה ומצוות ומחנך, ואני רוצה להראות לאנשים את התורה והקב"ה - ולעשות זאת דרך המוזיקה. הבנתי שזה משהו שמעניין אותי, ושאני מרגיש שאני יכול לעשות זאת בצורה שלי. יצא לי להיות סביב כל מיני ציבורים שונים לאחרונה, למשל עם בחורים אמריקאים, שגדלים בבתים יותר מודרניים, ולצערנו הם מקשיבים לא רק למוזיקה יהודית, וכמה מהם פנו אליי ואמרו שהם מעריכים את המוזיקה שלי, כי זה לא הסגנון החסידי הקלאסי שלא מדבר אליהם, וגם לא יותר מידי קומיזי, אלא זה שילוב בין העולמות. לא פעם בא אליי בחור ואמר: אין לי שום מוזיקה יהודית בטלפון, חוץ מהמוזיקה שלך, אליה אני מתחבר. וזה מאד מרגש לעשות דברים שמחברים למקורות ולמה שגדלת ואתה מאמין בו, ומצד שני לנסות להביא עיבודים חדשניים שינעימו לא רק לאחגנים של בחור הישיבה הקלאסי, אלא גם של אנשים אחרים".

הרב צ"ט, עד כמה עודדת את הבנים לעסוק בשירה?

"אנחנו בשיטה של 'חגוד' לנער על פי דרכו', אבל בלי עין הרע, כמעט כולם מנגנים אצלנו. יש לנו בסביבות 15 גיטרות בבית, אם מישהו פעם צריך גיטרה בכל הסגנונות, אנחנו הכתובת... ראיתי פעם במדרש, שכל כלי בבית המקדש היה מחבר לקב"ה בסגנון אחר, ואני חושב שאחד הדברים שקיבלתי השפעה ממנו, היה הקומיזים של ר' שלוימל'ה קרליבך, אני מרגיש זאת אצלנו בישיבה, שיש בחורים שמתפללים, לומדים, וגם לומדים מוסר, אבל הלב שלהם יוצא מאד - דווקא בזמן ששרים תוך כיבו אורות בישיבה, כשמדליקים רק נרות. אף אחד לא מסתכל עליהם, והם שרים מהלב. אין משהו דומה לזה.

"היום קשה להתחבר. בלימוד צריך להתאמץ ובתפילה צריך לכוון מאד, ועושים מאמץ, אבל כשיש רק שירה - זו לשון הנשמה, וכשאני מדבר דרך השירה, סוגר את העיניים וגם האור סגור, ודולק נר אחד או שניים, אז אני לא חושב איך השני מסתכל עליי, אלא פשוט מתחבר,

בשלב אחר בחיים,
ראיתי את הצד ההפוך,
מה אנשים יכולים
לעשות במוזיקה באופן
שלילי, ואז הבנתי את
התפקיד המיוחד הזה,
של להיות שומר תורה
ומצוות ומחנך, ואני
רוצה להראות לאנשים
את התורה והקב"ה
– ולעשות זאת דרך
המוזיקה

ר' ברוך ואליה צייט, בהקלטה משותפת באולפן

אליהו: "קשה לאחל לאבא משהו אחרי כל מה שאבא כבר עשה... אבל אני מאחל לו שיעלית לסיים את הבניין השלישי בישיבה שלו. דבר שעובדים עליו כל כך קשה, ושיזכה לראות הרבה נחת מהילדים ומהנכדים, ושגראה כולנו לראות פני משיח בקרוב".

לסיים, יש לרוב הערכה כמה שירים שלו התפרסמו במהלך השנים?

ר' ברוך: "אני ביקשתי מאליהו להתחיל לעבוד על זה, לארגן את כל השירים, ואנחנו רוצים בקרוב להוציא ספר עם תווי כל השירים. האמת שגם קשה לספור, כי יש לחנים שלא הקלטנו בכלל ושרים אותם רק בישיבה או כאלה שאנחנו עוד רוצים להקליט".

אליהו: "אם נתחיל לחפש במגירות במשרד של אבא בבית, נמצא לא אחת ולא שתיים, אלא הרבה מאד קלטות עם לחנים, ותוכל להוציא מהם לא מעט אלבומים. אלו דברים שהוא כתב ב'2 בלילה לצד איהו נר, אחרי שקרא או למד בספר מיוחד וקיבל השראה. הרבה מהדברים האלו אף אחד לא שמע, כולל אנחנו שגדלנו בבית הזה".

בחתונות ובזמירות השבת. אלו השירים שנשארים בעולם. כתוב בחז"ל שאפילו ספר תורה שבארון קודש צריך מזל, אז אנחנו בוודאי לא יכולים לדעת איזה שיר יצליח ולמה, אנחנו עושים השתדלות, ומקווים להצלחה משמיימת".

אלי, מה החלום שלך במוזיקה היהודית?

"האנשים שאני הכי מכבד ומעריך בעולם המוזיקה, הם אנשים שהמוזיקה היא לא העיקר בשבילם, אלא מתעסקים בחינוך וגם לומדים, למשל איתן כ"ץ ויונתן רזאל, שיושבים ולומדים כל היום, ומשתמשים בכח שה' נתן להם לעשות טוב. אם אוכל להמשיך לחנך וללמד במהלך היום, ובילות ובזמנים מיוחדים לעשות קצת קומפוזיצים והופעות משולבים במסר מיוחד, זה החלום שלי".

מה אתם מאחלים האחד לשני?

ר' ברוך: "אני מאחל לאליהו דבר אחד, שכל החיים בעז"ה יקדש שם שמיים. שייקח את האור משמיים ויעשה כל מה שהוא יכול כדי לקדש שם שמיים".

משפחת ורדיגר פוצחת בשירה

מנדי ורדיגר ובנו ישראל ורדיגר על המוזיקה שעברה במשך הדורות
במשפחת ורדיגר, ועל העשייה המשותפת

אהרן אטיגר

בית המקדש, ומאד התחברתי אליו. עד היום אני שר את השיר הזה לפעמים באירועים. זה שיר שיש לו גם קטע חזנות קטן.

מנדי, לאיזה שיר של ישראל אתה הכי מחובר?

"זו שאלה קשה. 'בית נאמן בישראל' היה שיר מאד יפה. גם 'אמור' אותו שרנו ביחד באלבום. משהו כנראה אמר לשרולי שהשיר הזה יתאים ששנינו נשיר יחד, שרולי הציע לי, ויצא משהו יפה מאד, ב"ה. אבל בעיקר, מאד התחברתי לשיר שלו 'מתיקות התורה'. זה השיר שאני הכי אוהב מכל השירים שלו."

מאחורי מנדי ורדיגר, בנו של ר' דוד ורדיגר ז"ל ואחיו של מרדכי בן דוד, חמישה אלבומים מוצלחים, מעמודי התווך של המוזיקה החסידית. מנדי גם עומד בראשות רשת המוזיקה מארה"ב "מוסטלי מיוזיק". לא פלא שבנו, ישראל ורדיגר, בחר ללכת בעקבות האב ומפתח קריירה מפוארת בשירה.

מנדי, חשבת את שרולי לתחום?

"בוודאי. שרולי כל החיים שלו גדל על המוזיקה של המשפחה, וגם שר סולו כילד בכמה מהאלבומים שהוצאתי, למשל בשיר 'לכו בנים' שאלבום 'חברים'. עד היום, הוא כל הזמן שואל אותי ומתייעץ איתי, כי מה לעשות, אני ב'ביונס' הזה כבר 40 שנה. עבדתי עם כל הזמרים הגדולים, פריד, שוואקי, וכמובן מרדכי, אז שרולי מאד מעריך את זווית הראייה שלי. אחרי הניסיון הזה, פריד התייעץ איתי כבר מהאלבומים הראשונים. למרדכי הלחנתי כמה שירים ('יענך', 'וכל החיים' ועוד) וגם שרתי איתו בהרבה מהאלבומים שלו. אפילו שוואקי התייעץ איתי פעמים רבות על שירים שלו, מה לעשות ומה לא. יהודה גרין כל הזמן שואל לדעתי. הוא מגיע אליי לפני שהוא מוציא אלבום חדש. אני נחשב ל'מייבין' מאחורי הפרגוד... אז אך טבעי שגם שרולי כמובן ישאל את דעתי."

ישראל: "אין ספק שאחד האנשים הבולטים שהשפיעו וממשיכים להשפיע עליי בקריירה המוזיקלית שלי, הוא אבא. כשאבא ובן עוסקים באותו תחום או אפילו בתחום דומה, זה מובן מאליו שאתה תמיד מתייעץ עם אבא. יש לי חבר שאבא שלו וכל האחים שלו הם חשמלאים. הוא אומר לי שזה 'מקצוע משפחתי'. האבא לימד את כל הבנים את פרטי המקצוע. אותו דבר אצלנו."

ישראל, באיזו צורה אתה הושפעת מאבא?

"אצלנו בבית, שירה היתה חלק מההוויה הביתית. אמנם אבא לא דיבר איתי על לשיר או לא לשיר, כי בבית העיקר היה כמובן תורה וחסידות. אבל אבא גם עסק במוזיקה כל חייו. גם שר, וגם שימש כמפיק של כל הקלטות שיצאו. אז בילדותי תמיד נחשפתי לאלבומים לפני שהן יצאו, והרבה פעמים אבא שאל אותי את חוות דעתי על זה ועל זה, בפרט על קלטות של ילדים."

מה מהדברים של אביר אתה הכי אוהב?

"בילדותי נחרטו בזיכרוני הקלטות שהוא עשה אז, ולכן זה טבעי שאני הכי אוהב את מה שעשה באותה תקופה. היה שיר ב'חברים 2', 'שיבנה', שזה בעצם ניגון התעוררות של מעליץ, משובץ למלים 'שיבנה

ישראל (מימין) ואביר, מנדי ורדיגר

מה לגבי משהו משותף ביחד חוץ מהדואט 'אמור' שכבר עשיתם?

מנדי: "כל הזמן אנחנו מדברים, ואני מקווה שבקרוב ייצא לנו לעשות משהו ביחד. אגב, אנחנו גם כל שנה שרים ביחד באלבומי 'שמחת החיים'."

ישראל: "כרגע אין תכנית מסודרת לעשות משהו, אבל אני די בטוח שזה עוד יודמן, אולי לכבוד שמחה משפחתית. אנשים מאד מתגעגעים לשירים של סבא, ר' דוד ורדיגר, ואני מקבל כל הזמן פניות: נו, למה לא מחדשים כמה שירים? אז אולי יום אחד נחדש דברים טובים ונעבוד כל המשפחה ביחד."

ולסיום, מנדי, אתה עובד על משהו? כבר הרבה שנים לא הוצאת אלבום משלך.

"כרגע אני לא עובד על שום דבר, אבל כל הזמן יש לי תכניות בראש לעשות משהו, ואני מקווה שאוציא בקרוב משהו, בעז"ה."

משמרי הנגינה החסידית

המלחין ר' חיים בנט ובנו המעבד רובי בנט, על המוזיקה האותנטית של פעם ועל החינוך המוזיקלי המיוחד בבית משפחת בנט בחיפה

דניאל שטרן

שיצאו. אני זוכר את 'אבינו אב הרחמן' ו'מכניסי' כשהולחנו. לא מזמן נפגשתי בלונדון עם מלחין גדול בשם שמושי גיימן. הוא סיפר שרק לאחרונה נודע לו על כמה שירים, כמו 'אבינו אב הרחמן', 'כה אמר' או 'יאה רעוא' שהם של אבא. הוא מהדור הצעיר יותר, ולא ידע. והוא אמר לי: השירים האלה הם חלק מהאידישקייט! אי אפשר להיכנס לראש השנה בלי 'מכניסי רחמים'. זה חלק מהחג. ולא יכולים להתפלל שחרית, בלי 'אבינו אב הרחמן'. הוא אמר: עד היום הילדים שלי, כמוני, גדלים על השירים של אבא, הם נשארו עד היום".

ואיך מגיעים להלחין לחנים כאלה מיוחדים? ר' חיים: "עד היום כשאני הולך להלחין שיר, אני לא מתיישב אף פעם להלחין, אלא קודם מוצא את המילים, מסתובב איתן הרבה זמן, וחושב איך אני יכול להביע את המילים האלה עם כל הגשמה שצריך להכניס בשיר. ורק אז מבקש מהקב"ה שישלח לי את התארה. כך השיר יוצא הכי אמיתי. עד שרובי נישא, רובי שמע ממני כל שיר. בכל שבת הייתי משמיע לו, ועד היום, כשאנחנו נמצאים ביחד בשבתות, אני שר לו יצירות שהלחנתי".

זה היה ברור מילדות שרובי הולך לכיוון המוזיקלי?

ר' חיים: "לי זה היה ברור, ראיתי בשולחן השבת. כל הילדים ישבו ושרו, אבל הוא היה מיוחד עם הקצב ועם הקולות שהיה מפתח מיד".

רובי: "את התווים הראשונים למדתי מאבא, ממש גדלתי באולפנים. כבר בתור ילד בן 3 ראיתי את מונה ולאופר עובדים באולפן והייתי סקרן, רציתי לדעת איך זה קורה, ואיך כותבים את התפקידים".

ר' חיים: "מעניין לספר איך אני התחלתי ללמוד מוזיקה. הייתי אברך צעיר עם שלושה ילדים, ועבדתי כמורה בחינוך העצמאי בחיפה, נכנסתי אז לרבי מסערת ויוניץ זצ"ל יום אחד עם קוויטל, והוא שאל: אתה יודע לעבוד מוזיקלית גם מבחינה מקצועית? כשהשבתי בשלילה, הרבי אמר: אז אתה צריך לדעת מוזיקה, כדאי שתדע. הוא ממש דחף אותי ללמוד מוזיקה, זה היה חידוש עצום. היום לא מבינים איוו פריצת דרך זו היתה, אבל לא היה כלום כשאני התחלתי. היי רק דוד ורדיגר, בנציון שנקר ו'ניחוח' של חב"ד, ואז הרבי אומר לי: כדאי לך ללמוד, ואני שואל: כסף מגלן? והוא השיב: חיים, קח מורה טוב, לך תלמד, ואני משלם לך. ואכן, במשך שנתיים למדתי מוזיקה, וכל חודש הבאתי לרבי קבלה - והרבי שילם לי את הלימודים. ככה הכל התחיל".

ולסיום, איזה שיר תמיד מושר אצלכם בשולחן?

הסדר?

"השיר הכי חזק אצלנו, שרובי גם עשה לו עיבוד מדהים, הוא השיר שהלחנתי, 'חסל סידור פסח כהלכתו'. וכאן מגיע קטע מרגש, בו פוצחים האב והבן בשירה של השיר המיוחד הזה. לא מכירים עדיין? רוצו לאלבום "אוהבי ה'" של "רגנו חסידים".

"הגדלות שלי היא שאני אבא של רובי בנט", מכריז המלחין ר' חיים בנט בפתיחת השיחה.

מה בין המוזיקה החסידית של פעם לזו של היום?

"הבדל גדול מאד, ממש תהומי, הבדל שמאד מכאיב לי, זה לא מה שגדלנו עליו. בתקופה בה אני יצאתי, אמרו, ב"ה, שהמוזיקה שלי היא המשך טבעי לדורות הקודמים. מה שקורה היום לצערי אינו בדיוק כך, אבל ב"ה שיש המון יוצרים, גם היום, שיוצרים מוזיקה חסידית אמיתית. לאחרונה הייתי במופע של רובי עם מוטי שטיינמץ בחיפה. זה לא היה מופע אלא התוועדות חסידית אמיתית. רובי עשה שם עבודה נהדרת ונתן אווירה חסידית של פעם. לא היה שם כלום מהמוזיקה העכשווית. וב"ה, אני רואה שאת 'אבינו אב הרחמן' שרים עד היום בכל החיידרים, וגם 'מכניסי רחמים' מחזיק עשרות שנים. אבא, הציעו לי פעמים רבות לתת לשירים האלה לבוש חדש יותר, וסירבתי".

רובי, אתה ספגת את ניגוני אבאך ואתה גם חי את

ר' חיים ורובי בנט בשמחה משמחת

המוזיקה העכשווית. איך אתה מרגיש במאבק בין פעם להיום?

"באשר אליי, זה גם עניין של פרנסה, ברור שאני הכי אוהב את מה שגדלתי בבית אבא, את החסידי. לא מזמן הוצאנו אלבום של סקולען, שם עיבדתי שני שירים שמוטי שטיינמץ שר, והרגשתי כיף שם, הגאה מיוחדת, תמיד כשאני מטפל במוזיקה הזאת, החסידית-שורשית, אני מרגיש בבית. כעבר עשיתי גם את 'מצעד החצרות' ואני עובד על עוד אלבום בסגנון הזה, אבל נכון, יש לפעמים עיבודים חדשניים יותר שאני חייב לעשות לזמרים שפונים אנשים יודעים שעבדתי עם ליפא שמעלצר או דדי בסגנון אחר, יותר עכשווי. אז אנחנו עושים מה שצריך, מסתכלים על העבודה מבחינה מקצועית, לשרת את הזמר".

מה אתה לוקח מאבא, דברים שירשת מאבא ונספגו אצלך?

"אני חושב שהכל. בילדותי הייתי עד לשירים הכי גדולים

האבא

אריה ברונר

הבן

שלמה ברונר

"ליוויתי את אבא במאות חתונות"

כוכב עולם החתונות המיתולוגי אריה ברונר ובנו, שלמה ברונר, בעל התזמורת המצליחה, על העומק שמאחורי להיטי הרוק

אהרן אטינגר

הייתי בהכי הרבה חתונות שאבא ניגן בהן. במאות, ואולי אלפי, חתונות. הייתי גם האמרגן שלו במשך כמה שנים וליוויתי אותו מקרוב. אני חייב לציין שאבא לא דחף אותי לזה, אלא קודם כל דחף אותי ללמוד תורה, ותמיד טען שעל הבן אדם לבחור את הדרך שלו בעצמו. מי שמכיר הרי יודע שזה לא מקצוע שיש בו רק יתרונות... כיום, גם אני לא דוחף למקצוע את הילדים שלי.

אריה: "תמיד הגדרתי את זה שבכל נושא אחר, אדם בוחר לעצמו מקצוע, אבל במוזיקה, המקצוע בוחר את האדם".

אריה, מה אתה למדת משלמה?

"את הגישה. להיות נעים הליכות".

יצא לכם לשיר ביחד? לעשות משהו משותף?

אריה: "עשינו כמה דברים ביחד. לא מזמן שלחתי לשלמה דואט שלי ושלו, כשהוא היה ממש קטן, בפעם הראשונה ששר בפומבי. אבל בהחלט, גם בשנים שלאחר מכן, היו לנו אירועים שעשינו ביחד והיה מאוד יפה".

אריה ושלמה ברונר באירוע

שלמה: "היינו עושים מופעים משפחתיים בכל מיני תקופות, במלונות ובאירועי נופש".

אריה: "היתה גם קלטת ילדים בשם 'טעם של פעם' שאשתי כתבה והילדים שלנו השתתפו בהקלטות שלה, ושלמה גם השתתף והיה סולן. דואט של ממש עוד לא יצא לנו לעשות, אבל את השיר 'הלב', שיר הנושא של האלבום האחרון שהוצאתי לא מזמן, שלמה כתב, הלחין ועיבד".

שלמה, מהדברים שאתה הוצאת, למה אתה הכי מחובר?

"אז לגבי השיר 'המנגן', ששר איתי אלי הרצליך, אני מרגיש שהיתה לי הזכות להוריד לעולם את המשפט הזה, להזכיר גם לקהל וגם לזמרים שזה מה שאנחנו עושים בחתונה, משמחים חתן וכלה, מבחינה מוזיקלית, אני גם, כמו אבא, אוהב את הדברים השקטים שעשיתי במהלך השנים".

אריה, מה אתה מאחל לשלמה?

"שכל מה שהוא רוצה הקב"ה יצליח בידו. שימשיך במה שהוא עושה, ויצליח".

אריה ברונר היה במשך שנים רבות הכוכב הבלתי מעורער של עולם החתונות והאירועים, וחתום על מהפכת הכנסת שירי הרוק לאולם האירועים. יחד עם אחיו שמואל ברונר, הוציא את אלבומי להקת "חסידיש" הבלתי נשכחים, ובהמשך הבריך עם אלבומי ה"קומזיץ" שזכו להצלחה מסחררת. בנו, שלמה ברונר, ממשיך את המסורת ומצליח מאוד בעולם החתונות, זאת לצד העיבודים המבוקשים שהוא מנפיק לגדולי הזמר, ושירים אישיים שהוציא בשנים האחרונות.

אריה, אתה שומע את השירים ששלמה מוציא? מחווה דעה?

"ברור, אני בהחלט שומע את הדברים ומחווה דעה. אנב, אצלנו זה שונה מיוצרים אחרים: שלמה בא אליי עם שיר, אומר לי: מה לשנות פה? ואני אומר לו: לא לשנות, זה מצוין! יש לו לא מעט שירים שהוא הוציא, אבל האהובים עליי הם השירים השקטים שהוא מוציא, בסגנון המיוחד שלו. הוא הוציא שיר כזה בתחילת הקריירה, 'ובאותו הזמן' שיר מיוחד שצריך לשמוע אותו בקשב רב, ואלה הדברים של שאני הכי אוהב. בשנים עברו, הוא עשה עיבודים לדואטים ששרתי עם עמירן דביר באלבומים האלקטרוניים של שלמה, 'בחצי הלילה', ומאד אהבתי גם אותם. הוא עשה שם עבודה מקסימה".

שלמה, מה אתה "לקחת" מאבא?

"אני קצת אנמיק: אני ניסיתי לקחת מאבא את ה'התבוננות' שלו, להיכנס לקטע המוזיקלי שבנפש. לא לקחת ממנו את המניירות ואת הפוזות, אלא את החיפוש, ההתלבטות וההתבוננות, העמקות שבמוזיקה. וזה כדי שהמוזיקה שאנחנו עושים לא תהיה קרדום לעשות ממנו כסף וכבוד, בכלל לא, אלא ניקח את הדבר האמיתי שבו, את הבחינה הדתית וההלכתית שבמוזיקה, הזכות לשמח אנשים, לשמח חתן וכלה, וכל העניין הזה שיש לנו מקום להביע את עצמנו בצורה מיוחדת. מאבא למדתי שצריך לדעת לעשות זאת בצורה בה אתה חושב על המילים שאתה שר, ולקח את המוזיקה למקומות האלה. זה מה שאבא שידר לנו תמיד".

מה השירים שאביך עשה שאתה הכי מחובר אליהם?

"יש הרבה שאני אוהב וקשה לשים תאריך על אחד. אבל מהדברים הישנים, מאד אהבתי את הביצוע שלו לפתח ליבי, וכמו כולם, אני אוהב גם את הביצוע שלו ל'מלך רחמן', 'רבות מחשבות', 'התנערי' ועוד הרבה. אלו באמת הדברים שרואים בהם את הלב שלו יוצא החוצה, ולגבי 'פתח ליבי', זה שיר שהוא פשוט כמו סיפור. הוא מתחיל, ואז מתעצם ומתעצם עוד ועוד, עד שזה מגיע למקום שאתה לא יכול להישאר בו רגוע, ואתה מקבל מהשיר הזה עוצמות בלתי רגילות".

אבא היה גם ה"מורה" שלך בתחום הזה?

"בוודאי. כל מה שאני יודע זה ממנו. הכל, כמוכן, גם זה שראיתי אותו מנגן ושר, אבל גם שיעורים שהוא נתן לי כילד, ודווקא לא בקטע של לשבת איתו יומם וליל, אלא יותר כשהוא היה מסביר לי דברים פרקטיים שאפשר אחריהם לשבת ולהתאמן חודש על שיעור אחד. הוא היה מתבונן בעמקות, ומסביר לי דברים, וכמוכן, מכל האחים, ללא ספק

בין חזנות לשירה

החזן ר' חיים אליעזר הרשטיק ובנו הזמר וילד הפלא לשעבר שרוליק הרשטיק, על היסטוריה משפחתית של שירה וחזנות

ישראל גולדמן

האבא

ר' חיים
אליעזר
הרשטיק

הבן

שרוליק
הרשטיק

החזן ר' חיים אליעזר הרשטיק פותח את השיחה ומספר: "דיברתי לא מזמן עם חובבי מוזיקה בקרית שמואל, והם אמרו לי: הן אצלנו בשבתות הרבה מנצחים חמרים, ומה ששרוליק עושה, אף אחד אחר לא עושה".

שרוליק: "אבל הכל מתחיל בבית".

ר' חיים אליעזר, מאיפה קיבלת את המשיכה הזאת למוזיקה וחזנות?

"מבטן אמי, אבא שלי גם היה בעל תפילה וחזן, וגם הסבא. ר' שמעיה, היה בעל תפילה שלא מהעולם הזה. את צלילי התפילה של אבא, לא אשכח. זה מה שינקתי. כבר בגיל 4 הייתי איתו על הבמה. כמובן שלא ידעתי אז מה שאעשה כשאהיה גדול, אבל הייתי ילד הפלא של אז. יש ניגון במשפחתנו, שהולך עד לסבא של סבא, ר' לייזר הרשטיק, שהיה רב בעיר ליד פראג, והיה מקורב ל'נודע

לבכות". שרוליק תופס מקום על הפסנתר, ויחד, האב ובנו, מתחילים לשיר את הניגון המיוחד הזה, ודמעות עולות בעיניו של ר' חיים אליעזר, "זה שיר שכנראה הסבא הלחין אותו", הוא אומר.

שרוליק, איפה המוזיקה פוגשת אותך לראשונה? "כילד, סבלתי הרבה מצרירדות, והרבה שלי בחיידר, שבעצמו למד חזנות אצל אבא. אמר לו: אתה צריך לעשות משהו עם הילד שלך! ואז הצטרפתי לקבוצת הילדים שלמדו שירה אצל אבא, ומפה התחיל כל העניין, ובהמשך התחלתי להופיע, למשל, שרתי במופע גדול עם אברהם פריד, די בתחילת דרכו. עוד לפני שיצא השיר 'תניא' לשוק, שרתי אותו בבניי האומה במופע, הייתי למעשה הראשון ששר אותו".

חיים אליעזר: "שאלו אותי אז המפיקים: יש לך אטרקציה כלשהי כדי למלא את בנייני האומה? אז זה לא היה קל כמו היום, אז אמרתי להם: יש לי ילד, שלדעתי הוא כוכב על, אמרתי שהוא עוד לא היה על במה ואני לא יודע איך הוא יהיה, אבל בבית הוא פשוט משגע, ואז הוא אכן עלה על במה וכבש את כל הערב".

כילד, מי שזוכר, נודע שרוליק במתיקות הרבה בשירה, והוציא שירים שהצליחו מאד, כמו "צדיק כתמר יפרח" ו"מצוות תפילין".

מה אתה לוקח מאבא למקצוע?

"זה מעניין, כי בשירה אני רחוק ממנו. בכל מה שקשור לאמנות של השירה, לקחתי צדדים אחרים: יותר עיבודים, שירה בחתונות, מקהלות, מוזיקה קלה יותר, פחות חזנות. אבל גם בשירה הזאת לקחתי ממנו הרבה: ההפקה הקולית הנכונה, איך לשיר, כל השאר, זו מתנה משמיים".

חיים אליעזר: "שרוליק מצטנע, בראש השנה וביו"כ הוא בניין זורק כבר יותר מ-15 שנה, והפידבק שאני מקבל שם עליו כחזן, לא כזמר, הם מדהימים, אמרו לי שהוא מעולה, שהקול שלו ממלא את בית הכנסת, והוא מתפלל בבתי כנסת גדולים מאד, שם כיהנו גדולי החזנים של פעם, כמו משה קוסביצקי".

וכעשרוליק מתארח אצלך בשבת, זו חגיגה לשכנים?

שרוליק: "הסנדלר הולך יחף... הפעם היחידה שבאמת אנחנו עושים כאן משהו רציני, היא ליל סדר. אז אחי וגיסי מגיעים, שרים ביחד שירים כמו 'בצאת ישראל', ויש משהו מדהים באוויר".

חיים אליעזר: "הבן הגדול שלי אבי, ניגש כחזן גם הוא שנים רבות, ברמת גן. החתן שלי הוא סיני ברמץ, שהוא 'כוכב' במודליץ, ויש לי עוד חתנים שיועדים לשיר, וכשכולם שרים יחד בליל הסדר, זה מדהים".

שרוליק ור' חיים אליעזר הרשטיק, בחדר עבודתו של האבא

ב'יהודה'. כשהנודע ביהודה נפטר, הוא אמר למשפחתו: כעת זויס מפה, כי ההשכלה התחילה להשתולל שם בצ'כיה. הוא אמר: עדיף לגור ליד יהודים פחות תלמידי חכמים, מאשר לגור כאן - ולהיתפס להשכלה. הוא נהיה חסיד וי'ניץ, ומהדור שלו, כולם שרו, בן אחר בן.

"אנב, במשפחתנו יש שיר על 'יונה מצאה בו מנוח', שיר שסבא היה שר בכל שבת בחן. שבת אחת הוא שר את הניגון הזה עם דמעות, וכאשר הגיע ל'העם אשר נע כצאן תעה', התחיל לבכות בהיסטריה, ולא הבינו מה קרה. הוא בכה שעה שלמה, ואז אמר: הכל בסדר. אפשר להמשיך. אחרי כמה חודשים, הגיע מכתב מדודי, ר' אפרים הרשטיק, שהיה רב בנתניה. הוא נסע אז לארץ, ובדרך לארץ האונייה שלו התהפכה בים, ובמשך שעה שלמה הוא נאבק שלא להיטבע, ואכן היה מאלה שניצלו. וזה בדיוק הזמן שהוא בו סבא בכה, בין 1 ל-2 בצהריים. ומאז, גם אבי, בכל פעם שהיה שר את זה, היה קטע בו הוא התחיל

האבא והכלא שרים יחדיו

ילד הכלא מנדי רוט ואביו מנצח מקהלת ויז'ניץ ר' חיים מאיר רוט, על המתנה הייחודית מבורא עולם

דניאל שטרן

בשירי רגש, וכשהוא לוקח שיר הוא יודע לשיר אותו עם כל הקנייטים שלו.

"למשל, כשהוא שר את 'רזא דשבת' של פינצ'יק, זו היתה הפתעה גדולה להרבה אנשים, כי רוב הזמרים לא יודעים לבצע את הקטע הזה, שהוא מאוד מסובך. הבאתי למנדי כל מיני ביצועים לקטע הזה מכל החזנים למיניהם, שילמד, והוא ראה ביצוע של יענקי למר, בקונצרט ענק, אהב את הביצוע שלו, ופשוט עשה לו 'העתק הדבק'. עד היום הוא ביצע את זה כבר עשרות פעמים, עד שכבר יש לו בביצוע ייחודיות משלו. הקהל הכי מתלהב מהקטע הזה, כי זאת היצירה הכי קשה שיש בציבור החרדי, עם סלסולים, עליות וירידות, אמרו לי כמה שבזכותו התחברו לשיר הזה. זה קטע שדיבר להרבה אנשים, וגם אליי. בכל אירוע שאני הולך איתו, הוא מחדד לי את השיר הזה יותר ויותר."

ילד הכלא מנדי רוט "גונב" את ההצגה בכל אירוע בו הוא מופיע. עם קול מתוק ובוטח, הוא יודע לבצע היטב גם שירים מורכבים, והכל בעדינות חסידית. אביו, ר' חיים מאיר רוט, מנצח מקהלת ויז'ניץ, רואה אותו, ומתמוגג.

מה בעצם אומר התפקיד של מנצח מקהלת ויז'ניץ?

ר' חיים מאיר: "התפקיד הוא לנהל את האירועים הגדולים בחסידות מבחינת המקהלה, בחתונות הרבנים והגבירים, בדינרים וכמובן באירועי החגים בחצר ויז'ניץ. המקהלה מונה 30 אברכים, ובאירועים הקטנים יותר, בין 5 ל-7 חברים."

כששאלנו מה עם אלבום חדש לוויז'ניץ, אחרי שנים רבות, הסביר רוט: "אין כרגע כטנט, וגם אין עניין, כשאלבומי ויז'ניץ יצאו, כמעט ולא היו דברים אחרים, והאלבומים גם נמכרו היטב והיו רווחיים. היום, לא כלכלי להוציא אלבום, ועדיין, אנחנו מוציאים שירים לאורך השנה, שמופצים באופן פנימי בחסידות."

מתי גילית שמנדי יודע לשיר?

"היום מנדי בן 12 וחצי, חה התחיל בערך לפני 3 שנים. גילינו שיש לו משהו מאוד מיוחד בקול, סולמות מאוד גבוהים, והוא גם היה מאוד מוזיקלי. אני חייב להודות שמי שהאמינה בו כבר מההתחלה הייתה אשתי. היא אמרה: אתה תראה איך בתוך שנה מנדי יתקדם, ובאמת, הכל קרה לכד, בס"ד, כי לא השקעתי בו משהו מיוחד בתחום. מה שיש למנדי הוא דבר שאי אפשר לחקות אותו. ממש שייך לבורא עולם בלבד, מתנות שנותן לנו: דינמיקות בקול, סלסולים, דיוק, אני לא לימדתי אותו כלום, והוא מפתיע בכל פעם מחדש."

מנדי, אתה מרגיש שלמדת מאבא?

"בוודאי. למדתי ממנו הרבה בסעודות השבת, בהן שרנו תמיד הרבה שירים."

ר' חיים מאיר: "היינו עושים גם הרבה קומזיצים בליל שישי, עם עוד בן שלי שמנגן, על סיר טשולנט טוב."

מנדי: "בחוה"מ פסח בשנה שעברה, בשיא הקורונה, הוצאנו אורגן עם שתי בוקסות למרפסת, אחי נינן ואני שרתי, זו הייתה חוויה."

ר' חיים מאיר: "הוא שר אז שירי רגש מכל הסגנונות, לחסידים, כל מיני שירי פסח, לליטאים את 'שעת רחמים' של יואלי דיקמן, ולספרדים את 'מלא פי'."

איזה גדרים שמת למנדי?

"הגדרים הם שהוא צריך לשבת וללמוד, ואסור שזה ישפיע לו על הלימוד. באותו יום שזה ישפיע, נברח מהדבר הזה. אבל אצל מנדי, להיפך, השירה מאוד השפיעה אצלו לטובה על הלימוד. שנית, מנדי שר בעיקר שירי רגש, כי באופן כללי ילד אמור לתת את הרגש בשירה שלו, זאת למרות שמנדי גם אוהב שירי שמחה, כמו למשל של שמילי אונגר, אותו הוא גם יודע לחקות... אבל בחוץ, הוא מתמקד

מה אתה למדת ממנדי?

"ראשית, בכל אירוע אני נהנה מהעדינות שלו. הוא נמצא על כמה ענקית עם הרבה אנשים, מסיים את השיר, יורד מהבמה והולך ישר הצידה, לא מחכה לפידבקים. זה מאוד קשה לזמר לא להמתין לפידבקים האלה, וצריך ללמוד ממנו. יש לו עדינות מיוחדת."

מנדי, מה האירוע הכי מיוחד מבחינתך עד היום?

"לפני כמה שבועות היה לי אירוע עם יואלי דיקמן, וזה היה מיוחד מאוד, וגם האירועים אצל האדמו"ר רבי פנחס אבוחצירא מיוחדים, אני אוהב להיות שם."

ר' חיים מאיר: "כל אירוע עם דיקמן הוא שיא. יש להם קודים שבהם הם מבינים אחד את השני על הבמה. זה חיבור מיוחד."

ר' חיים מאיר: "מבחינת גודל, האירוע הכי גדול שמנדי הופיע בו היה סיום הש"ס בויז'ניץ. זה היה מיוחד מאוד."

מנדי כבר הוציא קליפ עם מקהלת "גרננה" ויש תכנית לקליפ נוסף שאמור לצאת בימים אלה.

"כרעה בכיג'מה" באמצע מיאמי

"הרבה עננים", "אש אש" וכמובן "כרעה בכיג'מה באמצע הלילה", הם רק חלק קטן מהלהיטים שיצר אלתר יכנס, "רבי אלתר" בשבילכם, שמצאו את עצמם עושים את הדרך המסקרנת מאלבומי הילדים – אל שולחנות החג • איך מגדלים ילדים לאידישקייט דרך שירים משעשעים, מה קרה במפגש המסקרן בשכונת גאולה, ומדוע היה שיר אחד שלא זכה להצלחה?

יונתן ריגלר

השירים הכי מוכרים שלו מכל השנים, הוא מספר, הם "פרעה בפיג'מה" - אפרופו חג הפסח, "הרבה עננים - משיב הרוח", ו"אש מזדוה".

"האמת היא שכשננסתי לעולם החיידרים ותלמודי התורה, כבר היו שרים עוד לפני את הפזמון של 'משיב הרוח' כשהגיעה עונת החורף, אבל אני הייתי זה שהוספתי את הבתים, 'הרבה עננים בשמים' וכו', זה תפס מאד. צריך לזכור שבאמת בקושי היו אז קלטות לילדים, אני זוכר רק את מרדכי נוימן שיצר בזמנו קלטות לילדים, אבל אלו היו יותר סיפורים, לא שירי ילדים, כשהקלטות הראשונות שלי יצאו, קיבלתי תגובות נפלאות. הציבור חיכה לדבר כזה".

בתקופה ההיא לימד רבי אלתר בתלמוד תורה "המסורה" בירושלים, אבל מהר מאד הגיעו ההזמנות להופעות מכל תלמודי התורה, וממקומות נוספים, "ההופעות לילדים בכל הארץ התחילו כאשר הקלטות הפכו לפופולאריות מאד, ואנשים ביקשו להזמין אותי להופעות במסיבות משפחתיות או לילדי השכונה. הייתי מגיע גם הרבה לחו"ל, בחנוכה או פורים, והסתובבתי בין ילדי הקהילות היהודיות עם שירי הילדים שמספרים על אידישקייט".

סיפור משעשע קרה לו עם "פרעה בפיג'מה באמצע הלילה". רבי אלתר: "אי אפשר להאמין, אבל במשך השנים פנו אליי כמה וכמה אנשים ואמרו לי שבבתי הכנסת 'גנבל' לי את המנגינה של פרעה בפיג'מה, ושרים אותה בכל מיני מקומות על 'ברוך אלוהים שבראנו לכבודו'... כמוכן שאני הוא ה'גנבל' שלקח את המנגינה העתיקה של

דורות שלמים של ילדים גדלו על "רבי אלתר". על האלבומים, על הקלטות, וכמובן על המופעים ב"חיידרים" השונים ובמקומות הנופש. רבי אלתר, בקולו הייחודי, מכניס לילדים אידישקייט כבר מגיל פעוט, דרך שירי הילדים שחיבר, רובם ככולם בעלי מילים פשוטות וקליטות - ללחנים חסידיים מוכרים. השירים של רבי אלתר זה השתרו בצורה, שלעתים לוקח כמה דקות להיזכר מהו בכלל השיר המקורי, אחרי שדווקא החידוש של רבי אלתר הפך למוכר כל כך...

שזו בנפשכם דימוי של יציאת מצרים לילדים, מבלי שהשיר "פרעה בפיג'מה באמצע הלילה", אותו חיבר רבי אלתר, קשה, אה? ואיך אפשר בכלל להיכנס לחורף בלי, "הרבה עננים בשמים, אולי יירד גשם היום בצהריים?"

איך התחיל המותג הזה, "רבי אלתר", שאלנו את ר' אלתר יכנס, רבי אלתר בכבודו ובעצמו, בשיחה ממיאמי, בה הוא מלמד בחודשים האחרונים ילדים, בבית ספר מקומי, "רבי אלתר" התחיל בפשוטות, כאשר התחלתי ללמד בתלמוד תורה בירושלים, הוא אומר, "זה השם שלי, וכמו שלמורים אחרים קראו 'רבי שלום' או 'רבי יצחק', לי קראו 'רבי אלתר', וככה זה התחיל. כשהוצאנו את אלבום הילדים הראשון לפורים, לא חשבנו על שם מיוחד, ופשוט קראנו לו: 'רבי אלתר עם פרחי פורים'".

איך עלה הרעיון להפיק את הקלטות האלו?

"לא היה אז דיסק און קי וגם לא דיסקים. רק קלטות. הילדים שהיו לומדים אצלי, היו חוזרים הביתה ושרים בבית את השירים שלימודי אותם בחיידר, וההורים נהנו, וביקשו שאקליט עבורם את השירים האלה. הם היו שולחים לי עם התלמידים קלטות לחיידר, שאקליט את כל השירים שלימודי את הילדים, כדי שגם שאר הילדים בבית יוכלו לשיר את השירים. וככה זה התחיל, לאט לאט, עד שהחלטתי לעשות את זה קצת טוב יותר, ואז נכנסתי לגל פז' לשכלל את הקלטות שהוקלטו בכיתה. לבסוף החלטנו לעשות משהו מקצועי, וכך נכנסנו לאולפן, להקליט את השירים האלה".

אתה יודע, זה ייחודי לך. לא כל רבי בחיידר מוציא שירים משולו ומלמד את הילדים.

"זה התחיל כשהתחלתי ללמד, ושמתי לב שדרך השירים הכל הולך יותר בקלות, ממש כמו קסם. גיליתי שזו צורה נפלאה ביותר ללמד חומר, וכך התחלתי לחבר מנגינות לכל מה שהייתי צריך ללמד. יש תוספות בסוף מסכת מגילה, שבו כתוב שבזמנם היו שרים את המשניות כדי לזכור אותן, הרי לא היו להם אז ספרים. הכל היה בעל פה, ולכן היו שרים את המשניות כדי לזכור. אז הגה לנו ראייה כבר מהזמן ההוא, שזהו פוטנט שיעובד".

יצא לך להלחין גם לחנים משולך?

"עוד לא... אני תמיד מחפש מנגינות יפות מכל מיני זמרים ומקומות, וכמובן מבקש רשות מהיוצרים לפני שאני משתמש בשירים. אני באמת רוצה להלחין גם בעצמי, רק שצריך את הזמן הנכון לזה".

מפגש בתחנת האוטובוס

לא יאמן איך שהזמן רץ, אבל רבי אלתר מספר שהוא התחיל להוציא את הקלטות שלו כבר לפני כ-40 שנה. "האלבום הראשון מוצלח מאד, ונמכר עד היום. יש בו ממש לייבדינג, עם תזמורת שלמה. לא היו אז כמעט קלטות לילדים, אם בכלל, וזה פרץ דרך והצליח מאד".

'ברוך אלוהים' והלבשתי אותה על שיר הילדים, אבל לא דמינתי שיהיה מי שישוב שזה ההיפך, ו'ברוך אלוהים' הוא העתקה משיר הילדים..."

לפני כמה שנים, כשהלך בשכונת גאולה בירושלים, הגיעה אליו פנייה מעניינת. רבי אלתר: "עברתי ליד תחנת האוטובוס, ופתאום פונה אליי משהו ואומר לי: רבי אלתר, דע לך שהקלטות שלך גורמות לאנשים לבכות! אמרתי לו: אני באמת מאד מצטער, אני ניסיתי לשמח את האנשים עם המוזיקה שלי, לא לגרום להם לבכות, ואז הוא סיפר לי כך: 'אגיד לך למה אני אומר לך את זה. אצלנו במשפחה יש בת אחת שקצת הידרדרה, וב'ה חזרה בתשובה, וכאשר אנחנו משמיעים בבית את השיר מהדיסק של תשרי במעגל השנה 'סלח לי ה' אם עברתי עבירה', בכל פעם שהיא שומעת את הקטע הזה - היא מתחילה לבכות'. זה ריגש אותי מאד, לימד אותי באיזה מקום ובאיזה רמה עומדים בעלי תשובה, אם הם יכולים לבכות מכזה שיר ילדים".

הוא עצמו סובר שאולי במחשבה לאחור, המנגינה לא מספיק מתאימה למילים. "אני שר את השיר הזה תמיד עם הילדים, 'בראש השנה ה' בספר כותב, ובצום כיפור ה' חותם, סלח לי ה' אם עברתי עבירה'. אחד מהתפקידים שלי בזמנו היה להסתובב בכל הכיתות, בכל

"אתה יודע, קוראים לי אלתר. מה זה 'אלתר' ביידיש? זקן. אז אני לא כשלב שאשנה את עצמי... גדלתי בבית מיוחד, למדתי בישיבות מיוחדות - ישיבת 'חפץ חיים' בארה"ב. ואחר כך בסניף הישיבה בירושלים, אז אני מרגיש שהמקומות האלה נתנו לי את המקור האמיתי, את הנקודה היהודית, ובשירה אני מעביר את המסרים האלו. אז אני לא חושב שהשתנית, אני מנסה להמשיך לדור הבא את מה שאני קיבלתי".

אבל אתה כן מתעדכן מבחינת הכלים, מעביר שידורי 'זום' לילדים, או מצלם תכניות מיוחדות.

"בעבר בכלל לא רציתי לעשות סרטי וידאו, היה לי ידיד מחנך מאד גדול, אדם מיוחד, שכשהגיעה הדרישה לצלם כאלה תכניות, לפני למעלה מ-20 שנה, התלבטתי איתו ביחד אם לעשות קלטות וידאו או לא לעשות. אחרי זה הלכתי לראש ישיבה גדול, והוא אמר לי: אתה יכול לעשות את זה אם אתה רוצה. רק אל תגיד שאני זה שאשרתי לך. ועדיין לא עסקתי בזה. רק לפני פחות מ-10 שנים, כשהתייעצתי שוב עם אותו מחנך גדול, ואחרי שכבר היה לי את האישור העקרוני מראש הישיבה, ושאלתי האם אתה חושב שהגיעה העת להוציא את התכניות גם בוידאו כי הדרישה רק גדלה מיום ליום, אז הוא כבר אמר לי: 'כן, תעשה. היום כבר לכל אחד בבית יש מחשב שניתן לראות בו את התכניות האלה, ועדיף שידאו את זה מאשר דברים אחרים'. מאז, הוצאנו כמה תכניות בוידאו, כמו סדר פסח, 'ושמחת בחגך' לסוכות ועוד, וגם גופים שונים הזמינו ממני תכניות וידאו מיוחדות שעשינו להם, בהם תכניות 'זום' שעברו בתקופת הקורונה".

סניפי 'המסורה' בירושלים, עם גיטרה ודפי מילות השיר, ולשיר יחד עם הילדים. ואז פתאום שאלתי את עצמי, איך אנחנו שרים בקצב די שמה, 'סלח לי ה' אם עברתי עבירה'? זה מתאים? הלא בעלת התשובה בכתה מהמילים האלה! מאז אני מקפיד להתאים יותר את המילים למנגינה.

"אני באמת מאד משתדל תמיד לחפש מנגינה שמתאימה למילים. למשל, כעת מגיע פסח, ויש לי שיר עם המילים 'לקחנר'חטפנו את האפיקומן'. המנגינה המקורית של השיר הזה היא 'שומרים הפקד' של קרליבך. חיברתי אותה למילים האלה, כי חשבתי שהרי על האפיקומן צריך לשמור מ'גנבים', ולכן, כשמדברים על האפיקומן ועל השמירה שלו, מאד מתאים לזה המנגינה של 'שומרים הפקד'".

”זה השם שלי, וכמו שלמורים אחרים קראו 'רבי שלום' או 'רבי יצחק', לי קראו 'רבי אלתר', וככה זה התחיל”

רבי אלתר מכין את ליל הסדר עם הילדים, באולפן 'הדברחות'

‘זום’ מיוחד לילדים

הזמרים תמיד אישרו בשמחה את השימוש בשירים?

"כמעט תמיד נתנו לי מיד רשות, בהם מרדכי בן דוד, אברהם פריד ועוד, שהסכימו בשמחה רבה. היתה פעם שביקשתי אישור ממלחין מפורסם. הוא אמר לי 'בשמחה'. אבל הרגשתי שזה לא בלב שלם. השתמשתי בשיר הזה, אבל הוא לא זכה להצלחה. היום אני אומר לעצמי, אם אתה מרגיש שהאישור הוא אינו בלב שלם, אל תשתמש בשיר הזה".

עד כמה השירים שלך, מלאי התמימות, מתאימים גם לדור שלנו, שהוא מלא בצבעוניות, מסכים ומיתוויים?

"בוודאי שהם רלוונטיים. אני רואה זאת גם במכירות האלבומים, שב'ה' הולכות טוב מאד. אנשים מתקשרים ומבקשים שאוציא מחדש אלבומים ישנים, וגם החדשים מצליחים. אז כנראה שגם הדור של היום צמא לדברים האלה".

ויש משהו שעשית בסגנון שלך מלפני 40 שנה להיום?

ומה מעשיך היום במיאמי?
"אני עוסק פה בקירוב, ממש בהצלח נפשות, אני מלמד פה ילדים של בעלי תשובה במוסד שמכונה 'האקדמיה היהודית', ממש לוחקים ילדים מהפאבליק סקול (בית הספר הנוצרי הציבורי), ומכניסים אותם לחינוך יהודי. זה ממש אתגר מאד גדול, שכרוך גם במאמץ גדול מצד הצוות. אני מלמד כאן קריאה לילדים בכיתה ה' ו', שלא יודעים דבר על יהדות. האזור הזה במיאמי הוא מדבר גדול ברוחניות, ואני ושאר הצוות מתמודדים מול צונאמי של תרבות קלוקלת שמשתוללת בחוץ, ומנסים להכניס אידישקייט לילדים".

זה שונה ממה שעשית בארץ, פה הית מוכיח רק לקהל חרדי/דתי.

"נכון. בארץ פניתי לקהלים הדתיים והחרדים, שם מכירים את הקלטות שלי, ופה אני בעצם מתחיל מאפס. מול מה שקורה פה ברחובות, יש הרבה מה לעשות פה עם אידישקייט, ואני מנסה לעשות זאת גם דרך השירים שלי. הנה כעת, בפורים, לימדתי את הילדים את השירים שלי - והם התחברו מאד לסגנון, זאת למרות שלא גדלו עליו. זהו כוחם של שירים חסידים". ■

היצירה

אין הפקה מוזיקלית כמעט ששמו של אודי דמארי אינו מעורב בה • מנעד האמנים איתם הוא עובד – רחב: החל מאברהם פריד ולוי פאלקוביץ', וכלה ביניב בן משיח, ציון גולן וחיים ישראל • כעת הוא מספר לראשונה על הניסיון הבלתי אפשרי בו עמד בתחילת הקריירה, שהביא אותו למוזיקה היהודית ולהצלחה הגדולה לה הוא זוכה כיום • והאם המעבד התימני מראשון לציון עומד להוציא לחן חסידי ראשון תחת ידיו?

זעבודת ה' שלי

דניאל שטרן

שוואקי הוא הלחן ועיבוד שירים כמו "אינשאללה", "ניצוצות" ו"אך שמח". הוא חתום על להיט הענק של חיים ישראל "מלך העולם". אותו הם גם שרים בדואט. בשנים האחרונות הוא מלחין ומעבד רבות לזמרים החסידים מגני יורק, ביניהם לוי פאלקוביץ', יוני זי, בני פרידמן, ועוד, וגם הלחין לזמר התימני ציון גולן. בקיצור, מפעל חיים שלם.

אודי דמארי (43) מתגורר בראשל"צ. שם גם נמצא האולפן שלו. אליו מגיעים גדולי הזמר החסידי והמזרחי להקליט את הלהיטים החדשים שינגנו ברחבות הריקודים ומעל גבי האתר. סבו הוא הרה"ג שלמה דמארי זצ"ל, שהיה רב המועצה אזורית

אם עיינתם בשנים האחרונות בקרדיטים באלבומי המוזיקה החסידית והים תיכונית, סביר מאד להניח שנחקלם שוב ושוב בשמו של אודי דמארי, האיש שבשנים בודדות הצליח להטוט בין סגנונות שונים של מוזיקה, ולהיות מעורב בלחנים, עיבודים, הפקה מוזיקלית והקלטות – כמעט בכל אלבום שיוצא היום, ולאחרונה גם בשירה, בכמה סינגלים מצליחים שהצליח בעצמו, דוגמאות? לא חסר. חלק גדול מאלבומו האחרון של אברהם פריד "כמה טוב שנפגשנו", הולחן ועובד על ידו. כמו הלהיטים "אחים בנפש", "עובר מה שעובר" ו"פשוט אנשים". ליעקב

עם אברהם מרדכי כנען קבלת פרס על מכירת האלבום "כמה טוב שונמעת"

יעקב שוואקי וחיים ישראל, בסוכה של דמארי

מטה יהודה והסמיך רבנים ב"היכל שלמה" בירושלים.

את תחילת הקריירה המוזיקלית, מספר אודי, התחיל בקלידן, הוא עבד כקלידן באירועים רבים, ובשלב מסוים התרחב גם להפקות מוזיקליות עבור זמרים ידועי שם. בדיוק אז, לפני 14 שנים, אירע ניסיון גדול בחיים שלו, "הייתי בעיצומה של הפקה רצינית לזמרים מהעולם הכללי, שכללה להיטים גדולים שעבדתי עליהם במרץ. זו הייתה הפקה ענקית עם חברת מוזיקה ומדיה מהמובילות בישראל, כשהשיר יועד לאחד מהזמרים המבצעים הגדולים בישראל.

"אותו זמר הגיע לאולפן שלי, שמע כמה סקיצות שכתבתי, התרגש מאד מכמה שירים ורצה להתחיל לעבוד. הבעיה הייתה במילים שהם רצו להכניס לשיר הזה, שיר שאף היה אמור להיות שיר הנושא באלבום. כמוכן שדבר כזה הוא מבלבל. אתה אומר לעצמך: 'אחרי הכל, זה יכול לקדם אותי ובגדול'. אז התקדמנו עם ההקלטות, אך יחד עם זאת הרגשתי שזה לא בסדר. אמרתי לעצמי: זה פשוט לא נכון! זה לא תוכן תורני, וההלכה אוסרת את זה! לא אשכח שהתפללתי לקב"ה מעומק הלב שיוציא אותי מהמקום הזה, ובכל מחיר. ואז זה אכן הגיע: אחרי כמה שבועות, הזמר החליט נחרצות שהוא רוצה לשנות את כל העיבוד, משיר שקט בסגנון בלדה, לקצב יותר מקפיץ. קפצתי על המציאה והסברתי לזמר שאני לא מוכן שישנו לי את היצירה, ושזה פשוט לא שייך. עוד באותו היום קיבלתי טלפון טעון ממנהל ההפקה של הפרויקט, שהסביר לי בטון מאיים שאם אני לא אמשיך איתם את ההפקה כמו שהם רוצים, הם לא יעבדו איתי יותר לעולם. איחלתי להם הצלחה וניתקתי בנימוס. הסיפור הזה, חזר על עצמו באותה תקופה עם עוד זמר שהתחבר אליי, וגם שם הקב"ה הציל אותי ונחלצתי מוהצרות האלה.

"מאז, בחרתי במועד להתנתק מכל העולם ההוא, על כל הכסף והכבוד לכאורה שהוא טומן בחובו, ולעבוד רק במוזיקה היהודית, עם המסרים הקדושים. אמרתי לעצמי: נכון, אני אולי יכול לעבוד ולהתפתח במגזר הכללי, אבל לעבד מוזיקה כזאת - זה היפך הקדושה. לעומת זאת, אני יכול לעבוד עם אנשים שהמוטו שלהם הוא קידוש שם שמיים".

וכשדלת אחת נסגרה, הרבה דלתות אחרות נפתחות. "ה' עזר לי. במשך 3 חודשים אחרי המקרה הזה, אמנם ישבתי בבית ולא עשיתי כלום, כי סגרתי לעצמי הרבה דלתות בתעשייה ההיא, אבל יום שיש אחד שלחתי לשוואקי ולחיים ישראל כמה סקיצות של שירים שהקלטתי. השגתי את המייל שלהם מחברים, ושלחתי להם. ב"ה, הם פנו אליי מהר מאד ורצו שנעבוד יחד, וכך נוצרה העבודה המשותפת על האלבום 'קולות' של שוואקי, ועל האלבום 'סיפור חי' של חיים ישראל. וזהו, משם הכל היסטוריה.

"ושלא תחשוב שזה קל, כי לעבוד עם אמני הציבור שלנו זה סדר גודל אחר לגמרי מהאמנים הכלליים, אבל אמרתי לעצמי: אני מכיר את עצמי ומכיר את המקום שלי. הקב"ה התווה עבורי את הדרך עם מי לעבוד ואמר: זה האזור שלך, כאן אתה צריך להיות. עם כל הקושי שיש למפיק מוזיקלי להתפתח במקום הזה. אבל ב"ה, היום אני עושה הכל: הפקה, עיבודים, הלחנה, קולות, וכל זה - למוזיקה היהודית. רק כדי לסבר את האוזן, יוצרים כמוני במגזר הכללי, יכולים לקבל פי 5 ופי 10 תמלוגים ממני, ועדיין אני אמרתי לעצמי: אני רוצה לעבוד באזור נקי. אני מסתכל על העולם הבא שלי יותר מעל העולם הזה".

מתזמר כינורות מבלי לדעת תווים

את הנגינה בחייו, מספר דמארי, התחיל כבר כילד קטן. "הייתי בגיל 5 או 6 במסיבת חנוכה אצל קרובי משפחה, ואחד מהקרובים ניגן שם על אקורדיון. הייתי קטן, ולא היה לי כח אפילו להרים את האקורדיון,

אז אמרתי לו: אתה תחזיק, ואני אלחץ על הקלידים. כבר אז התחלתי לקלוט את עולם הנגינה והקלידים. כבר למחרת אמי, שראתה את החיבור שלי למוזיקה, קנתה לי אורגן, וזהו, משם הכל כבר המשיך חרם הלאה".

דבר מדעים שרבים לא יודעים על דמארי, הוא שהוא אינו קורא תווים או אקורדים, וכל הלחנים והעיבודים המפוארים שהוא כותב - הכל משמיעה בלבד. "אני מתזמר כינורות, נשפים ונגנים מכל הסוגים - הכל לפי השמיעה. אני מנגן למחשב, לפי השמיעה, מה אני רוצה, והמחשב רושם בשבילי את התווים. לא מעניין אותי עד היום ללמוד או לקרוא תווים. בספר בראשית מופיע הפסוק: '...ויבול הוא היה אבי כל תופש כינור ועוגב', וחפשתי ולא מצאתי שהיה ליובל ההוא מורה רוס! שלימד אותו תווים. כלומר, אפשר להיות מוזיקאי גם בלי זה. להביא מבפנים את מה שרוצים לנגן ולשמוע. וב"ה, עד היום זה עובד לי מצוין. ללמוד תווים מבחינתי יהיה בבחינת 'מוסיף דעת מוסיף מכאוב'".

כבר בשירים הראשונים שלו במוזיקה היהודית הוא התחיל ברמה הגבוהה ביותר, עם יעקב שוואקי וחיים ישראל, כאמור. בהמשך פרץ עם עוד עשרות זמרים במוזיקה היהודית, כשמה שמאפיין אותו לרוב אלו להיטים שהוא עושה בהם הכל: לחן, מילים, עיבוד, הפקה מוזיקלית וגם קולות.

את רוב זמנו הוא מבלה באולפן שברשותו בראש"צ. "האולפן הוא ה'צעצוע' האישי שלי", הוא מחייך. "יש לי פה למשל מיקרופון שעלה לי 50,000 שקל, שקולט רזולוציות קוליות שאוון אנושית אפילו אינה שומעת. למה קניתי אותו? זה סוג של שריטה. יש אנשים כמוני בעולם, שהאיכות והדיוק חשובים להם ביותר". באולפן שלו מוקלטות בעיקר

**יוצרים כמוני במגזר הכללי,
יכולים לקבל פי 5 ופי 10
תמלוגים ממני, ועדיין אני
אמרתי לעצמי: אני
רוצה לעבוד באזור נקי.
אני מסתכל על
העולם הבא שלי
יותר מעל
העולם
הזה**

החסידיים, כולם חברים טובים שלי בלי שום קשר להפקות, ובמיוחד לוי פאלקוביץ' ואברהם מרדכי שווארץ, שאנחנו ממש בקשר טוב ומדברים המון על עבודת ה', התחזקות והרבה שמחה. אני מאוד אוהב ללמוד חסידות, פשוט, תמימות ושמחה אלו מידות שאני מעריך ושואף להגיע אליהן."

אפרופו פאלקוביץ', אתה עיבדת את השיר "ליבי" שלו, שהוא מאד חסידי, שיר שהצליח מאד.

"קיבלתי את השיר כסקיצה מהמלחין, ידידי אנשי פרידמן, כשהוא ניגן על גיטרה ושר. הייתי צריך להכין סקיצה יותר מעודכנת כדי לשלוח ללוי שילמד את השיר, וכך הקלטתי את עצמי על סקיצה חדשה עם סלסולים תימניים במקצת... זה פשוט הרגיש לי נכון, לוי שמע את הסקיצה החדשה, הרגיש את האווירה ה'מתובלת', וכך הקלטנו את השיר. לא מזמן, באחת מהשיחות שלנו, לוי אמר לי: 'אודי, תדע לך ששרתי את 'ליבי' אחר כך, הלכתי עם הסלסולים שלך, וזה יצא ממש יפה'. מסתבר שהסלסולים התימניים האותנטיים והסלסולים החסידיים האותנטיים - די דומים. אגב, בעיבוד של 'ליבי' השתמשתי בשלושה סוגי גיטרות, עבור הקצב הכליך נעים שיצא, ב'ה, עד היום, אין קומפוז' בארה"ב שלא שרים בו את 'ליבי', ואני מאמין שגם בארץ לא מפספסים אותו."

מה עם לחן חסידי ממש שלך?

"יש לי כמה לחנים חסידיים אותנטיים במגירה, ובקירוב תשמעו, אני מאמין שנפתיע."

מה לגבי אירועים והופעות? אתה עושה?

"עד לפני 12 שנים הייתי מנגן בהרכבים שונים בחתונות ובאירועים, אבל אף פעם לא אהבתי את חוסר הסדר (אז לא היה נהוג עדיין לעבוד מסודר עם מחשב על הבמה), ואת הרעש ושעות העבודה הלא שגרתיות שיש למוזיקאים שעובדים באירועים, אז פשוט פרשתי והתחלתי להשקיע באהבה האמתית שלי - יצירה, כלומר, הפקה מוזיקלית, כתיבה, הלחנה, עיבודים מוזיקליים ומיקסים. זה נותן לי גם את האפשרות להיות זמין למשפחה ולעצמי. בתקופה האחרונה אני עובד על כמה פרויקטים אישיים שבעו"ה נעלה איתם על במה ייחודית, משהו בשביל אנשים שמחפשים תוכן מוזיקלי איכותי ונעים בלי כמות, לדים, תאורה, עשן וצלצולים, פחות קליפה, ויותר פרי. אני אשמח שמי שייצא מהופעה שלי יילך לביתו עם מוסר השכל, עם עידוד, סוג של חיזוק, אני חושב על זה המון, ומקווה שאצליח להשאיר רושם טוב בקהל."

בשנתיים האחרונות הוציא דמארי מספר סינגלים בהם הוא גם שר בעצמו, וכמובן גם מלחין, כותב ומעבד. האם זה בא על חשבון שאר הזמרים איתם הוא עובד? שאלנו. "כמו שאמרתי", מסביר דמארי, "האהבה שלי היא ההפקה המוזיקלית על כל מה שכרוך בה, אז אני ממשיך לעבוד רגיל עם כל מי שמבקש. זה שהתחלתי לבצע חומרים שלי, לא פוגע בעבודה שלי, ולהיפך. אגב, במסגרת הפרויקט האישי אני עושה כמה שיתופי פעולה מאוד מעניינים."

לאחרונה עבד, בין השאר, על הפקה מוזיקלית של דואט בין חיים ישראל ויונתן רזאל. הוא עובד בימים אלה על הפקות ללוי פאלקוביץ' (הפעם גם בלחן שלו) ולאברהם מרדכי שווארץ, וגם למרדכי שפירן, בני פרידמן, אברהם דוד, חיים דוד ברסון ושרולי ליפשיץ, ושירים נוספים עם שדר הרדיו עמי מימון, איתו כבר הוציא מספר שירים, כולל הלהיט "יום גדול".

מה השאיפה המוזיקלית שלך הלאה?

"השאיפה שלי היא תמיד לעשות, לעשות ושוב לעשות. לא להפסיק ליצור תוכן יהודי נקי וטוב. זו התפילה שלי אל הקב"ה בכל יום, שאוכה לכתוב, להלחין ולעבד שירים לעם ישראל, ושהשירים ישאירו רושם טוב בשומעים. אחרי הכל, זו עבודת השם שלי" ■

ההפקות שלו, אבל גם הפקות נוספות לזמרים אחרים, "כמו זאנוויל ויינברגר, זמר שאני מאד אוהב. אנחנו חברים טובים והוא מאד אוהב להקליט כאן. אותו דבר גם עם לוי פאלקוביץ', אברהם מרדכי שווארץ ואפילו מוטי שטיינמן. היצירה של מוטי 'ענקלה הכונס' הוקלטה אצלי, וגם את העיבוד שלה אני עשיתי."

ובסוף עבדת גם עם אברהם פריד.

"נכון, עד שהגעתי אליו עבדתי עם כל כך הרבה, עד שאמרתי לעצמי: רגע, לפריד עוד לא עשיתי כלום. אז שלחתי לו את השיר 'אחים בנפש' ואת 'עובר מה שעובר' והוא אמר מיד: אני לוקח את שניהם. אמרתי לו: רגע, יש לי עוד... ושלחתי לו עוד כמה וכמה סקיצות, והוא פשוט לקח הכל, והם הצליחו מאד, ב'ה, כעת אני עובד על עוד דברים איתו, שאני מקווה שייצאו בקרוב בעו"ה."

הלהיט הכי גדול שכתב עד היום מבחינת האזנות ברשת הוא "בן אדם" ששר יניב בן משיח. מבחינת רחבות הריקודים והשמעות ברדיו, זהו ללא ספק "מלך העולם" עם חיים ישראל, שניהם, לחן, עיבוד ומילים של דמארי.

איך אתה מצליח לדגלג בין סגנון המוזיקה החסידית לזה הים-תיכוני?

"אני עושה את כל סגנונות המוזיקה מאז ומתמיד. מגיל חמש, מהרגע שקיבלתי את הטייפ הראשון, אני מאזין לכל סגנונות המוזיקה בלי יוצא מהכלל: קלאסית, קאנטרי, פופ, רוק, ומוזיקת עולם - שהיא המועדפת עליי, בבית סבא הגר' שדמארי זצ"ל, ספגתי את הגיגונים של עדת תימן, שורש כל כך עמוק קדוש וטהור, נקודת האמת שמשם צמחה כל העשייה שלי. במקביל, יש חיבור מבורך ביני לבין הזמרים

ובאו האובדים

יונתן ריגלר

מרטין דיידסון

כותב חידושי תורה

אבני הכותל, ובעיקר, זה היה מאד אותנטי וייחודי, לא היברתי, כמו שכן היה נהוג אז, לחנים ולעזים למילים מהתנ"ך, אלא יצרנו לחנים מקוריים ועיבודים ייחודיים, ואני חושב שאנשים הרגישו את זה. האלבום הראשון של 'אבני הכותל' יצא ב'69', שנתיים אחרי מלחמת ששת הימים, והקהל בארץ היה מאד מוכן לזה. האלבום הזה התחיל את הסגנון של הפופ החסידי, נכון, לא כולם ידעו איך 'לבלוע' זאת לגמרי, אבל אהבו את זה. הרגישו קרבה למחיקה שהיתה באלבום.

הרבה מהניגונים שלך נושאים שמות כמו "שלויה" ו"שרול" או "מוישה" מה העניין?

"אלו פשוט שמות של המשפחה שלי. מוישה"ה זה השם שלי, שרולי זה אח שלי, והאלבום 'שלויה' הוא אלבום שהורכב מהשירים של ר' שלומי"ה קרליבך ע"ה, שהייתי מאד קרוב אליו. עשיתי הפקה בארץ על קרליבך, מחזמר בשם שלומי"ה, כולל וידאו והכל, ושם שרנו גם שירים שלו, והם אלה שמופיעים באלבום הזה, זו היתה הצגה שרצה בארץ, ששיחקתי ושרתי בה, ואחר כך יצאה גם בוידאו".

האם היום לא מדגדג לך מידי פעם להוציא עוד איזה שיר? אתה מלחין מאז?

"שאלה מצוינת, אני ממשיך לכתוב פה ושם, הרבה פחות אמנם, פעם הייתי כותב כי הייתי צריך להוציא תקליט, והיום מלחין מידי פעם, למען האמת, בזמן האחרון כתבתי שירים מיוחדים לשמחות של נכדי, וגם עליתי לשיר, אנג, זה דבר מאד מעניין, אנשים אומרים 'הלחנת', אבל זה לא בדיוק כך. אני מרגיש שאת הלחנים שלי 'לקחתי', כלומר הם כביכול הם באוזני, ופתאום כשיש לך השראה, אתה 'קוּטֵף' אותם משם, ככה אני מרגיש, לא הרגשתי שזה לחן שאני 'עשיתי', אלא כביכול שמעתי אותו בראשי והעברתי אותו הלאה".

מה לדעתך הלהיט הכי גדול שלך?

"השירים הכי ידועים הם 'אשת חיל' ו'מוזיקה' אנתנו לך', אותו חידש דודו פשר, כתבתי כמה שירים שאחרים חידשו, תמיד שרתי אותם ראשון, וכשזמרים ביקשו לחדש, נתתי בשמחה".

וגם הוצאת אלבום תחת השם "משה דוד".

"נכון, משה דוד הוא השם היהודי שלי, הופעתי כאן בניו יורק, במופע ששייך מנדלוביץ' הפיק, והוא הציג אותי כ'משה דוד'. וכשמדתי להוציא את האלבום הבא, ותמיד חיפשתי משהו חדש, אחר, דברים מיוחדים, חשבתי שזה יהיה רעיון, גימיק שכזה, להשתמש בשם ששייך השתמש בו לאותו מופע".

מרטין דיידסון היה אחד הזמרים המוכרים והמצליחים יותר, משנות ה-70 ועד לאמצע שנות ה-90, בתחילת עם להקת "אבני הכותל" בה פרץ, ובהמשך כזמר סולו שהוציא כמה אלבומים שהנפיקו לא מעט להיטים. הוא הופיע מעל במות רבות בארץ ובחול, לצדם של גדולי הזמר, כמו מרדכי בן דוד, וכמובן ר' שלמה קרליבך ע"ה, שהוא נחשב למקורב אליו. הוא גם הלחין שירים בולטים לזמרים אחרים, כמו דודו פשר ועוד, אך מזה למעלה מ-20 שנה שהוא נעלם כליל משדה המוזיקה היהודית והחסידית. אז תפסנו אותו בברוקלין, ניו יורק, שם הוא מתגורר כיום, וניסינו להבין לאן ומדוע נעלם.

"בתחילת שנות ה-90", מספר דיידסון, "הרגשתי שכבר אין לי את אותו החשק שהיה לי כל השנים. אמרתי לעצמי: נכון, אני יכול עוד ליצור מוזיקה פה ושם, אבל ההתלהבות כבר ירדה ממה שהיה בהתחלה, והחלטתי לעזוב את הבמה, אמרתי לעצמי: כבר הייתי 30 משהו שנים על במות, וזהו, די, מספיק. אני רוצה לעזוב את הבמה מכח עצמי, לפני שהקהל יזרוק אותי משם... אז להופיע הפסקתי אז, אבל הוצאתי לאחר מכן עוד שני אלבומים, האחרון שבהם הוא 'לשם שמים'".

במה עסקת מאז?

"מהשוק של המוזיקה יצאתי, וכיום אני כותב ספר חידושי תורה, שאני כעת כבר בשלב העריכה שלו, וזה מה שמעסיק אותי רוב הזמן. מבחינת קריירה, בשנים האחרונות עסקתי ביחסי ציבור וקשרים. במשך שנות השירה נוצרו לי הרבה קשרים, והשתמשתי בהם ללקוחות שלי בשנים שאחרי. בין השאר עבדתי גם עם משרד התיירות הישראלי, בנושא של קשרי חוץ. כשהגיעו לביקור בארץ אנשים חשובים - פוליטיקאים ואנשים מוכרים - הייתי מארגן להם את מסלול הנסיעה, היכן לבקר, מטעם משרד התיירות".

מה מבחיתך היה הנשיא של

הקריירה שלך?

"מכרנו הרבה אלבומים והופענו במקומות רבים, אבל אני חושב שמה שייחד אותי הוא שהייתי כנראה הראשון במוזיקה שלנו ששר בסגנון שקראתי לו 'פופ חסידי'. בעצם לקחתי לחנים, בעיקר לחנים שלי, ולקחתי טקסט בעזרת דודו ושלמה המלך, ועשיתי אותם בסגנון פופ - אבל חסידי. זה היה הרעיון של מה שעשינו עם

83%

מהציבור החרדי מחוסנים

בזרוע נטויה!

צייתנו לדעת תורה, עכשיו חוזרים לשגרה

אם חלפו 3 חודשים מרגע שהחלמתם
גם אתם יכולים להתחסן.

פסח כשר ושפח!

הנתונים מתייחסים לגילאי 30+ בערים החרדיות המובהקות, מחוסנים ומחלימים יחד.

משרד
הבריאות
כחיים בריאים יותר

קו המידע-מטה ההסברה למגזר החרדי
03-509-7000

"המוזיקה שלי מדברת אל הלב"

עבר

בעצם מה שהביא אותי להלחין בעצמי, בהמשך למדתי במספר ישיבות, ואז גם נהייתי יותר חרדי ו"ישיביש", וזה מעניין, כי נהיה בי שילוב של ישיביש וקרליבכיסט.

עד היום הוצאתי 12 אלבומים, רובם עם שירים מקוריים שלי, וכמה אלבומים עם שירי קרליבך. לא מזמן הוצאתי את אלבום "לייב ירושלים 2". שהצליח ב"ה, כי היה שונה: זמרים שמופיעים על במות, בדרך כלל משקיעים בזקורים ועשן וכו', אבל אנחנו, בצילום המופע הזה, הלכנו למלון רמדה, לקחנו 1,200 בחורים ששרו איתי, עם סאונד מצוין ונגנים מצוינים, ושרנו יחד ניגונים, זה הכל. הדגש היה על זה, ולא על המסביב. אני יודע וגם אוהב לעשות שואו, אבל אני משתדל שהפוקוס יהיה על הניגונים.

השירים הכי מוכרים שהלחנתי הם "למענך" ו"הנשמה לך", שהצליחו מאוד. התגובה הכי חזקה היא כשאנשים ב"ה מספרים לי שהם שרים את הניגון הזה של "הנשמה לך" בבתי הכנסת בימים נוראים, אי אפשר לתאר ההרגשה, כשאתה יודע שאנשים מתעלים מהניגונים שלך בזמנים הכי קדושים בשנה, זה הצלחה.

גדלתי בבית מוזיקלי עם הרבה חן, אבי, אבשלום כ"ץ, האדם עם הכי הרבה חן בעולם, שר בעצמו כל השנים, ותמיד הפסנתר היה המרכז של הבית, כשהייתי ילד, הקשבנו למוזיקה חסידית, לאלבומים הישנים של פריד ובן דוד. דווקא העידן של קרליבך במשפחתנו הגיע רק כשהייתי בן 13'14, אז שמעתי אותו בפעם הראשונה ועוד לא הבנתי מה זה... כילד, גם הייתי סולן בכל מקהלות הילדים שאבי הנהיג בזמנו. אנשים חשבו שהוא עשה הכל כי רצה לארגן סולו לבן שלו, אבל האמת היתה שאכן היה לי קול טוב.

נולדתי בארה"ב, הוריי עשו עלייה לארץ כשהייתי בן 6, ועשיתי פה את רוב שנות הילדות, וגם למדתי בנערותי בישיבה ברעננה. אך כשהייתי בן 14 אבי קיבל משרת חוץ בלוס אנג'לס, ואז חזרנו לארה"ב, התחלתי לנגן בגיטרה ולהלחין, רק כמה שנים לאחר מכן, עוד קודם לכן, אחי, הזמר שלמה כ"ץ, דאג להביא את כל ה'לייב' של ר' שלמה קרליבך לתוך הבית בצורה חזקה מאוד. התחלתי להקשיב לר' שלמה, וראיתי מה זה עושה לנשמה שלי. ראיתי שזה משהו מאד חזק, ניגונים שמאד מושכים אותי. זה

הווה

לאחרונה עשיתי צעד גדול, וחזרתי לגור כאן בארץ. את העברית כבר יש לי, משנות הילדות כאן. אמנם את שנות ההתבגרות עברתי בארה"ב, אבל תמיד היתה לי הזיקה להגיע חזרה לארץ, למרות שהשנים עברו והילדים גדלו והשתקעתי שם, הרצון הזה לא גווע, אני כמובן לא שופט אף אמריקאי שלא עושה זאת, ואני תמיד אומר לכל מי ששואל אותי: אם אין לך את הרצון לעלות לארץ, ואתה עושה דברים טובים בארה"ב, יהודי טוב, שומר תורה ומצוות - אל תבוא, לא קרה כלום, הקב"ה אוהב אותך כמו שאתה, אבל אם יש בך אש כוונת של רצון לעלות לארץ, כמוני, כדאי לפחות לנסות, אמנם, כאשר אלי, המילה הזאת "עלייה" קצת מפחידה אותי, אנחנו גרים כאן עכשיו ונראה מה קורה, כמובן, אני רוצה להישאר כאן לנצח.

חשארתי הרבה אוהדים של המוזיקה שלי בארה"ב, אבל גם בארץ רבים כבר שמעו עליי. המוזיקה שלי היא מוזיקה שמדברת אל הלב, זה שרוצה מחיקה אותנטית, עם תוכן רציני. אני מנסה להיות זמר כזה שלא מהווה סתירה לניגונים שהוא שר, לפעמים אתה שומע ניגון ורואה מי שר אותו ואומר: וואו, זה לא הולך ביחד.

עתיד

בעז"ה בקרוב אני הולך להוציא דיסק של ניגוני חב"ד. היה לי חלום הרבה במשך זמן רב לעשות זאת, אמרתי למנהל שלי, יהודה קלמן, שאני רוצה להביא את הניגונים הללו לקהל הישראלי. נכון, ב"ה יש הרבה מוזיקה טובה בארץ, אבל אני מביא באלבום הזה את הטאץ' שלי, של אותנטיות הניגונים - לצד מוזיקה משוכח, אני חייב להדגיש: נכון שאני שם דגש על הניגונים במופעים ולא על השואו, ועדיין אני מקפיד מאד שהלהקה תהיה מצוינת, בזמנים עברו, פחות הקפידו על כך, קרליבך למשל לא היה גיטריסט הכי טוב, ואני משתדל שכן להיות גיטריסט טוב, אז הקפידו יותר על הניגונים עצמם ופחות על כלי הנגינה, אני משתדל להקפיד על שניהם, ועדיין זוכר שהמחיקה היא רק כלי לניגונים, כלי חזק מאוד כמובן, אבל רק כלי. אני תמיד אומר: אם מישהו מסיים את ההופעה שלי ואומר: 'וואו, איזה גיטריסט', הוא ספספס את כל ההופעה,

MORITVA

ישיבי שיר

מיזם שירת ההמונים של רדיו קול ברמה

1,000 איש שרים שיר אחד
במה אחת // מנצח אחד

במתכונת
קורונה

בהשתתפות:

ארי היל // ישי לפידות // רולי דיקמן
בניצוחו של המאסטרו: יואלי דיקמן

כרטיסים במיקצ'אק: TICKCHAK.CO.IL
או בטל: 02.6579595 / *6565

כרטיס כניסה
20 ₪

חג שמחה שבת שלום

יום שישי כ' בניסן // בשעה 11:00
בנייני האומה, ירושלים // ו' דחזה"מ פסח

למתחסנים ולמחלימים בלבד! מותנה בהצגת תעודת זהות ובהתאם להנחיות התו ירוק

מסלול וסמל
קול ברמה
FM: 92.1 • 104.3 • 105.7

חיוג ישיר:
03.579.5799

גם בישומון קול ברמה
www.kol-barama.co.il

הישג שלך בתחום התרבות.

מהפכת התרבות שהביאה תנועת ש"ס בעיר פתח תקווה בשנים האחרונות. אלו מושגים שלא היו בעבר: ערבי שירה לבחורי ישיבות עם האמנים שנוגעים ברגש; ערבי אנדלוסית עם פיוטים; וכל מה שקשור לתרבות. זה הדגל שהנפנו בתוך שלל העשייה בעיר.

השאיפה הבאה שלך?

שנכסה להמשיך לשרת את הציבור מכל תפקיד שיוטל עליי. בסוף, האיש עושה את התפקיד ולא התפקיד עושה את האיש. ראיתי את זה במשך כל שנות כהונתי במגוון תפקידים בתחום המוניציפאלי. הכל עניין של סיעתא דשמיא ורצון לעזור לאזרחים, ובפרט לחלשים שבהם.

תחום התרבות האהוב עליך?

המוזיקה האנדלוסית. יש בה משהו מיוחד לנשמה, בפרט בשירת "גל יעקב" שזו תורה בפני עצמה. בעומק ובמשמעות של המילים שנכתבו על ידי ענקי הדור.

מה משמח אותך בתפקיד?

הסיוע לאזרח המנוחלש. דווקא ההוא שלא יודע את הנהלים וכיצד לנצח את הבירוקרטיה המתנשית, ובשביל זה צריך להיאבק להנגיש להם את הזכויות ולהיות להם לאוזן קשבת.

קולגה שאתה מעריך במיוחד.

י"ר הסיעה חה"כ מיכאל מלכיאלי. איש ציבור ברמה אבריו. בן תורה. שילוב של כל מה שצריך להיות בנכח ציבור.

דמות שמעניקה לך השראה.

מרן רבנו עובדיה יוסף, זכותו תגן עלינו. זכיתי להכיר אותו בהיותי שנים רבות ממלא מקום ראש העיר פתח תקווה. קיבלתי ממנו נתיבים לעשייה. בכל שאלה, עצה ובקשה, הוא היה הכתובת של כל עם ישראל, ושל כל נבחריו הציבור.

משרד התרבות

ישראל גולדמן

הרב אוריאל בוסו

47. חבר כנסת מטעם ש"ס. חבר וותיק בארגוני ההצלה השונים

אירוע זכור במיוחד?

סיום הש"ס באצטדיון טדי. הרגעים שמרן הגר"ע יוסף צ"ל נכנס לאצטדיון. החשמל שהיה באוויר בזמן, לא ניתן לתאר במילים. רק מי שהיה שם מבין את המושגים.

זמר אהוב עליך במיוחד?

משה לוק ודודו רבי חיים לוק, אותנטיות ורגש ששוכרים שיאים כל פעם מחדש.

שיר שמוזר אצלכם בקביעות בשולחן השבת?

פיוטי "גל יעקב" של ראש המשפחה, האביר יעקב זיע"א.

מי ניגן בחתונה שלך?

"הורדצקה", ברשותו של הרב אשר ברדה. ה-תזמורת בה"א הידיעה של שנות התשעים, שחצתה מגזרים והופיעה בכל עולם הישיבות דאז.

שיר אהוב עליך במיוחד?

"איש חי עלה השמיים". פיוט שחובר על רבי דוד אבוחצירא הי"ד המכונה עטרת ראשינו, אחרי הסתלקותו המכנימה בקידוש ה' מילים עם עומק רב.

אם לא היית בתחום, שאתה עוסק בו היום, במה היית עוסק?

הבחירה הטבעית היא לחזור ולעסוק בחינוך. זה הלב והעתיד של הדור.

נכנס פרויקט בגוף פרויקט

*Your lifestyle
is your healthy reform*

אם גם אתם רוצים ירידה במשקל,
צמצום היקפים, אנרגיה ואיזון
אתגר 90 הימים כבר כאן

הצטרפו אליי לתהליך משנה חיים >>>

מעקב שקילות
ומרדים

אימונים

ליווי והכוונה אישית
לאורך כל התהליך

המלצה
לסדר יום

סל
מוצרי מזונה

THE
90 DAY
CHALLENGE

רעות
054.7282775

נתנאל
058.4662030

לפרטים נוספים
חייגו עכשיו

מה שנה

אז מה השתנה בין ימי תחילת המוזיקה היהודית להיום? מהן הנקודות הטובות בסגנון החדש, ולמה אנחנו מתגעגעים מה"עולם הישן"? ואיזה שיר נוסטלגי חייבים, אבל חייבים, לחדש? שדרני "קול פליי" ברב שיח מיוחד, ערב חג הפסח תשפ"א

דניאל שטרן

מה לדעתכם השינוי המרכזי שקרה במוזיקה היהודית בשנים האחרונות?

ישי לפידות: "שני דברים מרכזיים: א. כניסה וקבלה של המוזיקה היהודית, כולל טקסטים אמוניים ופסוקים מהמקורות, לפלייליסט הישראלי הכללי. ב. לצד התרחבות וחידרת המוזיקה האלקטרונית למעוזי השמחה והפלייליסט החרדיים, ישנה עדנה גדולה ושיבה למוזיקה החסידית המקורית.

אריק דביר: לפני 100 שנה, המוזיקה היהודית היתה בנויה מכינור, קלרינט ותוף כל שהוא שעושה איזה רעשון, כמו בכל דבר שהתפתחו גם בגמרא יש 'שטונשטיין' היום ואנחנו לא מבינים איך הסתדרנו בלי המוזיקה החלה להתפתח ולחקות את סגנון המוזיקה משאר העולם, אם בהתחלה זה היה רק כלי נשיפה, מהר מאוד זה נהפך לגיטרות ודיסטורשנים ומלא 'סינגלדות', ואגב זה הכי יפה לטעמי. כך היה עד לתקופה האחרונה. בתקופה האחרונה, המחיקה החסידית שוב עשתה שינוי כדי להתאים את עצמה לתקופה ועברה עוד מוטציה -

לכיוון האלקטרוני על שלל סוגיו, עד שאם ניכנס לכל סוג של מקצב וסאונד נצטרך עיתון שלם, ועוד שינוי: פעם היו שרים יותר פסוקים מהמקורות, היום השירים נהפכו לשירים ממש, יושבים כותבים מוכשרים ומספקים רפרטואר ענק של שירים הישר מהעיפרון הפרטי שלהם."

יואלי דיקמן: השינוי הגדול הוא שבעבר לא היה קיימים מסכות ופילטרים מוזיקליים, ובשביל להיות טוב, היית חייב להיות הרבה יותר ממאה אחוז מושלם. כי לא היה אז תיקון זיפוס ממוחשב, ולא היה פשוט בכלל לתקן קטע שהקלטת, אם טעית או לא היית מדויק, כמובן, בשנים האחרונות יש התקדמות טכנולוגית מבורכת, וכמות האולפנים הביתיים שוברת שיאים. אבל בעיקר, אני חושב שהקהל של היום הוא קהל שהרבה יותר מבין והרבה יותר מודע לניואנסים ובעל הבנה מוזיקלית. לא סתם יש היום הרבה יותר דרישות וביקורת מצד הקהל, כי יש הרבה יותר הבנה וידע בכל הקשור למוזיקה. הציבור לא "קונה" כל דבר.

מבלי משיים לב, והן בהחלפת הכלים החיים בדימויות ממוחשבות. מה שהביא לשינוי הוא השפעת המוזיקה הכללית על אנשי המוזיקה היהודית. טוב או לא טוב? אפשר להתחבט, אבל אלו גורמי השינוי המשמעותיים ביותר שהביאו לשינוי הניכר.

ר' אהרלה ונטרוב: לדעתי השינוי הוא לרעה, וסליחה על הבוטות. כואב הלב על הידרדרות הצריכה שלנו במוזיקה, ועל כמויות השירים שאינם לרוח גדולי ישראל שנכנסו למחננו. השינוי המרכזי הוא בהבנה מוטעית שהדור הצעיר צריך "מוזיקת גיים", וזה דבר ממש לא נכון! אני רואה שלפעמים יוצאים שירים בסגנון קרליבכי עתיק או וי' ציצי מרגש, וכולם להוטים על זה. אז למה לשנות?

משה דאוד: אישית, לא גדלתי על המוזיקה היהודית חסידית, מכיוון שאני בעל תשובה רק 21 שנה, מגיל 24. אבל כל ימי חי עסקתי במוזיקה, וכשנכנסתי לעולם המוזיקה היהודית, כמו רבים מבעלי התשובה נתקלתי במוזיקה ממוחזרת, ממש "העתק הדבק" של העולם הכללי, ואני מדבר ממש על המוזיקה הארדקור של המוזיקה היהודית חסידית. פתאום אני שומע לחנים של אמנים מחו"ל משנות ה-80 וה-90, מיוחסים לכל מיני מעבדים מה'אנר היהודי, וזה הפליא אותי מאוד. לדעתי, השינוי המרכזי הינו בבעלי התשובה שנכנסו לעולם המוזיקה והביאו איתם טקסטים, לחנים, עיבודים וכמובן סאונד חדש, משהו שאילץ את האומנים הקיימים להתעורר על מקומם ולנסות ליצור מחדש את הז'אנר היהודי במוזיקה.

מתגעגעים לתמימות

למה אתם מתגעגעים מהדור הקודם?

אריק דביר: בעיקר לעיבודים של פעם. כשאני נכנס לאוטו, שומע שיר ברדיו, וכולי עץ עם העיבוד של מונה, לאופר וכו'. יש המון טובים.

יוסי איזנטל: לנשמה, לתמימות, לראשונות, למבצעים שחיים להיות באמת מבצעים טובים כדי שחצא תוצאה טובה (בטכנולוגיה של היום זה לא הכרחי...), וגם לאורך הרוח בשמיית שיר, גם אם הוא קצת יותר ארוך.

ניר קפטן: לתמימות המוזיקלית שנעלמה כלא היתה, לחיבורים המעניינים בין אומנים שאינם מנסים להתחכם עם כללי המוזיקה וטיבה, ולאומנים ששרו והתכוונו מכל ליבם למילים ולתוכן.

ישי לפידות: גם אני, בעיקר לתמימות המוזיקלית ולעיבודים הפשוטים של פעם, כמו גם ל"חום" של סאונד תקליט היניל.

יואלי דיקמן: לא זכיתי להיות מהחברים לתעשייה שמספרים על געגועים להקלטות בסלילים ומכונות ענק של אפקטים, והגעגוע לסאונד חם ואמיתי שלא יחזור, זאת למרות שלא פעם קופץ בי "היצר הרע" לבצע הקלטות בסלילים, כדי לנסות להרגיש מה אנחנו כיום מפסידים, או שלא.

אבי מילר: אני מתגעגע להווי וליצירת העניין בכל אלבום ופרויקט שיצאו בזמנו.

יוסי שורר: למוזיקת הנשמה, לזמירות השבת, לשירי הדביקות.

עמרי בן לול: מתגעגע לתמימות, לאמת שבגרון, בזמנו, אם לא היית

ארי המזיק: בשנים הראשונות בהן התעצבה המוזיקה החסידית, המרכיב העיקרי בשיר היה הלחן. הוא עמד בבסיס היצירה, נתן את הפרשנות למילים, והעיבוד נועד רק לתת מעטפת מוזיקלית ולהגיש את השיר בצורה נעימה לאחן. בשנים האחרונות התחפכו היוצרות, ולעיתים קרובות הלחן הפך לכלי שרת ביד המעבד. הדגש ניתן ברובו על ההפקה המוזיקלית. כשהלחן הוא החלק המינורי ביצירה הכוללת. זו לא בהכרח תופעה שלילית: השינוי הזה הביא איתו התקדמות אדירה ברמת ההפקה והתאמה לסטנדרטים הגבוהים ביותר בעולם. וכמו תמיד, בסוף הכל עניין של טעם.

עמיר דביר: השינוי המרכזי לדעתי הוא בעיבודים של השירים שהופכים עם הזמן ליותר אלקטרוניים ופחות עם כלים חיים. כמובן שעדיין יש הפקות נפלאות ויקרות שנעשות עם כלים חיים, אבל הן הרבה פחות משנים עבר.

יוסי איזנטל: הרבה דיברו על כך שמינון האלקטרוניקה במוזיקה גדל מאוד. זה נכון, אבל לדעתי, מעבר לזה יש עוד כמה גורמים שהשתנו מאוד: האחד, היעלמות האלבומים - הנגשת השירים היום לציבור הרחב יצרה מצב שבו ברגע ששיר מוכן, הוא יצא לשוק מיידית, אלבום שיצא, הוא בד"כ אוסף של סינגלים שיצאו לכד ומוכרים כבר לציבור, או אלבומי מחזורות של שירים מוכרים, השני, הקליפים. היום כמעט כל שיר מלווה בקליפ, וההתייחסות לקליפ לפעמים משפיעה על השיר הרבה יותר מתוכן השיר ('מילים, לחן, עיבוד וביצוע). השלישי, אמצעי התיווך. אם פעם התיווך של המוזיקה לציבור היה דרך חברות ההפקה ותחנות הרדיו, כיום אין אמצעי מתווך, והמוזיקה מגיעה מהיוצרים ישירות למאזינים בשלל אמצעי הפצה שמגיעים לכל אחד ואחת. לתחרות הסמויה של "השמעת בכורה" כבר מזמן אין ערך... ועוד שינוי - טווח הסגנונות המוזיקליים: אם פעם המוזיקה היהודית נשאבה בעיקר מההשפעות האירופאיות ושאר התפוצות, כיום, עקב חזרה למקורות של הרבה יוצרים ישראלים, נכנסה המוזיקה הלכאורה אלטרנטיבית וישראלית אל המיינסטרים היהודי.

עמרי בן לול: השינוי המרכזי הוא שהמוזיקה החסידית שינתה את פניה. ההגייה ירדה, הטקסטים מקוריים והעיבודים לרוב אלקטרוניים. המוזיקה המזרחית הורידה רבעי טונים והוסיפה צלילים מערביים, וכך קיבלנו את המוזיקה הישראלית / אלטרנטיבית (שלא היתה במרכז) - במיינסטרים.

אבי מילר: השינוי המרכזי לדעתי הוא שניתן לשמוע שירים לא דווקא מהמקורות ולהתחבר, ויש כיום במה רחבה של סגנונות שמשמחים כל לב.

גבי כץ: השינוי הוא ביצירתיות בבחירת הטקסטים מהמקורות, והשירים הרבים עם מילים מקוריות.

יוסי שורר: התרחקנו מהסגנון היהודי הקלאסי. כיום המוזיקה שלנו היא יותר פופ עממי.

זלמן שטוב: היום ישנה יותר הבעה עצמית, דרכים חדשות אל תוך הלב של האנשים. פתאום ספר התהילים הפך להיות ארוך יותר ואולי, לפעמים, אישי יותר.

ניר קפטן: שינוי משמעותי חל בשנים האחרונות הן בצד המוזיקלי, הן במרכיבי הסאונד והצלילים האלקטרוניים שחדרו כמו מים שקטים

זלמן שטוב: "פתחו לי שער צדק" של ישיבת התפוצות. יש בו כל כך הרבה אנרגיה, ואפשר לבצע אותו היום במגוון צורות חדשות.

יוסי איזנטל: המון - אבל אף אחד! ואסביר: יש המון להיטים נוסטלגיים שהייתי מחזיר לרפרטואר - ואני משתדל להחזיר בבמה הקטנה שלי - אבל לחדש? חס וחלילה! תשאירו את התמימות העיבודית, ואת הסאונד הישן, החם והמתוק שאף מחשב לא יוכל לחקות, וכן, גם לפעמים את חריקות המחט על תקליט הויניל שמחזירות אותנו לחוויות האזנה הנוסטלגיות. אל תגעו במחיקה הנוסטלגית!

גבי כץ: את כל האלבומים הראשונים של מ"ד ופריד, עם סאונד חדשני ועכשווי.

עמיר דביר: הייתי מחדש את אחד השירים הישנים של דדי גראוכר, כמו "לך אתן את הארץ הזאת" או "כי הם חיינו", ואת "שומר ישראל" שהלחין ישי לפידות.

עמיר בן לולו: "שמע בני", מרדכי בן דוד. לא לגעת בעיבוד או בשירה, אבל פשוט להחזיר אותו לבמה.

יואלי דיקמן: אין "אחד" כזה, יש הרבה מאוד חומרים משובחים שהיו ראויים לחידוש. אגב, בימים אלו מתבשל פרויקט גדול של חידוש חומרים איכותיים של מקהלת הילדים המיתולוגית "פרחי לונדון".

ר' אהרלה וינטרוב: השיר "אני מאמין" (האיטי) שמרדכי בן דוד שר באלבום שהוציא באלבום "משיח", ויש עוד "אני מאמין" מרגש של "פרחי מיאמי", שיצא באלבום "שיר השמחה", ומעל כולם ה"אני מאמין" של ר' משה גודלמן ז"ל, שעד היום לא בוצע כהוגן בשום פורמט מפורסם, והוא משיריו הטובים ביותר של ר' משה.

יוסי שוורץ: יש המון שירים. אני באופן ספציפי מאוד, אוהב את הישנים של יוסי גרין.

משה דאזי: ממה שזכיתי להכיר מהעבר של המוזיקה היהודית. אז שיר כמו Happy day's של מרדכי בן דוד היה זוכה לחידוש מאוד מעניין בידיים שלי.

"הדור הצעיר מתחבר יותר"

מה הנקודה הטובה בעיניכם, במוזיקה היהודית מודל 2021?

אריק דביר: שהיום כל אחד יכול למצוא ולהתחבר לאיזה סגנון שהוא בוחר. אני יכול למצוא את עצמי בחתונה אחת שר כל כך הרבה סגנונות כדי לרצות את כולם, וזה מה שיפה. יש לנו הכל, ולא חייבים ללכת לרעות בשדות זרים.

יוסי איזנטל: כל מה ש"התלוננתי" עליו בשאלות הקודמות: המקצועיות העיבודית, הסאונד המדויק והמהוקצע, ההמחשה הויזואלית בקליפים, הסרת מחסומי התיווך בין היוצרים למאזינים וכן הטווח המחקיקל הסגנוני המורחב שיכול לגעת בכולם.

ארי מנניק: התופעה המבורכת ביותר שהביאה איתה המוזיקה היהודית

זמר אמיתי, לא יכולת להוציא שירים. והיום? כולם יכולים לשיר.

ר' אהרלה וינטרוב: להבנה שמוזיקה אמורה לחזור אל הלב והנפש ולשרר בנו הרגשות קדושים וטובים. פעם היינו יושבים ושרים את שירי של ר' יצחק אונגר ואת של ר' משה גולדמן, או כמובן שירי סקולען, ובכינו והתעוררנו. כל השירים החדשים מצוינים, אבל השירים העתיקים האלה מביאים אותנו לרמות גבוהות פי אלף - ולזה אני מתגעגע.

ארי מנניק: באופן אישי חסרה לי מאד כיום המוזיקה החסידית האותנטית של חצרות החסידים. בעבר היו יוצאים מדי שנה אלבומי מופת של בעלזא, וזיניץ ועוד, אלבומים עם שירים שבחלקם הפכו לנכסי צאן ברזל. כיום זה כמעט ולא קורה, וחבל.

משה דאזי: כאמור, אני לא גדלתי על המקור, אז אין לי נענועים לדור הקודם. אבל כשאני שומע את המוזיקה החסידית האותנטית שר' אהרלה וינטרוב מביא לשידור, אני זוכה לשמוע את העבר האמיתי לדעתי של המוזיקה היהודית, וזה מייצר לי רגש של געגוע אמיתי לדבקות, יראה ושמחה יהודית.

עמיר דביר: בדור הקודם כשהיה יוצא דיסק חדש, זה היה יום חג מיוחד, כיוון שזה לא היה קורה תדיר, והסיבה לכך קשורה גם קצת לשאלה הקודמת. בעבר היו פחות זמרים והרבה פחות דיסקים שיוצאים מדי שנה. כדי להוציא דיסק חדש, היו צריכים עשרות ואף מאות אלפי שקלים. האולפנים היו יקרים, אינספור נגנים ואינספור שעות אולפן. עברו השנים והטכנולוגיה נהייתה הרבה יותר זמינה וזולה. היום כל אחד יכול לבנות לעצמו אולפן ולהפיק שירים יפים עם מוזיקה אלקטרונית שהיא הרבה יותר עכשווית וזולה. אז לזה אני מתגעגע, ליום המיוחד כשהיה יוצא דיסק מיוחד של אברהם פריד, דדי גראוכר או מרדכי בן דוד.

גבי כץ: אני מתגעגע לדדי גראוכר, ולהפעלת בנג סאקר.

זלמן שטוב: יש לי געגוע לתחושה שהדברים היו אמיתיים יותר, שלא הוציאו שירים רק בשביל להוציא ובשביל לא להישכח, אלא כי הלב הרגיש, והניגון זרם החוצה כמו הר געש.

איזה שיר נוסטלגי לדעתכם חייב לחזור לרפרטואר העכשווי והייתם ממליץ לחדש אותו?

ארי מנניק: אני נטוע בדבר, אבל יש שיר בשם 'מרחוק' שהלחין אבי מודי (ר' עקיבא מנניק; ד.ש.) ושר מנדי ורדיגר באלבום 'אני הולך בשמחה'. בעיניי השיר הטוב ביותר שהלחין אבי, ולצער לא קיבל את ההכרה הראויה לו. הייתי שמח אם היה זוכה לביצוע מחודש.

ישי לפידות: אחד השירים האהובים שגם חודש על ידי, הוא "כלבבי משכן אבנא". אגב, המלצה חמה להשיג את כל שירי מקהלת "עמודי שש" המופתית.

אריק דביר: יש המון שירים שפעם לא היתה מתקיימת חתונה או אירוע כלשהו בלי שהשירים האלו ינגנו, והיום לצערי אף אחד לא מבקש או מכיר אותם. בכל אופן, אני אישית הייתי רוצה שיחודש השיר "הכנו לקבל שבתות" של יידל ורדיגר.

שידור חי של התוכנית 'מאסטר פליי' עם יואלי דיקמן ממתחם החיסונים של 'שירותי בריאות כללית' באולמי תמיר בירושלים

מנהל המחלקה החדרית בכללית ורב אברהם קונסקי מלווה את הגר' אדרי במתחם

הגר' אדרי מראשי ישיבת מיר מעודקאת הציבור לבאת ולתתסן

ר' משה רהנגרמן מנהל מנהל חדרי כללית מחוז ירושלים

הזמר אבי מילר

הזמר מאיר גרין

בעידן הנוכחי, היא עידוד ופיתוח היצירה המקורית. זמרים מלב המיינסטרים החסידי מוציאים שירים מקוריים שמתקבלים בטבעיות בכל בית בישראל, בעבר זה לא היה קורה, כיום כן, וטוב שכך.

יואלי דיקמן: בראש הרשימה, התחרה 107.6 קול פליי, ללא ספק הרבה יותר מנקודה אחת טובה, אלא ציון דרך משמעותי בעולם המוזיקה והתרבות שעוד ידובר רבות. בנוסף, אין ספק שהאפשרויות והיכולות הטכנולוגיות האין סופיות של 2021, הן בשורה לעולם האומנות העכשווית, לגבי איכות הדברים שיוצאים בתקופה זו, ייתכן שזו לא תקופת השיא של המוזיקה החסידית, אך יחד עם זאת תמיד יהיה אפשר למצוא את הנקודות האמיתיות שמתרחשות. דווקא הז'אנר היהודי המתפתח, פורח ומשגשג.

גבי כץ: נראה שמעולם לא היתה כמות כזאת של זמרים, יוצרים, מעבדים, מפיקים מוזיקאיים ומלחינים כמו בתקופה הזאת, זה יוצר גיוון מוזיקלי מקסים וכיף.

עמיר דביר: הנקודה הטובה היום, היא מספר גדול מאוד של להיטים שכל אחד מהם יותר יפה מהשני. אני אישית מתחברת לאחרונה יותר ללהיטים שבאים מכיוון הציבור החסידי דוגמת שמילי אונגר וכו'.

יוסי שוורץ: אני חושב שיש היום המון יוצרים ומלחינים חדשים ומוכשרים. אני בעיקר אוהב את מה שיוצא לאחרונה מהמגזר החסידי, שם אני מוצא עדיין את מוזיקת הנשמה שמנגנת לי על מיתרי הלב.

ישי למידות: בעיקר חידוש וריבוי תחנות הרדיו המוזיקליות החדריות שמקדישות את עיקרן ומהותן לעידוד ומינוף המוזיקה החסידית בארץ ובעולם.

עמרי בן צלול: הנקודה הבולטת היום היא שהמוזיקה היהודית, דווקא בגלל מערכת השינויים שעברה, מחברת אליה את הדור הצעיר שלא נזקק לרשת בשרות ורים.

זלמן שוטוב: הטוב היום הוא ההבנה שאפשר לחדש ולא להיתקע בלופ החסידי שנשמע תמיד אותו הדבר.

ריאהרלי וינטרוב: מדי פעם מגיעים אנשים ששוכרים מוסכמות ומכניסים לנו את "מי יודע" של מיילך קאהן, או שירי ערגה של יוסף ניומקוב. הם פשוט לא נגררו יותר מדי, והם מנצלים את הכוחות המוזיקליים שיש לנו בדור לדברים טובים, שירי כמותם!

נר קסטן: הדבר היחיד הטוב בתוך כליל הרע של השינוי במוזיקה והשפעתו הלא טובה על הנוער, הוא שמודל 2021 נותן מענה להרבה מאוד בעלי תשובה שזיכרון העבר מייסר אותם, ודווקא מודל זה מהווה עבורם חלופה הולמת בקדושה. בנוסף, החדירה של המוזיקה היהודית הישראלית אל תוך המגזר החרדי והפיכתה למיינסטרים.

משה דאודי: הנקודה הטובה היא ללא ספק הרוח הצעירה של האומנים הצעירים שמעוינים ליצור מוזיקה שהיא לא "מתחנפת", אבל שומרת על טקסט נקי ואמיתי. ■

"ליל הסדר" ביקבי כרמל

בתכנית "לילה מנצח" של יואלי דיקמן, שודר סדר נעוני פסח ממרתמי יקבי כרמל, בהשתתפות זאנוויל ויינברגר, רולי דיקמן, מידד טסה, מקהלת "מלכות" ואמן הקלידים צביקי לוקר

דירה קטנה ומדהימה

הפרויקט: דירת נופש לתושבי חוץ שנתנו לי יד חופשית בתכנון ועיצוב הדירה, ובלבד שתתאים לצרכי הנופש שלהם, הכוללים משפחה גדולה ואבזור מפקח. התוצאה: לפניכם

החלל הציבורי: בכחירת החומרים חשבתי בעיקר על הרצון לשדר תחושה ביתית וחמימה, למרות שמדובר בדירת נופש שאינה פעילה כל הזמן.

משמאל: המצב הראשוני טרם תחילת השיפוץ. **מימין:** התכנון שלי. החלל הראשוני היה סוגר ומחניק, בשבירת מספר קירות ואיחוד בין חללים, יצרנו חלל מרווח ומזמין המכיל את הפונקציות השונות הנדרשות לבני הבית.

חיפוי העץ בחלל האירוח, מסתיר בתוכו דלת סתרים המובילה לעוד חדר ילדים. כך אפשרנו לאזור הסלון להישאר תחום ומוגדר, ועדיין לאפשר דרכו מעבר לאזור פרטי.

חדר ההורים: במקום ראש מיטה, בחרנו לחפות את כל הקיר בבד ריפוד תואם למיטות. גם כאן שמרנו על גוונים חמים ועשירים ליצירת תחושה ביתית.

פינת נטילת הידיים: קונספט הגוונים של שחור-זהב נשמר בכל החלל הציבורי, ומקבל אספקט שונה בחומר ובצורה.

בכדי לאפשר לכל בני המשפחה לנפוש בדירה בעת ובעונה אחת, נתבקשתי לתכנן מיטות קומותיים עבור צרכי האירוח. בחרנו ללכת על נגרות אישית בגוונים בהירים ורגועים. את הלוק הכולל חתמנו עם טפט תכלכל שמהווה רקע מושלם לנגרות המעודנת.

בתמונה: שוואקי וכן דוד בחזרות לאירוע << ליפא וידל מקליטים >> עטיפת הסתגל המרובע << ישי ישי באירוע בבית << היפסקויליס של חלי בכז ברק >> מקהלת "מלכות" וחברים בכר

לקראת הבחירות: **רולי דיקמן** הוציא שיר בשם "דעת תורה". על המילים: **משה ולדר**. על הלחן והעיבוד: **קליין ברי**. השיר יצא תוך קמפיין שלטי חוצות שדימה פשקוויל, והכל בחתימתו של רולי.

גם האח, **יואלי דיקמן**, עובד על שיר בעיבוד שנות ה'80 אותו כתב ולדר הצעיר.

ליפא שמעלצר וידל ורדיגר נצפו בהקלטות מסתוריות אצל המפיק **יוסי טיברג**.

שיר מרובע: ארגון "גינדי" לעידוד הלימוד ברמב"ם, הפיק שיר באנגלית בשם "קולות שונים – שיר אחד", אותו שרים **בני פרידמן, בערי וובר, ברוך לוי ומרדכי שפירא** בסגל משותף. הלחן של ברוך לוי והעיבוד של **מנדי הרשקוביץ**.

לראשונה יצאה לשוק אפליקציה חדשה של קרייקי חסידי בשם "אשירה", עם מאות פלייבקים אותם הכין **עדי נתנאל**.

צמד המפיקים **קליין ברי** הפיקו שיר חדש **למוטי שטיינמץ** בשם "אשריך נער ישראל", בלחן רגוע. אכן, לא טעיתם, זהו אותו הצוות שהפיק **לאבי אילסון** להיט קצבי באותו השם ובאותן המילים בדיוק.

מרדכי בן דוד (שהוציא בימים אלה סינגל חדש מהאלבום של **חזקיה וייס**) ו**יעקב שוואקי** הופיעו יחדיו בארה"ב בסיום הש"ס "ש"ס א'תון" (האקתון לסיום הש"ס), של ארגון "א טיים".

שיר חתונה חדש ייצא בקרוב **לאוהד מושקוביץ**. על הלחן והעיבוד: **יואלי דיקמן**.

הזמר **ישראל ג'רוסי** צילם והוציא במהירות שיא קליפ לשיר חדש בשם "תענה לי", עליו סיפר לראשונה בראיון במגזין.

הזמר לשעבר ומארגן הנופשים בהווה **אברומי פלאם**, מארגן נופש פסח בעיירה טאריטאון, ניו יורק. ילוו את הנופש: **אורי דודי ושמילי אונגר**.

המופעים חוזרים: לאט לאט ובזהירות, חוזרים מופעי המוזיקה החסידית להתקיים, על פי התו הירוק – למחוסנים ומחלימים בלבד. תזמורתו של **יהודה גלילי** קיימה סדרה של אירועי "הכנה מוזיקלית לליל הסדר". אחד האירועים התקיים בחיפה עם **דודי קאליש, שמוליק קליין** וילד הפלא **מנדי רוט**. אירוע נוסף בחיפה התקיים עם **קובי גרינבוים וארי היל**, בליווי מקהלת **נשמה**.

שנה לאחר **שנפתלי קמפה** היה אמור להשיק את אלבומו החדש "אנה אלך" בהיכל התרבות פתח תקווה, והאירוע בוטל בשל הקורונה, הגיע קמפה להיכל וקיים את המופע השבוע, בליווי תזמורת **"המנגנים"**. סגירת מעגל של ממש.

ובירושלים התקיים בליל ישישי מופע לבני ישיבות בהר טף, בהשתתפות **אברומי ויינברג, אלי כהן, יענקי היל ומשה פלד**.

תופעת הדלפות במוזיקה היהודית? השיר החדש של **ישי ריבן**, סיבת הסיבות, דלף לרשתות יממה לפני שפורסם באופן רשמי. גם הרמיקס של **"ברדק"** לפורים, דלף אף הוא ימים לפני שפורסם רשמית. הדלפה או יחסי ציבור? אתם תחליטו.

המוזיקאי והמעבד **דוד ביתן** והקלידן **אבי דויטש** מצטרפים למשרדו של האמרגן **אביגדור מאיר**.

ערב תענית אסתר, התקיים האיחוד השנתי בין **אריה ברנר וישי לפידות** (שעבדו יחד בלהקת "חסידיש"), והשניים שוררו ממיטב שירי חסידיש באירוע התרמה למען אברכי כולל "נרו יאיר". באירוע השתתפו עוד זמרים רבים, בהם **אריק דביר, חיים שלמה מאיעס, אבי מן, מאיר גרין** ועוד.

בישיר האחדות של **שווקי סלומון** ישתתפו רבים וטובים, אך למדור נדע כי שניים שדווקא העדיפו שלא להשתתף בשיר, הם **אברהם פריד ויעקב שוואקי**.

הזמר **יונתן שינפלד** עובד על אלבום חדש, שייצא כנראה כבר בקיץ הקרוב.

תלמידי ישיבת אלון מורה, הוציאו ביצוע מחודש לשיר "אלקה די ליה" שהלחין האדמו"ר מפיטסבורג זצ"ל.

המצווה של ביכלר >> המקהלה ליד ביהמ"ס של הבעש"ט >> עמירן מצלם תמונות חדרונות

המלחין **איצי וולדנר**, שותפו המוזיקלי של **יעקב שוואקי**, מוציא דואט משותף עם שוואקי: "אילן". השיר נוצר לכבוד יום הולדתו השבעים של העסקן והפילנתרופ **שלמה ורדיגר**.

ליפא שומעלצר מוציא בימים אלה שיר חדש לפרויקט "תיקון יו"ה", חידוש ביידיש לשיר "אמא אם הייתי יכול" של **חנן בן ארי**. על העיבוד: **אודי דמארי**.

אמרו מזל טוב יפה **לעמירן דביר**, לרגל אירוסיו בתו.

אותו עמירן מצלם בימים אלה קליפ ייחודי, בהשתתפות לא פחות מ-80 חברים. ומעשה שהיה כך היה: בשיא תקופת הקורונה קרא עמירן לציבור ללמוד איתו ביחד את הש"ס, כדי לסיים את הש"ס לרפואת החולים ולהסרת המגיפה. עמירן פתח קבוצת ווטסאפ יחד עם 80 חבריה שגרשמו ללימוד, שכל אחד מהם לקח על עצמו לסיים מסכת. בימים אלה סיימו כולם את הלימוד, ובקרוב יערך אירוע סיום הש"ס. לקראת האירוע הלחין עמירן שיר חדש אותו הוא מקליט יחד עם כל 80 החברים, בשם "ריבוננו של עולם", שייצא כאמור גם בקליפ מיוחד – אולי כבר לפסח. בשירה ישתתפו גם **צמד רעים**. כמו כן, מצלם בימים אלה עמירן פרקים נוספים לתכניתו ב"הדברות".

בביתר עילית התקיימה שמחת בר המצווה לבנו של מנצח מקהלת "מלכות" **פנחס ביכלר**. עלו ובאו לברך ולזמר, רבנים ואדמו"רים לצד גדולי הזמר. גולת הכותרת הייתה הופעה של מקהלות "מלכות" ו"חסידימלעך" עם **זאנוויל ויינברגר** וילד נפלא **בנצי קלצקין**.

ואותה "מלכות" הופיעה השבוע במזי"בז' יחד עם **מאיר אדלר ויענקל' דסקל**, במסגרת דינר ל"בוננו עולם". בערב שבת, שעה קלה לפני קבלת שבת, הצטלמה החבורה על רקע בית הכנסת של הבעש"ט.

יוסף חיים שוואקי מקליט בימים אלו סינגל חדש, בדואט עם אחד מענקי הזמר הישראלי. על ההפקה המוזיקלית: **יואלי דיקמן**.

מידד נסה ואבישי אשול מוציאים בימים אלה דואט חדש, שיר בשם "אחים".

במהלך מופע במודיעין עילית לפני כשנתיים, המלחין **יוסי גרין** הלחין שיר מיוחד על המקום. כעת עובד גרין על השיר החדש עם **קליין ברי** ומקהלת **נרנה** וזמר מפתיע שיעיר את השיר – שאמור להתפרסם בקרוב.

בחצר גור משוררים את "שיר המעלות" בלחן המפורסם של ר' **יעקב תלמוד** ז"ל. כעת, המלחין לבית חצר גור ר' **מנחם אירנשטיין**, עתיד להוציא בימים הקרובים לכבוד פסח לחן חדש למילים האלה, קליט מאד, בביצוע מקהלת "נרנה", כך שאחרי למעלה מ-50 שנה, יגיע "שיר המעלות" השני לחסידות. על העיבוד הסימפוני: **שוע פריד**.

הזמר **עקיבא מרגליות** מסיים בימים אלה את אלבומו החדש בהפקה המוזיקלית של **יואלי דיקמן**, והוא עתיד לצאת בלייב עומר. הלחנים: שלו ועל **יעקב כץ-כצליה**. באלבום יתארחו זמרים שונים.

הגימיק של רולי: **רולי דיקמן** עובד בימים אלה על שיר כפול לאותן המילים, גם בלחן שקט וגם בלחן קצבי. העיבוד הוא של האח, **יואלי**, לשני השירים.

הזמר **משה סגל** השיק את סינגל הבכורה שלו "מעמקים", בלחנו של המלחין והמעבד **אלי לאופר**. על העיבוד: **אלי לאופר ושמואל וינריץ**.

גינגל הקמפיין של "יהדות התורה" לבחירות התפרסם בימים האחרונים. הפעם שרים אותו באחדות **מנדי וייס ורולי דיקמן**, על כי השיר "שימו לב" ששר במקור **שמילי אונגר** והלחין **חזקי וייס**.

יוני שלמה מסיים בימים אלה את ההקלטות לאלבומו החדש שייצא לאחר שבועות. על העיבודים: **משה לאופר ויואלי דיקמן**. יודעי דבר מספרים על להיט קצבי ענק שהולך לכבוש את רחבות הריקודים (לפי התו הירוק כמובן).

ישי & ישי: **ישי ריבו וישי לפידות** שרו יחדיו, בבר מצווה יוקרתית בכותר המערבי לבנו של המיליארדר **יצחק מירלשווילי**.

שרולי ברוכר, מי שהפיק מוזיקלית את כל הקליפים של ש"ס, מוציא בימים אלה שיר חדש עם **רועי ידיד**, לקראת פסח.

אל מול פני המנורה - דנייפרו אוקראינה -

דודי רובינשטיין יועץ תיירות ומנהל "חו"ל מהודר"

תעודת זהות: אוקראינה | **שפה:** אוקראינית, רוסית | **מטבע:** גריבנה | **דנייפרופטרובסק:** העיר השלישית בגודלה אחרי קייב ואודסה | **מיקום:** מזרח אוקראינה לכיוון רוסיה (הפוך מצידו קברי הצדיקים) | **הגעה:** בטיסה פנימית מקייב. לפני הקורונה היו טיסות ישירות מנתב"ג עם אוקראין, פעמיים בשבוע | **מצב קורונה:** המדינה פתוחה לישראלים בהצגת בדיקת קורונה שלילית מ-48 ש" + ביטוח רפואי אוקראיני

דרך המסעדה החלבית האופנתית "אריקפה" ועד סופרמרקט כשר מאפיינה בית קפה ועוד. כשאתה רואה שגם גויים מזמינים שולחן במסעדות היהודיות בבניין, אתה מבין שהן מוצלחות. ולא מדובר ב"טובה" לתיירים יהודים שבזיים, התייר היהודי המהודר יכול להתפנק בבניין הזה מתקציב מוגבל ועד לוקסוס, ולא שאוקראינה יקרה...

הבורג' חליפה החב"ד

אחרי שסעדנו את ליבנו, דבר ראשון אני משנה את הכרטיס חוזר לקייב ומאריך את השהות. אני כבר קולט שדנייפרו היא לא "ובנג וגמרנו". הקסם של החן היהודי במקום שובה אותי. באגפי הבניין יש אולם כנסים מרשים שכעת מתקיימת בו חתונה יהודית של חתן מורנה וכלה ממוסקבה. קורונה טיים: זה המקום היחיד שאפשר להתחתן בו וגם לשמות. יש בבניין אולמות וגגות לאירועים, מרכז רפואי יהודי בסטנדרטים מערביים שנותן שירות לכל תושבי העיר, ועוד.

למרכז "מנורה" צמוד בית כנסת מרשים במיוחד, "שושנת הזהב", בית כנסת שהפך בימי הקומוניסטים למפעל, נפדה ע"י הרב שמואל קמינצקי, שופץ בפאר והדר, וכיום קול התורה, התפילה והחסידות לא פוסק בו לרגע. תמיד תמצאו בו מניין, שיעור, התוועדות או יהודי שמעין בספר.

בית הכנסת מחובר ל"מנורה סנטר", והינו חלק מהקומפלקס הענק.

בשעות הבוקר עלינו לשיחה בלשכת המרא דאתרא, השליח הרב שמואל קמינצקי. רצינו להבין את הקסם, איך בעיר הזו כולם סרים למרותו של הרב, גויים ויהודים, אין שתי קהילות, אין קהילת רפורמים או קונסרבטיבים, כל מי שהוא יהודי, מהאוליגרך הכבד ביותר ועד היהודי הפשוט ביותר, כולם חולקים כבוד לרב, גם אם היהודי מגיע רק כיום כיפור להתפלל, הוא חלק מקהילת חב"ד דנייפרו והוא גאה בזה.

יצאנו לגג שבמרכזי המגדל, הרב קמינצקי הראה לנו ממול את הבית של הרב לויק, אביו של הרבי מליובאוויטש, זהו הבית ממנו ר' לויק נלקח למעצר על ידי הק.ג.ב., המקום בו הם חשבו לכבות את האש החב"דית, ודווקא ממולו קם כזה מגדלור יהודי לתפארת הבורג' חליפה החב"ד.

בדיק כשהיינו שם, הגיעו לכבוד החתונה כמה יהודים נשואי פנים ממוסקבה, יחד פצחנו בריקוד חסידי על הגג, מרגש.

עם דעיכת הגל השלישי השמים טוב נפתחו השבוע, אמנם בהירות יתר, בחשך ובדאגת הרשויות מפני מוטציות מאיימות, רק לחמישה יעדים, רק למחוסנים ומחלימים, רק לאזרחים מעל גיל 18, רק ורק ורק... אבל לפחות, נפתחו, מרשימת היעדים שנפתחו לנו, אוקראינה היא המדינה היחידה באירופה שמכניסה כעת ישראלים.

ביצעתי בדיקת קורונה, קיבלתי תוצאה שלילית ב"ה, ועליתי על המטוס הראשון לקייב.

מהר מאד הגיע הטלפון, על הקק, ידידי ר' מנדי גולדשמיד מדנייפרו: "דודי, אתה חייב הפעם לשנות כיוון, לשנות את הראש, ולהגיע לדנייפרו. אתה תופתע לטובה". או שינתי כיוון ולקחתי טיסה פנימית, ובתוך שעה ורבע נחתי בשדה הקטנטן בדנייפרו.

מגדלור יהודי

נסעתי עם ר' מנדי מנמל התעופה לכיוון העיר, בדרך, המראות המזכירים של אוקראינה השטוחה, לא ציפיתי למשהו מיוחד מעבר לפגוש חבר טוב, כרטיס הטיסה חוזר כבר היה מכורסס למחר בבוקר...

ואז הגיע הבום!

במרכז העיר דנייפרו - כפריים לוקיישן! - ניצב בטאון המרכז היהודי הגבוה והמרשים באירופה (ואולי בעולם כולו), הגענו ישר למרכז "מנורה" הבניין בצורת מגורה יהודית, שבעה קנים, על 22 קומותיו, הכל מצווחצח, ממואר ומכובד, כאילו אתה בבניין משרדים מכובד בסיטי של לונדון או במידטאון מנהטן, אל ומחבנין יוצאים ונכנסים אכזרים חב"דיים חסידים בלבוש מלא, שאינם משנים במאום מלבוש אבותיהם, לידם גויים ומקומיים שנבלעים במשרד ואנפי הבניין.

"זהו דנייפרו", מסביר ליר' מנדי כשרואה את פניי המשתאות, "עיר שיהודים חיים בה בכבוד ובגאון לצד הגויים המקומיים, כולם מכבדים את כולם, אפס אנטישמיות", צריך לראות כדי להאמין - ועוד בלב אוקראינה!

אני מחזיר את הנשימה, ומתחיל לקלוט מה הבניין מכיל: בתי מלון, גם 5 מכבים בסטנדרט מפואר וגם 3 כוכבים בסטנדרט רגיל, בתי המלון משמשים גויים ויהודים כאחד, אך הם ערוכים לארח את היהודי מהדר' המצוות הגדול ביותר: מפתח שבת, תאורה לשבת, שיעון שבת, הכל כשר למהדרין מבלי להתפשר על הסטנדרטים של האירוח, זה הסוד של דנייפרו, מקסימום נוחות לתייר המהודר במינימום חיכוך עם האוכלוסיה המקומית, בעצם, ללא חיכוך כלל.

עוד בבניין: שפע של מסעדות לתייר, לכל טעם, לכל כיס ולכל חך, ממסעדת מעגדים הבשרית, מסעדת הדגל של רשת מעגדים עבור

דנייפר, חבט כללי

בית כנסת שושנת הלב החתירה למרכז מנוחה

מרכז מנוחה דנייפר

בחסד אר-קפה החליט למהדרין דנייפר

מנורת הכסף הסהר הגדולה במרכז מנוחה

באשר הפסי של דנייפר

אז מה עושים בדנייפר

הפסדתי בהתערבות. חשבתי שדנייפר היא עוד סתם עיר באוקראינה, וככה היא באמת נראית. מנכ"ל ראשון... ר' מגדל גולדשמיד ניצח בהתערבות. ואני שמה שהפסדתי. כי אתם הרווחתם. תקראו ותינו.

אפשר לצאת לנופש ולהתארח בצורה מהודרת ובסטנדרט גבוה, גם במושגי אוקראינה:

• מנורה סנטר נמצא במרכז העיר.

• במרחק הליכה קצר יש את המדרחובים של העיר והקניונים הגדולים. שופינג טוב במחירי אוקראינה.

• מסלול חייו של רבי לויק: מסלול חסידי היסטורי להכרת התחנות בחייו של רב העיר. יש אפילו רחוב שניאורסון בעיר! המבנים משוחזרים, משופצים ומשומרים בטוב טעם. וכיום יש בהם שוב מוסדות תורניים וחיים יהודיים שוקקים.

• הנגה. נהר הדנייפר הגדול נמצא במרחק הליכה או במרחק נסיעה קצר. יש "אובר" בשפע ובזול.

• האי מונסטירסקי. בנהר במרכז העיר, נפש פעיל מכל הסוגים: אקווריום, אומנות, חופים פרטיים, קייקים.

• מתחם ברתלמאו על הנגה: אפשר לשכור בתים פרטיים מפנקים.

ספינת פיראטים, רחבת נגיליות, שכירת אופניים, סגור.

• מתחם האיכטות החדש על הנגה: אתר מטופח בפתוחה לקראת האביב הקרוב שאפשר לבלות בו כמה שעות בכיף ובהנאה עם מתקנים לילדים והופעות בקיץ.

• פארק השעשועים 'לאבינה': מתחם סקי ואבוכים בחורף. מתחם החלקות בקיץ.

• פארק העיר: פארק חבלים לילדים, קפיצת באנג'י.

• צונאמי: מתחם ספא מפואר ומפנק של 3 קומות ובצמוד אליו מלון קונספט מיוחד. כל סוגי הטיפולים, הברכות והסאונות. כיאה לעיר שיש כבוד ליהודים, ביום רביעי בשבוע כל המתחם לנשים, וביום חמישי בשבוע כל המתחם לנשים.

• שוק האוכל העירוני, או סופר מרקט הגורמה היוקרתית 'לה סילפר', בו יש מקום של כבוד גם למזון גורמה כשר למתהדרין.

וזו הייתה קפיצה קטנה לחו"ל, אבל גדולה מאד. יהי רצון שיפתחו "שערי שמים" לכולנו.

תודה למארח ר' מגדל גולדשמיד מדנייפר. בעל רשת מסעדות 'מעגלים'.

מסח כשר ושמת.

תעודת זהות לירן בלו

גיל: 37. ארץ מוצא: ילדי ישראל. עיר
ברחובות. שמונה אהובה: מרכז העיר
רחובות, לאורך רחוב הרצל. אם לא
רחובות, איפה היית גר? חוזה לים למחוז
ניסקוולעס המדהימים, או לבקעה

יצאנו לאכול

יוסי אטינגר & אלי הלמן

"גאולת המקדש"

אדים של פחמן, ובידו השנייה מלקחיים עם 'נשיקה' מתוקה ולוהטת. כן, זה
לוהט כמה שזה קר.

מה הזכרון הראשון שלך מהמטבח?

"אבא שמלמד אותי להכין את החמין שלו".

כמה שנים אתה כבר בתחום האוכל?

"17 שנה".

מה חווה הגלם האהוב עליך במיוחד?

"מישנה בהתאם ליום ולמוצרי הגלם. כרגע משחק הרבה בטכניקת
עישון קר. אז חומר הגלם שלי הוא עצים יבשים".

מה סוג האוכל שמאפיין אותך?

"שילוב של בישול מודרני, טעמים יפנים ונגיעות ערביות".

מה מרגש אותך בעבודה עם אוכל?

"היצירה המיידית, היכולת לקחת משהו פשוט ולהפוך אותו למשהו
ייחודי, והמדע שמשתלב עם הרגש".

איך התמודדת עם משבר הקורונה, והטראומה הגדולה שהוא גרם לענף המסעדות?

"הצי שנה לא עבדתי, אחרי שבמשך 17 שנה לא היה לי יותר מיומיים
חופש ברצף. ישבתי בבית ובעיקר עבדתי על עצמי ועל הסגנון שלי.
ניסיתי להילחם בכנסת לטובת המסעדות ולייעץ בהתנדבות
לחברים שהסתכסכו".

ולסיום, טיפ למבשר:

"תנסו... אין חוקים באוכל, יש כללי מתאר בלבד. אל
תפחדו לנסות דברים חדשים, להתעלם מהמטבח, ולשלב
דברים הזויים. תתפלאו כמה דברים מדהימים יצאו לכם".

את שף לירן בלו אנחנו מכירים כבר שנים רבות. עוד כשהיה אמון על
האוכל באחד מגני האירועים היפים בהרי ירושלים, לאחר מכן כשקיבל
את האחריות על המטבח של אנגליקה המעולה בירושלים ובהמשך
כשהיה מעורב בעוד פרויקטים קולינריים רבים. כיום, אחרי ניסיון חובק
עולם, הוא הבעלים של מסעדת 'המקדש' בכפר סבא, מסעדת פיוזן
בשרית המתמחה במגוון סגנונות, שהמטבח שלה כולל חומרי גלם איכותיים
וטכניקות עשירה ובישול מתקדמות וחדשניות. הסיפור של 'המקדש'
התחיל דווקא כחורבן, כשאיש עסקים מענף המסעדות החליט להקים
מסעדה על טהרת הבשרים ובאופן אירוני לקרוא לה 'המקדש'. למרות
היותה מסעדת פיגולים לא כשרה. המסעדה נפתחה בקול רעש גדול, אבל
לאחר זמן מה, הקונספט של מקדש לא כשר כנראה לא כ"כ תפס. זו היתה
ההזדמנות של לירן, שיחד עם אביו, החליטו לגאול את 'המקדש' ולהפוך
אותה למסעדה כשרה.

אז נכון, המקום כבר קיים תקופה וצבר קילומטרי עם רעשי רקע
תקשורתיים. פעם זה ביקורת משובחת ופעם זה ביקורת קצת פחות
מפרגנת. אבל לירן עומד על שלו, ואף אחד לא יזיז אותו מהאמת שלו.
והיא מאוד פשוטה: לחת לכם את הכי טוב שאפשר בצלחת. מנות
מוקפדות, מקוריות ומשתנות. אכן, התפריט במקום משתנה כל
יום בהתאם לסחורה הטריה שניתן להשיג, וזה לכשעצמו חגיגה
כשאפשר לגנון כל פעם מחדש. הקונספט של המסעדה נשאר
תמיד - בשר! והרבה! בכל צורת בישול אפשרית
- גריל, סו וייד, עישון ומולקולרי. לירן שולט
במגוון סגנונות ואין יותר מהנה מלראות את
החיוך הרחב שלו כאשר הוא מסתובב בין
השולחנות עם קערת נידוסטה בזהקת מעלה

פינת החתכון

סלמון כבוש ומבושל קונפי ב-40 מעלות, על סלט אפונה ומרווה

אופן ההכנה והרכבת המנה:

מערבבים בכלי גדול את המים המלח הסוכר והחורצים עד שהסוכר נמס
לגמרי. מכניסים את הסלמון (לדאוג שיהיה מוכסה לגמרי) למים. ומכניסים
למקרר למינימום שעתיים. ומקסימום לילה. מוציאים את הסלמון ושוטפים
בעדינות. ממלאים סיר בשמן וזית על להבה קטנה ומד חום. מכניסים את
הסלמון פנימה, ומבשלים על 40 עד 42 מעלות. למשך 40 דקות עד שעה.
מוציאים מהירידות ומקררים באופן מלא כשעתיים במקרר.
מכניס את הסלט, ומפשירים את האפונה. במחבת שמים את היין והמריחה
ומבשלים קלות עד שהאלכוהול מתאדה. ושופכים את היין על האפונה.
מוסיפים את עשבי התיבול. מתקנים תיבול, ומערבבים היטב.
מניחים בצלחת את האפונה, ומעל פרוסה דקה של הסלמון הקר. מקשטים
בשמיר ובגרירת לימון.

מצרכים:

500 גרם בנן סלמון
150 גרם מלח
2 ליטר מים
2 ליטר שמן זית
50 גרם סוכר
כף זרעי חרדל
כף זרעי שומר
400 גרם אפונה קפואה
3 גרם מרווה
חצי כוס תערובת עשבים קצוצה דק
(שמיר, כוסברה, נענע, בצל יחזק)
כוס יין שרדנה
פלפל, מלח

סלמון
בנן סלמון

הכותבים הם מנהלי "דחילעש", קהילת
הקולינריה הכשרה הגדולה בישראל

ג'ואיש מיוזיק .FM

האפליקציה
הראשונה
למוזיקה יהודית

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

... עדכון חדש לאפליקציה ...

שיעור
חורג

ערוב
רדיו

שיתוף בין
משתמשים

מלייטס
ללא הגבלה

חיפוש
מתקדם

מחפץ
איש

מסמך
חדש

זמין להורדה גם במכשירים מסוגים

בקר באתר: www.j-m.app

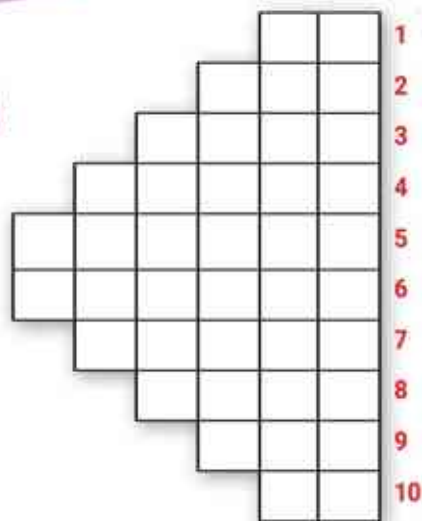

פירמידה מוזיקלית

שימו לב להגדרות, הפעילו את הראש וענו נכונה. אם תעשו זאת, יופיע לכם בעמודה הימנית מושג הקשור לחג הפסח

1. המילה הראשונה בלהיט בעברית המפורסם של בני פרידמן
2. נגון חב"ד הידוע, נקרא גם "נגון הצמח ____"
3. חיבר את השיר "בוא לבורו פארק" (שם פרטי)
4. אלבום הראשון של אפרים מנדלסון (המילה השלישית)
5. אלבום ידוע של אברהם פריד
6. אלבום האחרון של יעקב שוואקי
7. גם חזן, וגם זמר. הוציא אלבום שלם עם לחנים של יוסי גרין, והוא גם קרוב משפחה של יהודה גרין (שם פרטי)
8. המקלה המפורסמת של ר' חיים בנט (מילה ראשונה)
9. להיט קצבי מהאלבום האחרון של שלומי גרטנר
10. השיר המפורסם שהלחין ר' אביעזר וולפסון (מילה ראשונה)

פתרונות מגיליון שעבר:

הזמר במסכה

תפזזרת אלבומי אברהם פריד: אבינו מלכנו, אדרבה, אוצר של יראת שמים, אוצרות יהודים, ברכה והצלחה, האפ קאזאק, אנוח מוכנים, בין כך ובין כך, זה הזמן, חזק, יחיד ורבים, יענקל יענקל, כמה טוב שנפגשנו, מלווה מלכה, קץ לגלות, רצוננו לראות את מלכנו, שטר התנאים, תנו שבח

המשלוח של רזאל: מידי שנה נוהג הזמר אהרן רזאל לשלוח ידידיו שיר פורימי חדש כמשלוח מנות. עד היום יצאו כעשרה שירים כאלה בעשור האחרון, מהם יצא גם מיני אלבום למורים

השיר של ג'ורפי: מנדי ג'ורפי הלחין לאברהם פריד את השיר "אמן", וליטן צדוק את השיר "תיפול עליהם"

הזכרים: יעקב מנדל, צפת: רחל מנצור, בני ברק

של מי הלחין?

מי הלחין את השיר המפורסם "והיא שעמדה" ששר אברהם פריד?

השיר של הרב

איזה לחן הלחין הרב הראשי הרה"ג ישראל מאיר לאו, ובאיזה אלבום הוא מופיע?

@

פתרונות ניתן לשלוח למייל: magazine@kol-play.co.il

דוליק בולש

דוליק מאתר עבודות לא ידועות במוזיקה היהודית, וגם משיב לכם לשאלות

שכלל את מונה רוזנבלום, שמואל ברנר ודודו פישר. אחרי זה, היתה גם מקהלת ילדים בשם "פרחי שלהבת" ששרה מלחני המלחין יו אייזנשטרק, והיא הראשונה שביצעה את השיר "טוב להודות" המפורסם, שחידש לימים אברומי פלאם.

הידעתם? הרב הלל פלאי נתן את הרוב המוחלט

של שיריו לזמרים ששרים במבטא הליטאי והחסידי, אולם יש כמה יוצאי דופן: למשל, את השיר "אשת חיל" שהלחין, שר יוסף קרדנור, ואת הביצוע המקורי לשיר "מידת הרחמים" (שחידש ישראל ורדיגר), שרים במקום תלמידי ישיבת "מרכז הרב", באלבום שיצא לזכר הקדושים שנרצחו בישיבה לפני כעשור שנים.

הקורא נתן כותב: אחרי 9 אלבומים שהוציא, החליט פתאום הזמר מרטין דיוידסון להוציא אלבום תחת מעטה של "זמר חדש". הוא לקח לחנים חדשים ממרדכי בן דוד, יוסי גרין, משה לאופר, הרב ברוך צייט ואפילו מקרליבך, קרא לזמר "משה דוד" (כנראה שנמשה=מרטין, דוד=דיוידסון) והוציא אלבום בשם "מיושלה". אחרי שנתיים, אגב, הוא הוציא אלבום המשך תחת אותו "משה דוד", והפעם האלבום נקרא בשם "שרולי". ראו עוד במדור "יובאו האובדים".

ועוד מהקורא נתן: בתקליט של רביעיית ילדי הפלא "אנעים זמירות", מצאתי משהו שהוא לדעתי נדיר מאד: לחן משותף למונה רוזנבלום ולמשה לאופר. מדובר בשיר "ה' עוז לעמו יתן". באלבום הזה גם מופיע הביצוע הראשון לשיר "הרחמן" של משה לאופר, שהוקלט לימים על ידי מרדכי בן דוד באלבום "כולנו יחד".

מטעם מי נוצר הקליפ המשותף של אהרן רזאל & יואלי קליין? האם זה בא מצידו של רזאל או קליין או טף שלישי בכלל? (לייבלה) ובכן, מאחורי הדואט המיוחד עומד ארגון "תהילת נאווה" שעוסק באירוח בשבתות ובחגים, בארץ ובחו"ל, של אנשים ומשפחות שנקלעו לקשיים, וחטיפש שיר שיעביר את האווירה המיוחדת הזאת, עם זמרים שיהיו חיבור בין המגזרים השונים, ברוח הארגון. הארגון פנה למפיק המוזיקלי ולמעבד יואלי דיקמן, שהגה את החיבור בין שני הזמרים, ככאלה שיכולים לשיר גם בעברית וגם בעברית (הברה חסידית).

הידעתם? גם באלבומי להקת "רגש" וגם באלבומי מחנה שלוה (של ר' משה גולדמן ז"ל) האלבום הרביעי בסדרה היה כולו מוזיקה, ללא שירה.

האם הזמר האמריקאי

אלי לוין קשור לגדעון לוין? (אלי) ובכן,

במקרה גמור לגדעון לוין אכן יש בן בשם אלי שגם הלחין מספר שירים באלבום "הטובים שבטובים 2", אך אין לו קשר לאלי לוין, כוכב עולה במוזיקה האמריקאית.

רציתי לברר כמה דברים: 1. לאן נעלים הזמר מנדי וואלד? 2. האם הילד פלא מוטי גרינבוים יוציא עוד שירים? 3. מתי אוהד מושקוביץ יוציא עוד דיסק? (ברוריה) מהראשון לאחרון: מנדי וואלד די עזב את תחום המוזיקה בעשור האחרון (אלבומי האחרון "אחד יחיד ומיוחד" יצא לפני כ-13 שנים). מה ושם הוא עדיין אוהד במיקרופון. למשל, הוא שר כזמר אורח בהאסק 25, וגם הוציא סינגל בשם "בטח" לכבוד נישואי בתו לפני כ-7 שנים. בשנים האחרונות הוא שר מעט לעת באירועים קטנים בניו יורק, לגבי גרינבוים, ובכן יש כבר שיר מוכן שאמור לצאת בקרוב מאד. ולגבי אוהד מושקוביץ, במהלך תקופת הקורונה אוהד בילה הרבה באולפן והוא עובד בימים אלה על אלבומי השישי.

לאברהם פריד יש אלבום בשם "מעגל השנה 2" ואלבום בשם "מעגל השנה 3", אבל לא מצאתי את האלבום הראשון בסדרה. (איציק) התשובה פשוטה מאד: אלבומי "מעגל השנה" היו הפקה של צמד המפיקים סוקי (ר') יששכר ברי) ודינג (דוד גולדינג). באלבום הראשון "מעגל השנה" הם לקחו את מרדכי בן דוד, ובעני האלבומים הבאים את אברהם פריד. אגב, יש גם חלק רביעי בסדרה, בו שרים זמרים רבים.

הידעתם? הזמר ובעל התזמורת אשר ברדה הקליט פעם אלבום שלם, אך לבסוף, בשל תקלה טכנית כלשהי, החליט לא להוציא את האלבום. יזם זריז ששמע על כל הסיפור, החליט לרכוש מברדה את הזכויות, והוציא את האלבום תחת השם "אשר ברידא".

הידעתם? כולם מכירים היום את תזמורת שלהבת, שהנפיקה להיטים רבים והופיעה במאות ואולי אלפי חתונות, אבל לא כולם יודעים שכמה עשורים קודם לכן, באמצע שנות ה-70, היה הרכב בשם הזה - "להקת שלהבת".

שואלים את דוליק

יש לכם עובדה לא ידועה על המוזיקה היהודית? שאלות בנושא מוזיקה? מוסיקיס לדעת מי הלחין שיר נשכח? איפה מרדכי בן דוד ביצע את השיר ההוא, ומי עיבד את השיר הזה והזה של חיים ישראל? דוליק ילוש עבורכם ויענה בשמחה, שאלות, בקשות ותהיות, יתקבלו בתיבת המייל שלנו (לצין: עבור מדור "דוליק בולש"), ודוליק יענה על הנבחרות שבחר בשרי' במדור הבא

magazine@kol-play.co.il

משפחה מתקרבת זו הזדמנות
לחדש ולשפץ את הבית,
הבנקאי שלי שמכיר אותי
יודע להתאים הלוואה
בדיוק בשבילי.

מגוון הלוואות בהתאמה אישית לצרכיך לקראת החג

לוקחים הלוואה עכשיו, מתחילים להחזיר בעוד 6 חודשים

מבנים אותך מצוין מרכנתיל

חייג עכשיו למרכנתיל
וקבלו הצעה מתאימה

***5600**

*אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרום חיוב בריבית פיגורים והלכי הצאה לפועל *מתן אשראי ותנאי כפיפים לנהלי הבנק ולכל דין ולשיקול דעתו של הבנק *הבנק רשאי לשטת או לבטל את התנאים
בכל עת וללא הודעה מוקדמת *הפירעון אינו מהווה הצעה או התחייבות להעמדת אשראי *פירעון מלאים וחוזיינים בקשר להלוואות ולתנאי הזכאות ניתן לקבל בענייני הבנק